

Lopen kunta

Tilinpäätös 2025

Käsittely
Kunnanhallitus 30.3.2026 (§ 31)
Valtuusto 18.5.2026 (§ 19)

SISÄLLYSLUETTELO

1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	1
2. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	3
2.1. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	3
2.1.1. Lopen kunnan hallinto-organisaatio	3
2.1.2. Konserni	4
2.1.3. Valtuusto	4
2.1.4. Kunnanhallitus	6
2.1.5. Tilintarkastus	7
2.1.6. Tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat	7
2.2. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	7
2.2.1. Lopen kunnan talouden kehitys	10
2.3. Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	12
2.4. Kunnan henkilöstö	14
2.5. Ympäristöasiat	15
2.6. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	16
2.7. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	17
2.8. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	19
2.8.1. Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen	19
2.8.2. Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta ja tuloksellisuuden arviointi	20
2.8.3. Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta	21
2.8.4. Sopimustoiminta	21
2.8.5. Sisäisen valvonnan toimenpiteitä ja huomioita vuodelta 2025	22
2.8.6. Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä	24
2.9. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	25
2.9.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen	25
2.9.2. Toiminnan rahoitus	29
2.9.3. Rahoitusasema ja sen muutokset	31
2.9.4. Kokonaistulot ja -menot	34
2.10. Kuntakonsernin toiminta ja talous	34
2.10.1. Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	35
2.10.2. Konsernin toiminnan ohjaus	35
2.10.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	35
2.10.4. Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	36
2.10.5. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	36
2.10.6. Konsernitavoitteiden toteutuminen	36
2.10.7. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	40
2.11. Tilikauden tuloksen käsittely	47

3. TOTEUTUMISVERTAILUT	48
3.1. Käyttötalouden toteutuminen	48
3.1.1. Keskusvaalilautakunta	48
Vaalit	48
3.1.2. Tarkastuslautakunta.....	49
Tarkastustoimi.....	49
3.1.3. Kunnanhallitus	50
Toimialan talous.....	53
Keskushallinto	54
Henkilöstöhallinto.....	55
Työllisyyspalvelut	56
Maankäyttö	58
3.1.4. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta	59
Toimialan talous.....	61
Hyvinvointi	62
Kulttuuripalvelut	63
Liikuntapalvelut.....	65
Nuorisopalvelut.....	68
3.1.5. Ympäristö- ja rakennuslautakunta	72
Toimialan talous.....	73
Rakennusvalvonta	74
Ympäristönsuojelu	76
3.1.6. Sivistyslautakunta	78
Toimialan talous.....	79
Sivistystoimialan hallintopalvelut.....	79
Varhaiskasvatus	80
Esiopetus	83
Perusopetus	84
Lukio	86
Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta	88
Kansalaisopisto.....	90
Taiteen perusopetuksen tukeminen.....	92
Kirjasto.....	93
3.1.7. Tekninen lautakunta.....	95
Toimialan talous.....	98
Teknisen toimialan hallintopalvelut.....	99
Tekniset palvelut.....	100
Ruokapalvelut	102
Liikenneväylät	103
Yleiset alueet.....	104
Rakennukset.....	105
Vesi- ja viemärilaitos	106

3.2. Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	108
3.2.1. Verotulojen ja valtionosuuksien toteutuminen	111
3.3. Investointien toteutuminen	112
3.4. Rahoitusosan toteutuminen	114
3.5. Yhteenvedo valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	115
4. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	117
4.1. Kunta	117
4.1.1. Tuloslaskelma.....	117
4.1.2. Rahoituslaskelma	118
4.1.3. Tase	119
4.2. Konserni.....	121
4.2.1. Konsernituloslaskelma	121
4.2.2. Konsernin rahoituslaskelma	122
4.2.3. Konsernitase.....	123
5. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	125
5.1. Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	125
5.1.1. Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	126
5.1.2. Konsernitiilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	126
5.2. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	127
5.3. Tasetta koskevat liitetiedot	129
5.3.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	129
5.3.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	132
5.4. Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot.....	133
5.5. Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	135
6. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	136
6.1. Toimintakertomus	136
6.1.1. Teknisen johtajan katsaus.....	136
6.1.2. Hallinto.....	138
6.1.3. Arvio merkittävimmistä riskeistä	138
6.1.4. Arvio tulevasta	139
6.1.5. Sisäinen valvonta	140
6.2. Talousarvion toteutuminen.....	140
6.2.1. Tavoitteiden toteutuminen	140
6.2.2. Käyttötalous on tasapainossa.....	141
6.2.3. Ammatillisen osaamisen varmistaminen	141
6.3. Käyttötalouden toteutuminen	141
6.4. Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut	143
6.4.1. Toiminnan tunnusluvut	148
6.4.2. Vesihuollon hintataso	148
6.4.3. Tehokkuus	149
6.4.4. Investoinnit.....	150

6.5. Vesihuoltolaitoksen liitetiedot	150
6.6. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	151
6.7. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	152
6.8. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	153
6.9. Henkilöstöä koskevat liitetiedot.....	154
7. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	155
8. TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT	156
9. LUOTTAMUSHENKILÖT TOIMIELIMITTÄIN	157

1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Kova työ tuotti tulosta

Vuosi 2025 oli Lopen kunnalle taloudellisesti ja toiminnallisesti haastava, mutta olosuhteisiin nähden onnistuimme kokonaisuutena hyvin.

Tilinpäätösvuonna kuntatalouteen vaikuttivat etenkin valtionosuusleikkaukset ja työllisyyden heikko tilanne, mikä näkyi niin Lopella kuin suurimmassa osassa suomalaisia kuntia työllisyydenhoidon kustannusten kasvuna ja verotulojen pienenemisenä. Olennainen kysymys vuodelle 2025 oli sama, johon olemme viime vuodet joutuneet palaamaan: miten kunnalliset palvelut turvataan, kun menot kasvavat, verotulot ja valtionosuudet pienenevät ja muut tulot eivät kasva samassa tahdissa. On vain sopeuduttava – ja sopeutettava.

Kunnan talousarviossa vuoden 2025 tuloksen ennakoitiin olevan yli 1,1 miljoonaa euroa alijäämäinen. Talouden sopeuttamisohjelman toteutusta jatkettiin suunnitelmien mukaisesti ja toimialoilla toteutettiin määrätietoista menokuria. Kokonaisuuteen toi vielä merkittävän lisähaasteen kunnan omistamien sote-kiinteistöjen yhtiöittämissiin liittyneet alaskirjaukset, joita ilman tulos olisi ollut positiivinen. Näistä lähtökohdista katsottuna vuoden 2025 tilinpäätöksen noin 95 992 euroa negatiivinen tulos kertoo kuitenkin siitä, että kunnassa on kyetty tekemään oikeasuuntaisia, vaikutuksiltaan kestäviä ratkaisuja.

Oikea suunta näkyi jo vuoden 2024 tilinpäätöksessä, jossa toimintamenot alittuivat ja tulos parani ennakoidusta. Taloudellinen toimintaympäristö ei vuonna 2025 helpottunut, mutta toimialoilla tehty sitkeä työ on kantanut edelleen hedelmää. Kulojen nousua saatiin hillittyä, henkilöstöresursseja käytettiin aiempaa harkitummin ja useissa palveluissa toteutettiin toiminnallisia tarkennuksia. Vaikka tilinpäätösvuonna toimintakuluissa jatkui maltillinen lasku, samalla toimintatuotot supistuivat edellisvuodesta. Tämä osaltaan kiristi kokonaistilannetta.

Kokonaisuutena kunnan ulkoiset toimintatuotot pienenivät 2,9 % ja toimintakulut pienenivät 1,8 % edellisvuoteen verrattuna. Verotuloja vuoden 2025 muutetussa talousarviossa arvioitiin kertyvän noin 18 655 000 euroa, mutta verotulokertymä toteutui 126 100 euroa arvioitua pienempänä ollen reilut 18 528 900 euroa. Toimintatuottoja, verotuloja ja valtionosuuksia kertyi noin 191 500 euroa enemmän kuin vuonna 2024.

Kunnan toiminta 2025 – enemmän kuin talouslukuja

Vaikka talouden tasapainottaminen oli keskeisessä roolissa, vuosi 2025 sisälsi myös merkittävää toiminnallista kehitystä. Lopen elinvoimahankkeissa edistyi usealla osa-alueella. Yritysalueiden kehitys oli positiivista ja työn tuloksena Silmänkannon alueen tontit saatiin myytyä vuoden 2026 puolelle tultaessa. Myös Jylhäkummun uudelta alueelta myytiin ensimmäinen yritystontti. Kunnan ja kylien yhteistyötä tiivistettiin käynnistetyllä Kylät koolle -konseptilla.

Kunnan palveluverkko pystyttiin pitämään talouden paineista huolimatta ennallaan. Toimialojen säästöt pienimuotoisesti joissain palveluissa näkyivät, mutta kokonaisuutena kunnan palvelut pystyttiin pitämään hyvällä ja laadukkaalla tasolla.

Etelä-Hämeen työllisyysalue aloitti toimintansa 1.1.2025, kun TE-palvelut siirtyivät valtiolta kunnille. Työllisyyspalvelut tulivat EHTAn myötä aiempaa laajemmin tarjolle lähipalveluna myös Lopelle, mikä on merkittävä parannus entiseen TE-toimistoihin perustuneeseen malliin.

EHTA-kuntien yhteistyö myös elinvoiman kehittämisessä tiivistyi tilinpäätösvuoden aikana. Loppi, Hausjärvi, Janakkala ja Riihimäki käynnistivät selvityksen seudun elinvoimayhteistyön vahvistamisesta tavoitteena tunnistaa, miten seutua voitaisiin kehittää erityisesti elinkeinopolitiikan, yritys-investointien ja maankäytön suunnittelun näkökulmasta. Kuntien välillä solmitun seutusopimuksen tavoitteena on luoda vuoteen 2030 mennessä 1 000 uutta työpaikkaa ja saada alueelle vähintään kaksi merkittävää yritysinvestointia joka vuosi.

Kokonaisuutena tilinpäätös 2025 osoittaa, että vaikka talouden tasapainottaminen on vielä kesken, olemme kuitenkin oikealla tiellä. On selvää, että talouden pysyvän tasapainon saavuttaminen edellyttää edelleen pitkäjänteisiä ja joskus vaikeitakin ratkaisuja. Niiden tekemisen perusteet ovat kuitenkin kirkastuneet, kun vaikutuksia on seurattu ja toimialat ovat sitoutuneet yhteiseen tavoitteeseen.

Haluan esittää lämpimät kiitokseni kunnan henkilöstölle, luottamushenkilöille ja kaikille Lopen asukkaille siitä yhteistyöstä, jolla olemme yhdessä rakentaneet Loppea myös vuonna 2025. Tuleva tilikausi ei tule olemaan helppo, mutta suunta on nyt selkeä. Yhdessä, pitkäjänteisesti ja avoimesti toimien Loppi saavuttaa sille asetetut tavoitteet ja säilyttää asemansa viihtyisänä ja turvallisena kotikuntana.

Lopella 26.2.2026

Mikko Salmela

kunnanjohtaja

2. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

2.1. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

2.1.1. Lopen kunnan hallinto-organisaatio

Kunnan organisaatiossa ei tapahtunut vuonna 2025 muutoksia.

2.1.2. Konserni

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVÄT YHTEISÖT

	Y-tunnus	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus
Tytäryhteisöt			
Lopen Vuokratalot Oy	0987348-1	Loppi	100,00 %
Lopen Vanhustentalot Oy	0968045-2	Loppi	100,00 %
Kiinteistö Oy Lopen Terveystalo Lopenpaja	2261849-3	Loppi	100,00 %
Kiinteistö Oy Läyliäisten Palveluasema	0804745-2	Loppi	61,30 %
Kuntayhtymät			
Hämeen maakuntaliitto ky	0826048-0	Hämeenlinna	3,90 %
Osakkuusyhteisöt			
Asunto Oy Lopen Kentänkulma	0205647-0	Loppi	23,60 %

2.1.3. Valtuusto

VALTUUSTON POLIITTISET VOIMASUHTEET

Puolue	Valtuutettujen määrä 31.5.2025 saakka	Valtuutettujen määrä 1.6.2025 alkaen
Kansallinen Kokoomus (KOK)	8	8
Liike Nyt (Liike Nyt)	1	0
Lopen Sitoutumattomat (LopSit)	3	4
Perussuomalaiset (PS)	3	1
Suomen Keskusta (KESK)	7	9
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP)	3	3
Vasemmistoliitto (VAS)	1	1
Vihreä liitto (VIHR)	1	1
Yhteensä	27	27

VALTUUSTON JÄSENET 31.5.2025 SAAKKA**Jäsen**

Louhelainen Suvi (KESK), puheenjohtaja
 Ahlqvist Leila (SDP), I varapuheenjohtaja
 Seppälä Tiina (KOK), II varapuheenjohtaja
 Eve Anne (KESK)
 Heinonen Timo (KOK)
 Hietala-Virtanen Satu-Maria (LopSit)
 Ketonen Kaisa (LopSit)

Jäsen

Kilpiäinen Jorma (KESK)
Kindt Sami (PS)
Kollin Ossi (SDP)
Laukkanen Jarmo (KOK)
Lehtilä-Salmi Heli (Liike Nyt)
Lehtinen Susa (KOK)
Lähde Joni (LopSit)
Marttila Katri (VAS)
Mikkola Antti (KOK)
Mikkola Jarkko (KOK)
Mustajoki Petri (KESK)
Myllykoski Satu (KESK)
Mäkilaine Kirsi (PS)
Männistö Juhana (KOK)
Niemelä Asko (KESK)
Ojala Pilvi (VIHR)
Pyhälampi Eeva (KOK)
Salminen Antti (PS)
Ukkola Marja (KESK)
Vehmas Pirkko (SDP)

VALTUUSTON JÄSENET 1.6.2025 ALKAEN**Jäsen**

Heinonen Timo (KOK), puheenjohtaja
Lehtilä-Salmi Heli (LopSit), varapuheenjohtaja
Ahlqvist Leila (SDP)
Hatakka Harri (KESK)
Kataja Janne (KESK)
Kerovuori Minna (KESK)
Ketonen Kaisa (LopSit)
Kilpiäinen Jorma (KESK)
Koivu Julianna (KESK)
Kollin Ossi (SDP)
Laakkonen Johanna (LopSit)
Laukkanen Jarmo (KOK)
Louhelainen Suvi (KESK)
Lähde Joni (LopSit)
Marttila Katri (VAS)
Mikkola Antti (KOK)

Jäsen

Mikkola Jarkko (KOK)
 Mustajoki Petri (KESK)
 Männistö Juhana (KOK)
 Ojala Pilvi (VIHR)
 Pyhälampi Eeva (KOK)
 Sailio Maiju (SDP)
 Saksala Eija (KESK)
 Salminen Antti (PS)
 Saranen Silja (KOK)
 Siivonen Erkki (KESK)
 Syrjälä Taru (KOK)

2.1.4. Kunnanhallitus**KUNNANHALLITUKSEN JÄSENET 31.5.2025 SAAKKA**

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Heinonen Timo (KOK), puheenjohtaja	Männistö Juhana (KOK)
Myllykoski Satu (KESK), varapuheenjohtaja	Hovi Jori (KESK)
Eve Anne (KESK)	Niemelä Asko (KESK)
Ketonen Kaisa (LopSit)	Hietala-Virtanen Satu-Maria (LopSit)
Kollin Ossi (SDP)	Pikkarainen Jarmo (SDP)
Laukkanen Jarmo (KOK)	Mikkola Antti (KOK)
Lehtinen Susa (KOK)	Voivala Kati (KOK)
Mustajoki Petri (KESK)	Peltomäki Marja (KESK)
Pyhälampi Eeva (KOK)	Säkkinen Eerik (KOK)
Salminen Antti (PS)	Mäkilaine Kirsi (PS)
Vehmas Pirkko (SDP)	Marttila Katri (VAS)

KUNNANHALLITUKSEN JÄSENET 1.6.2025 ALKAEN

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Kilpiäinen Jorma (KESK), puheenjohtaja	Mustajoki Petri (KESK)
Pyhälampi Eeva (KOK), varapuheenjohtaja	Syrjälä Taru (KOK)
Ketonen Kaisa (LopSit)	Laakkonen Johanna (LopSit)
Louhelainen Suvi (KESK)	Saksala Eija (KESK)
Lähde Joni (LopSit)	Lappeteläinen Marko (LopSit)
Mikkola Antti (KOK)	Laukkanen Jarmo (KOK)
Sailio Maiju (SDP)	Vuorimies Kristiina (SDP)
Saranen Silja (KOK)	Männistö Juhana (KOK)
Siivonen Erkki (KESK)	Kataja Janne (KESK)

2.1.5. Tilintarkastus

Tilintarkastajana on toiminut BDO Auditor Oy.

2.1.6. Tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat

Lopen kunnan 1.6.2025 voimaan tulleen hallintosäännön 7. luvun 8 §:ssä on tilivelvollisista mainittu seuraavaa:

”Kunnan tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat määrittävät vuosittain valtuuston hyväksymän talousarviorakenteen pohjalta. Tilivelvollisella on vastuu johtamansa toiminnan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä ja niiden jatkuvasta ylläpidosta. Vaikka henkilö ei olisikaan lain tarkoittama tilivelvollinen, hänen on hoidettava tehtävänsä asianmukaisella huolellisuudella eikä tilivelvollisaseman puuttuminen vapauta esihenkilöitä toiminnan valvontavastuusta.”

Valtuuston hyväksymän talousarviorakenteen mukaiset toimielimet ovat keskusvaalilautakunta, tarkastuslautakunta, kunnanhallitus, hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta, ympäristö- ja rakennuslautakunta, sivistyslautakunta ja tekninen lautakunta.

Liitteessä on esitetty kunnan tilivelvollisten toimielinten kokoonpanot vuodelta 2025.

TILIVELVOLLISET TOIMIELIMET JA VIRANHALTIJAT

Toimielin / tehtäväalue	Tilivelvollinen viranhaltija
Käyttötalous ja investointiosa	
Keskusvaalilautakunta	Taluspäällikkö
Tarkastuslautakunta	Taluspäällikkö
Kunnanhallitus	Kunnanjohtaja
Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta	Hyvinvointi- ja vapaa-aikajohtaja
Ympäristö- ja rakennuslautakunta	
Rakennusvalvonta	Rakennustarkastaja
Ympäristönsuojelu	Ympäristöpäällikkö
Sivistyslautakunta	Sivistysjohtaja
Tekninen lautakunta	Tekninen johtaja
Vesi- ja viemärilaitos	Tekninen johtaja
Rahoitusosa	Taluspäällikkö

2.2. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Maailmantalouden näkymät ovat toiveikkaampia, mutta epävarmuus tulevasta talouskehityksestä on kuitenkin edelleen koholla. Osa pahimmista kasvun uhkakuvista on väistynyt, mutta kansainvälisen kaupan epävarmuudet, rahoitusmarkkinoiden tunnelman mahdollinen heikkeneminen sekä geopoliittisten jännitteiden jatkuminen voivat uudelleen lisätä epävarmuutta ja heikentää kasvua.

Suomen talous on hiljalleen virkoamassa ja talouden näkymät ovat kirkastuneet loppuvuotta kohden. Tästä huolimatta julkisen talouden epätasapaino on pysynyt sitkeästi EU:n viitearvojen yläpuolella säilyen alijäämäisenä velkaantumisen jatkuessa. Julkisen talouden velkataakka on kasvanut suuremmaksi kuin koskaan aikaisemmin. Tulevina vuosina julkista taloutta sopeutetaan menosäästöillä ja välillisen verotuksen korotuksilla. Henkilö- ja yhteisöverojen kevennykset hidastavat julkisen talouden tasapainottumista, ja puolustusinvestoinnit syventävät alijäämää edelleen, vaikka vienti on jo piristynyt.

Väestön ikääntyminen, työttömyyden lisääntyminen ja muuttoliike aiheuttavat paineita julkiseen talouteen, vaikka ostovoiman ennustetaan paranevan ensi vuonna inflaation maltillisuuden ja palkkojen nousun myötä. Vaikka talouden käänne on alkanut, on odotettavissa vain kohtalaista talouskasvua. Ihmisten hyvinvoinnin ylläpitämiseksi talouskasvu on kuitenkin tärkeää ja ajan myötä talouskasvu vahvistaa myös julkista taloutta. Julkisen talouden alijäämä suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) on 3,7 prosenttia vuonna 2025, ja alijäämä pienenee vain hieman vuosina 2026 ja 2027. Julkinen velka suhteessa BKT:een ylittää 88 prosenttia vuonna 2025, ja sen ennustetaan nousevan 93 prosenttiin vuonna 2028.

Kokonaistuotannon kasvu on painunut ennakkotietojen mukaan taantumaan ja työttömyys on noussut voimakkaasti. TE-palvelu-uudistus ajoittui kuntien kannalta erittäin vaikeaan ajankohtaan, sillä työttömien määrä ja työttömyyden etuusmenot kasvoivat vuonna 2025 odotettua voimakkaammin. Työttömyysaste oli Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan heinä–syyskuussa 9,2 %, kun se vuotta aiemmin oli 7,8 %. Työnantajien maksamat sosiaaliturvamaksut vähenivät 0,3 % edellisestä neljänneksestä.

Palvelutarvetta työllisyyspalveluissa tulevat lisäämään myös toimeentulotuen ja asumistuen säästölait sekä nuorten henkilöiden perustoimeentulotuen rahoitusvastuun kasvattaminen sataan prosenttiin vuonna 2027. Kuntien osarahoittamat perustoimeentulotukietuudet nousivat Kelaston mukaan vuonna 2025 ennätystasolle: 1 miljardiin euroon, mistä kuntien rahoittama osuus on noin 480 miljoonaa euroa. Kunnilta tämä rahoitusosuus peritään vuonna 2027, jolloin kuntien valtionosuuksia pienennetään vastaavalla summalla.

Suomen talouden kasvu jää 0,2 prosenttiin vuonna 2025. Vuonna 2026 kasvun ennustetaan vauhdittuvan 0,8 prosenttiin ja seuraavana vuonna 1,7 prosenttiin. Ennustejakson lopulla vuonna 2028 kasvu tasaantuu 1,5 prosenttiin. Alkuvuonna heikommin toteutuneen talouskehityksen seurauksena vuonna 2025 talouskasvu jää 0,3 prosenttiin.

Tilastokeskuksen mukaan BKT:n volyymi pieneni 2025 heinä–syyskuussa 0,3 % edellisestä vuosineljänneksestä. Edellisvuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna BKT:n volyymi pieneni 0,6 %. Vuoden 2025 kolmannella neljänneksellä kansantalouden kokonaiskysyntä väheni 0,9 % huhtikuuhun verrattuna. Viennin volyymi kasvoi 2025 heinä–syyskuussa 2,0 % edellisestä vuosineljänneksestä. Tuonnin volyymi kasvoi 2,1 %.

Suomen Kuntaliiton mukaan kuntatalouden tila heikkenee 2020-luvun alun poikkeusvuosien jälkeen nopeasti, mikä näkyy vuosikatteen, tilikauden tuloksen ja toiminnan sekä investointien rahavirran romahtamisena vuonna 2025. Lähivuosina tunnusluvut pysyttelevät heikolla tasolla, kunnes vahvistuvat hieman vuosina 2028–2029 sote-siirtolaskelman tarkentumisesta johtuvien valtionosuuksien jälkipierintöjen päättyessä.

Kuntataloudessa on tulojen ja menojen pysyvä, rakenteellinen epätasapaino. Suomen julkisen talouden haasteet eivät johdu pelkästään pitkittyneestä matalasuhdanteesta, vaan ongelmien juurisyy on talouden ja julkisen talouden rakenteissa.

Kuntatalouden toimintakuluja kasvattavat tulevina vuosina kunta-alan palkankorotukset, muut hintapaineet, TE-palvelu-uudistus sekä valtion muut julkisen sektorin menoja laajentavat linjaukset. Valtaosalta kuntia vaaditaan huomattavaa lisäsopeutusta, tiukkaa menokuria ja uusia toimintatapoja palvelujen järjestämiseksi. Arviointimenettelyyn päätyvien kuntien määrä nousee sekä velkaantuminen ja laskennallinen kunnallisveron korotuspaine kasvavat tulevina vuosina.

Kuntien tulevien vuosien menopaineita helpottaa sivistyksen toimialalla kokonaispalvelutarpeen laskeminen, syntyvyyden laskun ja nuorten ikäluokkien suhteellisen pienenemisen vuoksi. Sivistystoimen pienenevän palvelutarpeen perusteella kustannuskehitystä on sopeutettava ja rahoitusta on suunnattava kohdennetummin ja vaikuttavammin tietoon perustuen, jolloin kokonaiskustannukset voivat laskea ja lasten hyvinvointi voi lisääntyä.

Valtiokonttorin tutkiahallinto.fi kuntien tilinpäätösennusteiden raporttien mukaan Manner-Suomen kuntien ulkoiset toimintakulut kasvoivat 6 % ja ovat keskiarvon mukaan 3 991 euroa asukasta kohden. Toimintakuluista palvelujen ostot kasvoivat 8,7 %. Toimintatuotot kasvoivat 5,2 % ja ovat keskiarvon mukaan 1 065 euroa asukasta kohden. Toimintakate heikkeni edellisvuodesta 8 % ollen noin -2 895 euroa alijäämäinen asukasta kohden.

Vuoden 2025 tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien verotulot nousivat 3,1 % ja ovat keskiarvon mukaan 2 498 euroa asukasta kohden. Valtionosuudet kasvoivat 21 % ja ovat 715 euroa asukasta kohden.

Kuntien yhteenlaskettu vuosikate vuoden 2025 tilinpäätösarvioiden mukaan on noin 2,1 miljardia euroa. Arvioiden mukaan kuntien vuosikate laskee 1,6 % ja on keskiarvon mukaan 375 euroa asukasta kohden, kun edellisvuonna asukaskohtainen vuosikate oli 384 euroa. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösennusteiden tulos on noin 89,5 miljoonaa ylijäämäinen.

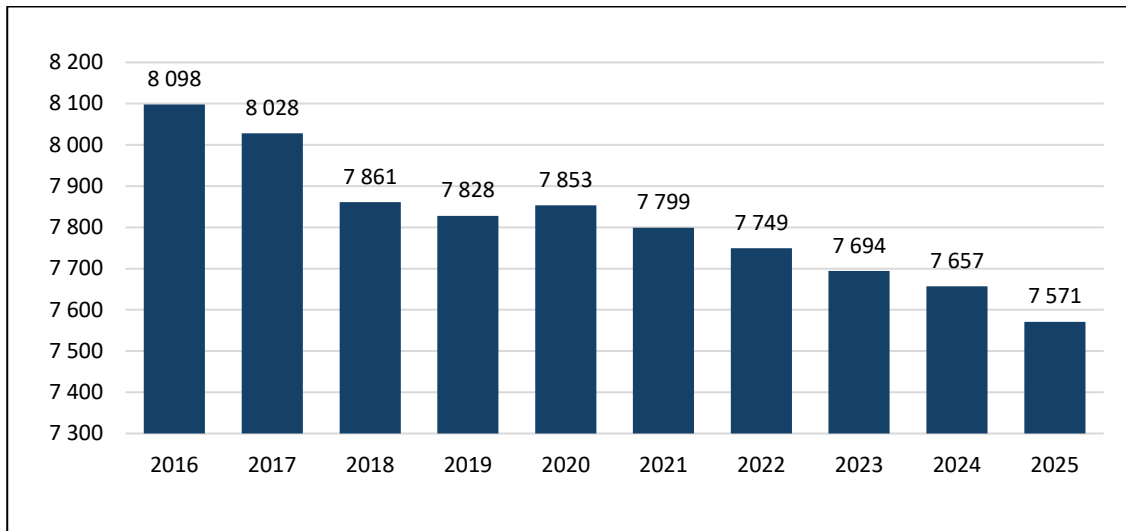
Kuntien lainakanta oli 20,8 miljardia euroa vuoden 2025 lopussa. Kunnat velkaantuivat 8 % lisää 1,5 miljardilla eurolla vuodesta 2024. Lainaa otettiin investointimenojen kattamiseen. Kuntien korkokulut laskivat 25,5 % yhteensä 350 miljoonaan euroon ja korkotuotot laskivat 6,3 % yhteensä noin 281 miljoonaan euroon.

Kuntien investoinnit laskivat 7,4 % edellisvuoden tasosta ollen noin 4,1 miljardia euroa. Käyttötalouden heikentyminen on johtanut siihen, että osa investoinneista on katettava lainalla.

Manner-Suomen kuntien tilinpäätösennusteiden mukaan vuoden 2025 tilikauden tulos olisi ylijäämäinen 180 kunnassa.

2.2.1. Lopen kunnan talouden kehitys

ASUKASLUKU

Lopen kunnan asukasluvun kehitys on ollut vuoden 2020 jälkeen laskeva. Asukasluku laski vuoden 2025 aikana 86 henkilöllä. Asukasluvun lasku johtui pääosin luonnollisesta väestönlisäyksestä, joka oli negatiivinen 38 henkilöllä. Kuntien välinen muuttoliike oli negatiivinen 61 asukkaan verran. Maahanmuutto oli positiivinen 22 henkilön verran.

Suomen väkiluku kasvoi viime vuonna 21 000 henkilöllä. Maahanmuutto on kompensoinut väkiluvun laskua, sillä ilman maahanmuuttoa väkiluku olisi laskenut 14 000 henkilöllä. Kasvu keskittyi voimakkaasti Uudellemaalle, mutta myös Pirkanmaa ja Varsinais-Suomi kasvoivat. Lisäksi väkiluku lisääntyi Pohjanmaalla, Lapissa ja Ahvenanmaalla. Valtaosassa maakunnista väestö kuitenkin väheni. Koko maan väestönkasvu peittää alleen yhä jyrkemmin eriytyvän aluekehityksen. Yhä useampi kunta menettää väestöään, etenkin nuoria kuntalaisiaan.

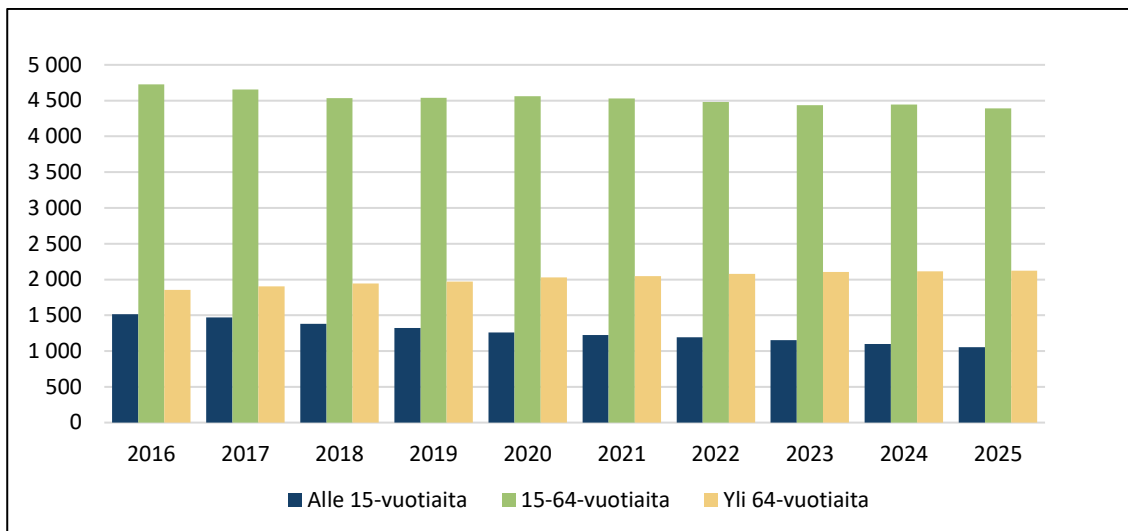
Kanta-Hämeen maakunnan väestömäärä oli vuoden 2025 lopussa 169 016 henkilöä, mikä on 439 henkilöä edellisvuotta vähemmän ja vuosien 2023–2024 myönteinen jakso pysähtyi. Väestönkehitys on tällä hetkellä vahvasti maahanmuuton varassa ja muutokset maahanmuuton määrässä näkyvät suoraan kokonaisväkiluvussa. Hämeenlinna lukuun ottamatta väestö väheni kaikissa kaupungeissa ja Hämeenlinnassakin kasvu perustui maahanmuuttoon.

Vuoden 2025 ennakkotietojen mukaan Lopella syntyi 50 lasta ja Kanta-Hämeessä syntyi 1 107 lasta. Kanta-Hämeen osalta tämä on 6 % vuoden 2024 lukua korkeampi. Koko maan osalta syntyvyys oli viime vuonna 5 % edellisvuotta korkeampi. Se on myönteinen signaali, mutta yksittäinen vuosi ei vielä osoita trendin kääntymistä. Luonnollinen väestönmuutos on yhä vahvasti negatiivinen, sillä kuolleita on lähes kaksinkertaisesti syntyneisiin verrattuna.

Maan sisäinen muuttoliike oli Kanta-Hämeessä edelleen tappiollista. Kanta-Hämeestä muutti pois noin 600 henkilöä enemmän kuin maakuntaan muutti.

Maahanmuutto sen sijaan supistui yli kolmanneksen ennätysvuodesta 2024. Nettomaahanmuutto oli silti runsaat 1 000 henkilöä positiivinen, mutta ei enää riittänyt kattamaan luonnollisen väestömuutoksen ja maan sisäisen muuttoliikkeen negatiivista vaikutusta.

IKÄRAKENNE

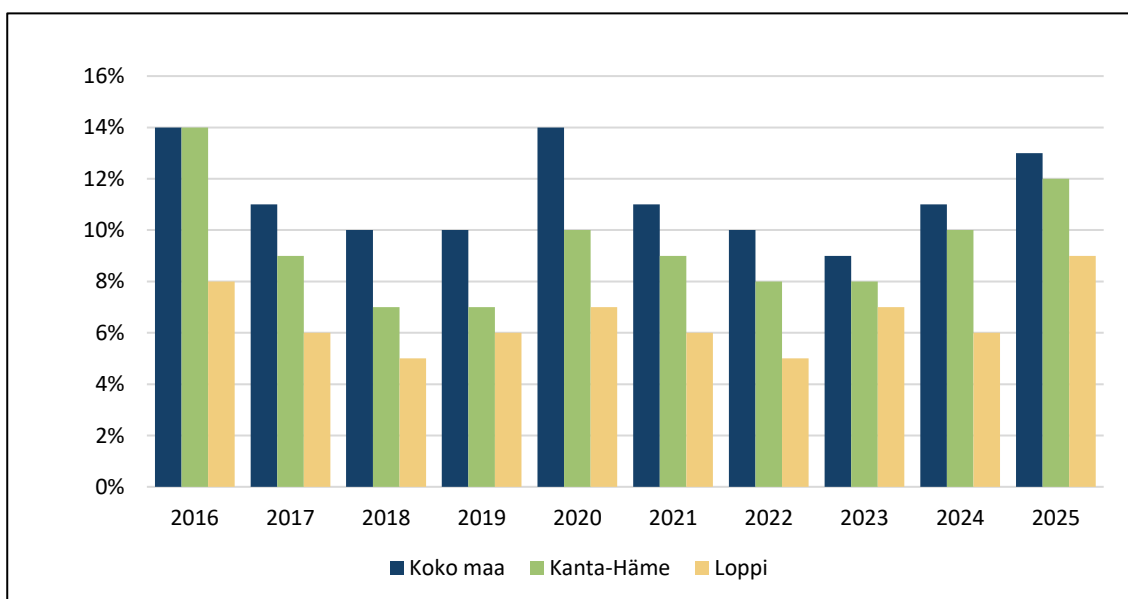

Tilastokeskuksen väestön ennakkotilaston mukaan Loppen väkiluku vuoden 2025 lopussa oli 7 571 asukasta, joista 0–14-vuotiaita on 1 053, 15–64-vuotiaita 4 393 ja yli 65-vuotiaita 2 125.

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan vuoteen 2045 mennessä Loppen kunnan kokonaisväkiluku laskisi 7 421 asukkaaseen. Ennusteen mukaan alle 15-vuotiaiden määrä olisi 853, 15–64-vuotiaiden määrä olisi 4 097 ja yli 65-vuotiaiden määrä olisi 2 471. Kunnan kehityksen kannalta huomioitavaa on, että ennusteen mukaan noin 56 % asukkaista on 50 vuotta täyttäneitä.

Tilastokeskus ennakoii vuoden 2045 maakunnan väkiluvuksi 168 870 asukasta. Väestöennusteen mukaisesti Hämeenlinnan seudulla asukkaita olisi 96 183, Riihimäen seudulla 43 776 ja Forssan seudulla 28 911. Tilastokeskuksen ennuste perustuu trenditarkasteluun.

TYÖTTÖMYYSASTE

Kuntien työllisyyspalveluissa oli joulukuun lopussa yhteensä 351 500 työtöntä työnhakijaa, mikä on 29 800 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Hämeen ELY-keskusalueen kuntien työllisyyspalveluissa oli joulukuun 2025 lopussa 24 274 työtöntä työnhakijaa, mikä on 2 141 enemmän (+10 %) kuin vuotta aikaisemmin. Kokoaikaisesti lomautettuja näistä oli 2 202, mikä on 424 edellisvuotta vähemmän (-16 %). Nuoria alle 25-vuotiaita oli joulukuun lopussa työttömänä 2 935, mikä on 395 enemmän (+16 %) kuin vuotta aiemmin. Pitkäaikaistyöttömiä eli yhtäjaksoisesti vähintään vuoden työttömänä työnhakijana olleita oli 9 672, mikä on 2 235 edellisvuotta enemmän (+30 %).

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Hämeen ELY-keskusalueella joulukuun lopussa 14,2 %, mikä on 1,3 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Alle 25-vuotiaiden nuorten työttömien osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta oli 20,4 % ja ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus ulkomaalaisesta työvoimasta 37,3 %.

Vuoden takaiseen verrattuna työttömien työnhakijoiden määrä nousi Hämeen maakunnista Kanta-Hämeessä 835:lla (10 %) ja Päijät-Hämeessä 1 306:lla (10 %). Koko maassa työttömien määrä kääntyi nousuun 1,0 %. Koko maan työttömyysaste oli vuoden lopussa 13 % ja Kanta-Hämeen oli 12 %. Kanta-Hämeessä oli joulukuun lopussa 9 444 työtöntä työnhakijaa ja Päijät-Hämeessä 14 830.

Kanta-Hämeen maakunnassa työttömien työnhakijoiden määrä nousi kaikissa kunnissa edellisestä vuodesta. Työttömien työnhakijoiden määrä nousi joulukuussa 2025 edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden eniten Tammelassa 19 %, Humppilassa 19 % ja Hattulassa 15 %.

Joulukuun 2025 lopussa Hämeen ELY-keskusalueen alimmat työttömyysasteet olivat Hausjärvellä 8,4 %, Hattulassa 8,4 % ja Lopella 8,8 %. Korkeimmat työttömyysasteet olivat Lahdessa 17,9 %, Heinolassa 17,5 % ja Forssassa 15,4 %.

Lopella oli vuoden 2025 joulukuun lopussa työttömänä 310 henkilöä, joka on 25 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työttömistä kokoaikaisesti lomautettuna oli 52 henkilöä. Työttömistä työnhakijoista oli alle 25-vuotiaita 43 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömiä oli 83 henkilöä joulukuussa 2025. Lopella uusien avoimien työpaikkojen määrä oli 12 työpaikkaa joulukuun 2025 lopussa, mikä on 10 työpaikkaa enemmän kuin edellisvuonna.

2.3. Olennot muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Lopen kunnan vuoden 2025 tilikauden tulos on 95 991,84 euroa alijäämäinen, mikä on tuloksena selkeästi odotettua parempi. Kertomusvuonna kunnan ulkoiset toimintatuotot pienenevät 134 440 euroa (2,9 %) ja toimintakulut pienenevät 438 700 euroa (1,8 %) edellisvuoteen verrattuna. Näiden erotusta mittaava toimintakate vahvistui 1,5 %.

Lopen kunnan valtuusto päätti 10.11.2025 (§ 64), että kiinteistöt Palvelukeskus Eedilä, Hoivakoti Salmela, Mäntykoti ja Ryhmäkoti Kallio yhtiöitetään siirtämällä ne apporttina Kiinteistö Oy Lopen Terveystalo Lopenpajaan 31.12.2025 kello 0.00.

Tilikauden suurimmat säästöt olivat henkilöstökuluissa noin 551 060 euroa, palvelujen ostoissa noin 157 880 euroa, aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa noin 32 770 euroa edellisvuoteen verrattuna.

Verotulot nousivat noin 365 880 euroa ja valtionosuudet pienenivät noin 40 000 euroa edellisvuoteen verrattuna. Toimintatuottoja, verotuloja ja valtionosuuksia kertyi noin 191 480 euroa enemmän kuin vuonna 2024. Toimintakulut pienenivät euromääräisesti edellisvuodesta 438 700 euroa. Näiden muutosten yhteisvaikutus oli vuosikatteeseen vahvistaen sitä 804 490 euroa (33 %).

Kertomusvuonna investointimenot olivat 395 240 euroa (33 %) suuremmat kuin vuonna 2024.

Kunnan pitkäaikainen lainamäärä väheni 2 200 000 euroa vuodesta 2024. Pitkäaikaista lainaa ei otettu lisää.

Tilinpäätöksessä poistot ja arvonalennukset alittavat muutetun talousarvion yhteensä noin 45 760 euroa. Poistot toteutettiin vuonna 2020 hyväksytyn poistosuunnitelman mukaisesti.

Lopen kunnalla on valtuuston 7.12.2022 (§ 66) hyväksymä Loppilaisten rahasto. Rahaston tarkoituksena on vaalia kunnan saamia perintö- ja lahjoitusvaroja, jotka on tarkoitettu käytettäväksi esimerkiksi testamentti- tai lahjoitusmääräyksin loppilaisten hyväksi. Loppilaisten rahaston varoja on sijoitettu rahaston sääntöjen ja kunnanhallituksen 28.10.2024 (§ 174) hyväksymän rahaston sijoitussuunnitelman mukaisesti.

Lopen kunnan valtuusto hyväksyi talouden tasapainottamisen ohjausryhmän loppuraportin 23.9.2024. Talouden tasapainottamisen toimenpiteitä jatkettiin sitoutuneesti vuonna 2025 kaikilla toimialoilla. Kuntatalouden rahoitus- ja väestöpohjamuutokset edellyttävät tarkkaa talouden suunnittelutyötä ja talouden toteutumisen aktiivista seuranta. Lähivuosien investointien kattamiseksi kunnan on edelleen jatkettava talouden sopeuttamistyötä ja tarvittaessa tehtävä rakenteellisia palveluverkkoratkaisuja. Taloudellisten voimavarojen optimoinnissa kuntien välisen yhteistyön merkitys tulee korostumaan.

VEROTULOJEN ERITTELY

	Alkup. TA	Muutokset	TA+muut.	Toteutuma	Tot. (%)	Poikkeama
Kunnan tulovero	14 979 000	-466 000	14 513 000	14 355 040	98,9 %	-157 960
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 364 000	0	1 364 000	1 345 458	98,6 %	-18 542
Kiinteistövero	2 778 000	0	2 778 000	2 828 474	101,8 %	50 474
Verotulot yhteensä	19 121 000	-466 000	18 655 000	18 528 972	99,3 %	-126 028

Lopelle kunnallisveroa tilitettiin 0,04 % enemmän kuin vuonna 2024. Valtakunnallisesti kunnallisveroa tilitettiin 0,8 % vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna.

Kiinteistöverotuloa tilitettiin 18,1 % enemmän kuin vuonna 2024, kun koko maassa laskua oli 3,2 %.

Yhteisöveron tuotto pieneni 5,2 %, kun koko maassa laskua oli 19,6 %.

Verotulojen toteutuma oli alkuperäistä talousarviota pienempi, missä verotuloja oli budjetoitu yhteensä 19 121 000 euroa. Muutetussa talousarviossa verotuloja arvioitiin kertyvän 18 655 000 euroa, mutta verotulojen toteutuma oli yhteensä noin 18 528 972 euroa. Verotulot alittivat muutetun talousarvion 0,7 %.

Kertomusvuonna Lopella verotulojen määrä asukasta kohden oli 2 447 euroa / asukas. Kuntien vuoden 2025 tilinpäätösennusteiden mukaan Manner-Suomen kuntien verotulojen keskiarvo asukasta kohti on 3 684 euroa.

VALTIONOSUUDET JA VEROTULOMENETYSTEN KORVAUS

	Alkup. TA	Muutokset	TA+muut.	Toteutuma	Tot. (%)	Poikkeama
Valtionosuudet						
Peruspalvelujen valtionosuus	2 406 400	-900	2 405 500	2 435 469	101,2 %	29 969
Verotuloihin perustuva vos tasaus	2 351 800	0	2 351 800	2 321 835	98,7 %	-29 965
Opetus- ja kulttuuritoimen vos	-831 900	-24 100	-856 000	-866 421	101,2 %	-10 421
Harkinnanvarainen vos korotus	0	0	0	0	-	0
Verotulomenetysten korvaus	849 500	35 900	885 400	885 401	100,0 %	1
Yhteensä	4 775 800	10 900	4 786 700	4 776 284	99,8 %	-10 416

Kuntien valtionosuusrahoitus muodostuu valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoituksesta.

Suomen Kuntaliiton lopullisen laskelman kuntien valtionosuuksista vuonna 2025 mukaisesti (7.1.2026) kunnille maksettavat valtionosuudet muuttuivat 20 % nousten noin 675 miljoonaa euroa verrattuna vuoteen 2024. Kunnille myönnettiin valtionosuutta yhteensä reilu 4 miljardia euroa vuonna 2025.

Muutokseen vaikutti työllisyyspalvelujen siirtyminen kuntien järjestämisvastuulle 1.1.2025 ja samassa yhteydessä tapahtunut kuntien rahoitusosuuden työttömyystuista vastuun laajeneminen.

Valtionosuuksien yhteydessä maksetaan kunnille ja muille opetuksen järjestäjille esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset. Kotikuntakorvauksen perusosa oli 8 334,51 euroa vuonna 2025. Kotikuntakorvauksissa on huomioitu 1.8.2025 voimaan tullut lakimuutos, minkä myötä yksityisten järjestäjien kotikuntakorvaus nousi 94 prosentista 100 prosenttiin.

Lopen kunnan vuoden 2025 valtionosuudet olivat 4 776 300 euroa ja ne pienenevät noin 40 000 euroa (0,8 %) edelliseen vuoteen verrattuna.

2.4. Kunnan henkilöstö

Lopen kunnan talouden tasapainottaminen ja palvelutarpeiden muutokset näkyvät kunnan henkilöstömäärän vähenemisenä. Henkilöstömäärä on laskenut edellisistä vuosista kymmeniä.

Vuonna 2025 Lopen kunnassa työskenteli yhteensä 299 työntekijää (2024: 327). Toteutuneiden henkilötyövuosien määrä on niin ikään laskusuunnassa (HTV 274,3). Etenkin määräaikaisten työntekijöiden määrä ja tarve on pudonnut edellisestä vuodesta merkittävästi.

Tilikauden henkilöstökulut olivat tuloslaskelman mukaan 15 056 323 euroa, mikä on 3,5 % vähemmän kuin vuonna 2024. Lisäksi henkilöstökuluja aktivoitiin aineellisiin hyödykkeisiin 4 109 euroa.

Vuonna 2025 sairauspoissaolojen määrä nousi edelliseen vuoteen verrattuna. Sairauspoissaoloja oli kalenteripäivinä 6 046. Vuonna 2025 sairauspoissaoloprosentti oli 8,4 % (2024: 6,1 %, 2023: 9,5 %).

Kunta-alalle solmittiin uusi virka- ja työehtosopimus ajalle 1.5.2025–29.2.2028. Kunta-alan palkkoihin tuli 1.10.2025 alkaen 2,27 %:n yleiskorotukset. Lisäksi 1.6.2025 jaettiin edellisessä virka- ja työehtosopimuksessa sovitut paikalliset järjestelyerät sopimusalakohteisesti 0,40–0,50 %.

Kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimuksen (KVTES ja OVTES osio G) palkkausjärjestelmä muuttui kokonaan uudelleen 1.10.2025 alkaen. Tasopalkkajärjestelmän käyttöönoton valmistelutyötä tehtiin tiiviisti koko vuoden ajan yhdessä henkilöstön edustajien ja esihenkilöiden kanssa. Uuteen tasopalkkajärjestelmään siirtyi noin 170 kunnan työntekijää. Tasopalkkajärjestelmän kehittämistyö jatkuu tulevina vuosina.

Tarkemmat henkilöstötiedot raportoidaan erillisessä henkilöstöraportissa.

2.5. Ympäristöasiat

Kunta on huolehtinut ympäristönsuojelun viranomaistoiminnasta; ympäristönsuojelun lupasasioista ja valvonnasta ympäristölupien, maa-aineslupien, meluilmoitusten, maisematyölupien, jätehuollon ja jätevesien käsittelyn valvonnan osalta, ympäristön tilan seurannasta, luonnon-suojelun ja vesienhoidon edistämisestä sekä neuvonnasta ja tiedottamisesta. Riihimäki, Forssa, Janakkala, Hausjärvi, Loppi, Tammela, Jokioinen, Ypäjä ja Humppila muodostavat kuntalain tarkoittaman ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen, jossa Riihimäki hoitaa yhteis-toiminta-alueen kuntien ympäristöterveydenhuollon tehtäviä vastuukuntana.

Vuonna 2025 ympäristönsuojelun toimintaan ei ole sisällynyt mitään erikseen mainittavaa suurempaa kokonaisuutta, kuten ympäristövastuita.

YMPÄRISTÖTUOTOT JA -KULUT

	2025	2024
Ympäristötuotot	94 284	57 390
Viranomaistoiminnan tuotot	51 949	26 479
Muut ympäristötuotot	40 535	30 911
Ympäristönsuojeluun saadut avustukset	1 800	–
Ympäristökulut	311 540	361 823
Viranomaistoiminnan kulut	190 783	203 583
Muut ympäristökulut	109 531	141 440
Ympäristönsuojeluun myönnetyt avustukset	11 226	16 800
Ympäristökulut, netto	217 256	304 433

2.6. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Lopen kunnan taloudellista tilannetta haastavat kustannustason nousu, väestörakenteen muutos, valtionosuuksien väheneminen ja työllisyyden heikko tilanne. Lopen väkiluku on laskusuuntainen, väestö ikääntyy ja lasten määrä vähenee, mikä on tarpeen huomioida palveluita järjestettäessä ja niitä koskevissa ratkaisuissa. Kunnan talous vaatii edelleen jatkuvaa tulojen ja menojen tasapainottamista, kykyä uudistua ja tehdä vaikeitakin päätöksiä.

Vuoden 2025 alusta kunnille siirtynyt vastuu työ- ja elinkeinopalvelujen järjestämisestä ja työttömyysetuuden kuntaosuuden rahoitusvastuun laajeneminen ajoittuivat kuntien kannalta huonoon ajankohtaan, kun työpaikkojen määrä väheni ja työttömien määrä nousi rajusti. Tilanteeseen nähden Lopella työttömyysaste nousi kuitenkin maltillisesti ja loppuvuodesta uusia työpaikkoja oli 10 enemmän kuin edellisenä vuonna. Loppi kuuluu osaksi Etelä-Hämeen työllisyysaluetta yhdessä Janakkalan, Hausjärven ja Riihimäen kanssa.

Kunnan kriittinen menestystekijä on talouden tasapaino. Lopen kunnan tavoitteena on talouden saaminen tasapainoon. Talouden tasapainottamisen sopeutustoimet ovat olleet toimialojen arkipäivää ja niiden toteuttamiseen on selkeästi sitouduttu, mitä kuvaa ennakoitua parempi tulos. Kunta hoitaa tehtävänsä aikaisempaa pienemmin resurssein, mutta jatkossa talouden tasapainottaminen todennäköisesti edellyttää myös rakenteellisia muutoksia.

Kunnan koko organisaation jokaisella tasolla tulee tiedostaa vallitseva taloustilanne ja aktiivisesti seurata sekä arvioida talouden toteutumista, mihin talouden seurantajärjestelmät antavat hyvän työvälineen. Lopen kunta valmistautuu talous- ja palkkahallinnon palveluntuottajan ja järjestelmien vaihdokseen. Lopen kunnanhallitus päätti 24.11.2025 (§ 236), että Lopen kunta hankkii kymmenen Loimijoen Tilitoimistopalvelut Oy:n osaketta, mikä on 10 %:n omistusosuus yhtiöstä. Muutoksen taustalla on julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki) uudistus, mikä edellyttää vähintään 10 %:n omistajaosuutta hankintojen tekemiseksi in-house-yhtiöltä. Tavoitteena on, että vuoden 2027 talousarvio valmistellaan uuteen taloushallinnon järjestelmään ja Loimijoen Tilitoimistopalvelut Oy aloittaa kunnan talous- ja palkkahallinnon palveluntuottajana 1.1.2027.

Lopen kunnan talouden suunnittelussa tulee huomioida tulevien vuosien verotulojen ja valtionosuuksien muutokset. Näihin muutoksiin tulee reagoida tarvittavin toimenpitein, jos tavoitteen saavuttaminen sitä edellyttää. Valtiovarainministeriö on käynnistänyt kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän uudistamisen, jonka tavoitteena on turvata erikokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut. Uuden rahoitusmallin on tarkoitus vahvistaa itsehallintoa ja säilyttää kuntien saamien valtionosuuksien yleiskatteellisuus. Kuntien valtionosuus-uudistus on tässä vaiheessa siirtynyt myöhemmäksi ja sen etenemistä seurataan.

Kunnan taloudenpidossa onnistuminen edellyttää sinnikästä pitkäjänteisyyttä, avointa viestintää, päätöksenteon läpinäkyvyyttä, taitoa arvioida muutoksien kustannusvaikutuksia ja kykyä sopeutua muuttuvaan toimintaympäristöön. Menestystekijänä Lopen kunnan tulee tarjota turvallinen ja houkutteleva toimintaympäristö niin asukkaille kuin yrityksillekin.

2.7. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Vuoden aikana kuntien ja samalla Lopen kunnan toimintaan vaikuttivat toimintaympäristön epävarmuus, korkealle noussut työttömyys ja matala kuluttajien luottamus talouteen, mikä ilmeni ennen kaikkea rakentamisen ja investointien niukkuutena sekä kotitalouksien säästämisenä.

Kunnan talouden riskit liittyvät pääosin ulkoisten tekijöiden vaikutukseen siten, että kunta ei pysty ennakoimattomissa tilanteissa ylläpitämään taloutensa tasapainoa. Kunnan toiminnot toteutetaan niukoin resurssein, talouden liikkumavara on hyvin pieni ja tasapaino on herkkä horjumaan. Yllättävät muutokset saattavat nopeastikin heikentää kunnan taloutta. Rahoitukseen ja kustannusrakenteeseen liittyvät muutokset ovat tulevien vuosien osalta merkittävä riski kunnan talouden osalta. Talouden tasapaino edellyttää, että vuosikate ylittää poistot, tilikauden tulos on positiivinen, eikä lainakantaa kasvateta.

Kunnan merkittävin tulonlähde ovat verotulot, joiden kertymä riippuu voimakkaasti yleisestä talouskehityksestä ja työllisyystilanteesta. Myös valtionosuuksien vaikutus on kunnan talouden näkökulmasta merkittävä, mutta kunnalla ei ole realistisia keinoja vaikuttaa niiden määrään. Vuonna 2025 verotulot ja valtionosuudet toteutuivat arvioitua pienempinä. Toteutumaan vaikutti työvoimapalvelujen järjestämisvastuun siirtyminen kunnille ja työllisyystilanteen heikentyminen. Verotulojen ja valtionosuuksien pieneneminen sekä kunnan negatiivinen väestönkehitys vaikuttavat kunnan tulorahoitukseen, mikä luo taloudellisen riskin Lopen kunnalle.

Talouden kehitystä ja riskien olemassaoloa ja toteutumista seurataan aktiivisesti. Kunnan yleiseen kilpailukykyyn ja elinvoimaan kohdistuvat riskit liittyvät yleiseen talouskehitykseen, elinkeinoelämän ja työllisyyden tilanteisiin sekä kustannustason muutoksiin.

Kunta on suojannut omaisuus- ja henkilöriskit vakuutuksin yleisesti käytössä olevia perusteita noudattaen. Vuonna 2025 toteutettiin kunnan vakuutusten kilpailutus ja lokakuun alussa vakuutusyhtiö vaihtui. Vakuutusasioissa kunta käyttää edunvalvonnassa omaa vakuutusmeklaria. Vakuuttamiseen liittyvä riskienhallinnan ajantasaisuus on käyty läpi vuosittain meklarin kanssa pidetyssä neuvottelussa.

Kunnan henkilöstöstä on arviolta kolmasosa eläköitymässä seuraavan kymmenen vuoden aikana. Kunnan toiminnan kannalta merkittävä ja jatkuvasti korostuva riski on ammattitaitoisen ja pätevän henkilöstön rekrytointi. Kunnan tulee jatkossakin panostaa toimintakulttuuriin, henkilöstön hyvinvointiin sekä työyhteisöön liittyviin veto- ja pitovoimatekijöihin.

Tietokonelaitteiden hankinta- ja palvelusopimus kilpailutettiin yhteistyössä Hämeenlinnan kaupungin tietohallinnon kanssa. Sopimus sisältää tietokonelaitteiden hankinnan, niihin liittyvät elinkaaripalvelut sekä leasing-sopimukset. Sopimuksen mukaisten palvelujen käyttö aloitettiin vuoden 2025 alussa.

Kunnassa toteutettiin pilvisiirtymä, jossa sähköpostilaatikat ja käyttäjäkohtaiset tallennusratkaisut migroitiin pilviympäristöön. Samassa yhteydessä uudistettiin henkilöstön käytössä olleet Microsoft Office ja Outlook -ohjelmistot. Uudistus piti tehdä, koska aiemmin käytössä olleiden ohjelmistojen tietoturvatuki päättyi lokakuussa 2025. Tietoturvatuen päättyminen kohdistui myös Windows-palvelinohjelmistoihin, jotka päivitettiin jo aiemmin vuoden 2025 aikana. Uudistukset edellyttivät riskienhallinnan näkökulmasta hallittua teknologista muutosta ja toteutettiin erillisinä projekteina.

Uusien työvälineohjelmien ja tallennuspaikkojen käyttöönotto edellytti käyttäjien laajaa opastusta. Laajempi pilvipalvelujen käyttö edellytti myös pilvipalveluissa olevien tietojen erillistä varmistamista, mikä otettiin käyttöön samalla.

Tietoturvasoaa vahvistettiin päivittämällä ja kiristämällä pääsynhallinnan käytäntöjä. Monivaiheisen tunnistautumisen (MFA) käyttöä lisättiin, korotettiin salasanojen vähimmäisvaatimuksia ja uudistettiin järjestelmänvalvojen käyttöoikeus- ja hallintakäytännöt.

Tietohallinnon osalta selvitettiin tulevan hankintalain muutoksen vaikutuksia ja aloitettiin valmistelut talous- ja henkilöstöhallinnon palvelujen sekä varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmän sopimuksien uusimiseksi.

Yhteistyötä muiden kuntien tietohallintojen kanssa tehtiin tiedonhallintomalliin ja ICT-muutosten hallintaan liittyen.

Tietosuojaan liittyvää työtä on tehty kunnassa normaalisti. Tietosuojaan liittyvät huomiot ja tietoturvaan liittyvät epäilyt on käsitelty normaalin toimintamallin mukaisesti. Vuoden 2025 aikana ei ole tehty yhtään tietosuojaan liittyvää ilmoitusta valvovalle viranomaiselle.

Tietosuojan ja luottamuksellisten tietojen käyttöön liittyen henkilöstölle on järjestetty koulutusta ja vaaditaan vuosittain tietosuojatestin suorittaminen.

Kunnan tietohallinto on seurannut Kyberturvallisuuskeskuksen ja muiden viranomaisten viikoittaisia tiedotteita tietoturvaan liittyen. Tietohallinto osallistuu Suomen Kuntaliiton tietoturva- ja tietosuojavastaavien verkostoon, josta saadaan ajankohtaista tietoa kuntien tietoturvaan liittyen.

2.8. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kunnan sisäistä valvontaa on vuonna 2025 ohjannut Lopen kunnan 1.10.2024 voimaan tullut hallintosääntö ja 1.6.2025 voimaan tullut hallintosääntö sekä valtuuston 27.2.2023 hyväksymä Lopen kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja ohje.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että strategiassa, talousarviossa ja kunnallisessa päätöksenteossa asetetut tavoitteet saavutetaan, kunnan toiminta on lakien, sääntöjen, ohjeiden ja tehtyjen päätösten mukaista, resurssit ovat tehokkaassa ja tuloksellisessa käytössä, omaisuus on turvattu ja niin viranhaltija- kuin luottamushenkilöjohdonkin saama informaatio on oikeaa, tarkoituksenmukaista ja oikea-aikaista.

Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kuntalain mukaan kunnanhallitus. Kukin kunnan toimielin ja sen alainen johtava viranhaltija vastaa omalta osaltaan toiminnan sisäisestä valvonnasta, valvonnan organisoimisesta ja riittävydestä.

Vuosittaista selontekoa varten toimialat antavat toimintakertomuksen yhteydessä erillisen selvityksen oman toimialansa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toteutuksesta sekä valvonnan havainnoista ja tuloksista.

2.8.1. Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kunnanhallitus valvoi lautakuntien päätöksentekoa edustajiensa kautta. Kunnanhallitus on nimennyt kuhunkin lautakuntaan yhden jäsenistään valvomaan lautakunnan toimintaa. Kunnanhallituksen jäsenet ovat osallistuneet lautakuntien työskentelyyn.

Lopen kunnan hallintosäännön mukaan lautakuntiin on nimetty kunnanhallituksen edustaja, jolla on puhe- ja läsnäolo-oikeus lautakunnan kokouksissa. Kunnanhallituksen jäsen on ollut lautakuntien kokouksissa mukana seuraavasti: hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan kokous 4/5 kertaa, ympäristö- ja rakennuslautakunnan kokous 5/8 kertaa, sivistyslautakunnan kokous 3/6 kertaa ja teknisen lautakunnan kokous 8/8 kertaa.

Lautakuntien esityslistat on toimitettu ennakoon kunnanhallituksen puheenjohtajalle ja kunnanjohtajalle. Lautakuntien esityslistat käydään keskeisiltä osin läpi kokousta edeltävässä kunnan johtoryhmässä. Lautakuntien ja muiden toimielinten pöytäkirjat toimitetaan aina kokouksen jälkeen kunnanhallitukselle tiedoksi ja niistä käydään tarvittaessa keskustelua johtoryhmässä. Pöytäkirjojen pohjalta kunnanjohtaja ja kunnanhallituksen puheenjohtaja päättävät mahdollisesta otto-oikeudestaan. Vuoden 2025 aikana otto-oikeutta ei ole käytetty.

Kunnan toiminnassa on noudatettu 1.1.2025 voimaan tullutta hankintaohjetta sekä 1.10.2024 voimaan tullutta hallintosääntöä ja 1.6.2025 voimaan tullutta hallintosääntöä.

Viranhaltijat dokumentoivat viranhaltijapäätöksensä sähköiseen asianhallintajärjestelmään Valmu/TWeb ja päätökset toimitetaan toimielimille tiedoksi. Käytäntö on osa päätöksenteon laillisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden valvontaa. Toimielimillä on mahdollista käyttää otto-oikeutta viranhaltijoiden tekemiin päätöksiin. Vuoden 2025 aikana otto-oikeutta ei ole käytetty.

2.8.2. Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta ja tuloksellisuuden arviointi

Kunnanhallitus antaa toimialoille vuosittain talousarvion täytäntöönpano-ohjeet, heti talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Talousarvion määrärahat ja tuloerät on kohdistettu ko. toiminnasta vastaavalle toimielimelle. Jokaiselle määrärahalle on määrätty siitä vastaava toimielin, vastuualue ja tilivelvollinen viranhaltija. Toimielimet päättävät vuosittain muun muassa laskujen hyväksyjistä, talousarvion muusta täytäntöönpanosta ja vastuista siltä osin kuin se hallintosäännöllä kuuluu toimielimen tehtäviin. Laskujen hyväksymismenettely on osa sisäistä valvontaa. Laskun asiastarkastuksen suorittaa aina eri henkilö kuin laskun hyväksyjä.

Kunnan taloudesta vastaavat tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat raportoivat talousarvion ja taloudellisen kehityksen sekä toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta säännöllisesti. Kunnanhallitus on seurannut koko kunnan talouden kehitystä säännöllisesti tuloslaskelmatasolla. Kunnan verotulojen ja valtionosuuksien kehityksestä sekä asukasmäärästä ja työllisyystilanteesta on raportoitu kunnanhallitukselle kuukausittain. Valtuustolle on raportoitu kunnan talouden toteutuksesta ja tavoitteiden toteutumisesta neljännesvuosittain.

Valtionosuuspäätökset on käsitelty lautakunnissa ja valtionosuuskokonaisuus kunnanhallituksessa. Käsittelyyn liittyvässä valmistelussa tarkistetaan valtionosuusperusteiden oikeellisuus.

Asiakasmaksujen tason ajanmukaisuus on käyty vuosittain läpi talousarvion täytäntöönpanoon liittyen. Jokainen toimiala vastaa vuoden aikana omien taksojensa ja maksujensa tason oikeellisuudesta. Tason tavoitteenmukaisuutta seurataan kuukausittain tulojen toteutumaseurannalla ja vertailulla alueen muiden kuntien maksu-/taksatasoon.

Talouden kehitystä ja kunnan toimintaa seurataan säännöllisesti johtoryhmän kokouksissa. Johtoryhmätyöskentely on yksi sisäisen valvonnan keino. Johtoryhmän kokouksissa käydään läpi ajankohtaiset asiat sekä talouden ja strategian toteutumiset. Toiminnallisiin epäkohtiin, ongelmiin ja haasteisiin tartutaan niiden tultua ilmi. Johtoryhmän säännöllisellä kokoontumisella varmistetaan kunnan johdon ja toimialojen sekä toimialojen välinen tiedonkulku ja yhteistyö. Muistiot johtoryhmässä käsitellyistä asioista on saatettu kunnanhallitukselle tiedoksi ja viikoittain myös henkilökuntajakeluna sähköpostin ja Intranetin kautta. Vuonna 2025 jokaisen kuukauden viimeisenä tiistaina kokoontui ydinjohtoryhmää laajempi laajennettu johtoryhmä.

Sisäistä valvontaa suorittavien viranhaltijoiden on edellytetty kirjaavan toteuttamansa sisäisen valvonnan toimenpiteet ja tekemänsä havainnot kyseistä dokumentaatiota varten luotuun lomakkeeseen. Toimialojen johtajat ja esihenkilöt suorittavat sisäistä valvontaa omalla toimialallaan vastaavassa laajuudessa kuin suoritetaan kunnan keskushallinnon toimesta koko kuntaa koskien.

Valvontaa, ohjeistusta ja sen noudattamisen valvontaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia toteutetaan toimialakohtaisten johtoryhmien, erilaisten toimiala- / toimisto-, työpaikka- ja henkilöstöpalaverien sekä kehityskeskustelujen kautta.

Talouden seuranta varten toimialoilla on taloushallinnon järjestelmiin tarvitsemansa käyttöoikeudet, joiden avulla ne voivat jatkuvasti omaehtoisesti seurata haluamallaan tavalla ja tasolla kirjanpidon toteutumista.

Henkilöstöhallinnon osalta esihenkilöt tarkistavat ja hyväksyvät palkkatapahtumat ja poissaolot käytössä olevan henkilöstöhallintojärjestelmän kautta.

Maa-aines- ja ympäristölupaehdojen noudattamisen valvontaa toteutetaan valvontasuunnitelmien avulla. Vakuuksia on seurattu luotujen seurantajärjestelmien mukaisesti.

2.8.3. Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Ratkaisuvalta omaisuuden hankinnassa ja luovutuksessa on säännelty kunnan hallintosäännössä.

Omaisuuksien hankinnassa noudatetaan valtuuston hyväksymiä, julkisista hankinnoista annettuun lainsäädäntöön perustuvia hankintaohjeita sekä niitä täydentäviä kunnanhallituksen vuosittain talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa antamia ohjeita. Ohjeiden noudattamisesta ovat vastuussa kunnan toimivaltaiset toimielimet ja viranhaltijat. Kunta on mukana Numera Oy:n (ent. Sarastia Oy) hankintapalvelujen toiminnassa. Yhtiön kautta voidaan osallistua yhteiskilpailutuksiin ja -hankintoihin.

Isommissa hankinnoissa pyritään aina mahdollisuuksien mukaan seutukuntaakohtaiseen, Numera Oy:n, Hansel Oy:n tai KL-Kuntahankinnat Oy:n kautta tätäkin laajempaan keskitettyyn kilpailutukseen sekä kuntien kesken yhdenmukaisiin päätöksiin. Kunnan hankintatoimen vastuuhenkilönä toimi toimintakertomusvuonna talouspäällikkö. Tarvittaessa hankintatoimen vastuuhenkilö osallistui hankinnan valmisteluun ja päätöksentekoon asianomaisen toimialan vastuuhenkilön apuna.

Kunta hoiti oman hankintatoimensa vuoden 2025 aikana ilman, että suoritetuista hankinnoista olisi aiheutunut kuluneen vuoden aikana taloudellisia menetyksiä tai oikeudellisia haasteita.

2.8.4. Sopimustoiminta

Kunnalle ei vuonna 2025 sopimustoiminnan kautta realisoitunut sellaisia negatiivisia seurauksia, joita ei jo sopimusta tehtäessä olisi voitu ennakoida. Kunnan tekemissä sopimuksissa huomioitiin kustannusten nousu, johon yleinen hintojen ja indeksien nousu vaikutti.

Sopimusten täytäntöönpanoa toimialoittain on tuettu erilaisin toimintaohjein, joiden noudattamista on seurattu satunnaisotannoin. Näin varmistetaan, että käytännöt ovat kaikissa yksiköissä samanlaiset.

Sopimusten noudattamista on valvottu laskujen hyväksymisen yhteydessä ja satunnaisotannalla. Urakoiden toteutuksessa valvotaan sitä, että laskut perustuvat tehtyyn työhön ja toimenpiteeseen sekä sovittuun maksuerätaulukkaan.

Sopimusten noudattamisen valvonta kuuluu asianomaisen toimialan vastuuhenkilölle, jolle kuuluu myös sopimusperusteiden ajantasaisuuden seuranta. Kunnassa on käytössä yhtenäinen sopimustenseuranta asianhallintajärjestelmän (Tweb) kautta. Sopimukset tallennetaan asianhallintajärjestelmään sopimustenhallintaan sopimuksia tehtäessä.

2.8.5.Sisäisen valvonnan toimenpiteitä ja huomioita vuodelta 2025

Lopen kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja ohje hyväksyttiin Lopen kunnan valtuustossa 27.2.2023 (§ 16). Ohjeen tehtävänä on antaa pääpiirteet Lopen kunnan sisäiselle valvonnalle. Ohje on tarkoitettu valvontavastuussa olevien esihenkilöiden ja muun henkilöstön sekä tilivelvollisten luottamushenkilöiden käyttöön. Ohjetta sovelletaan kaikkiin kunnan toimialoihin, toimielimiin ja taseyksikköön.

Talous- ja palkkahallinnon palveluntuottajan Kuntien Hetapalvelut Oy:n palvelujen sujuvuutta, prosessien toimivuutta ja riittävän laadun toteutumisesta on tarkasteltu vuoden 2025 aikana. Kuntien Hetapalvelut Oy aloitti talous- ja palkkahallinnon palveluntuottajana 1.1.2022. Vuonna 2025 toiminta ja prosessit ovat olleet joustavia ja sujuvia.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikatoimialan sisäinen valvonta on tehty voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti. Sisäinen valvonta on toteutunut toimialan sisäisissä tiimipalaverissa kaksi kertaa kuukaudessa ja lisäksi talouden toteutumisesta raportoidaan jokaisessa lautakunnan kokouksessa. Toimialan talouden ja toiminnan toteutumisesta raportoidaan vuosineljänneksittäin kunnanhallitukselle.

Ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan toimialan sisäinen valvonta on tehty voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti. Määrärahojen käyttöä seurataan kuukausittain ja toteutuma raportoidaan lautakunnalle säännöllisesti. Maa-aineslupien voimassaoloa ja niihin liittyviä vakuuksia seurataan seurantajärjestelyjen avulla. Ympäristölupavalvontaa tehdään tehtäväalueen valvontasuunnitelman ja vuosittaisen valvontaohjelman mukaisesti.

Sivistystoimialan sisäinen valvonta on tehty voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti. Määrärahojen käyttöä ja talouden toteutumaa seurataan ja siitä raportoidaan sivistyslautakunnalle kokouksissa. Sivistyslautakunta on määrännyt toimialan laskujen tarkastajat ja hyväksyjät. Tärkeä osa sisäistä valvontaa on säännölliset sivistystoimialan johtoryhmän, koulutoimen johtoryhmän ja varhaiskasvatuksen johtoryhmän palaverit. Johtoryhmät seuraavat osaltaan talouden ja toiminnan toteutumia. Tehtäväalueiden järjestämistä ohjaa vahvasti lakien ja säädösten noudattaminen. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan myös kehityskeskusteluissa.

Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtäväalueiden osalta varhaiskasvatuspäällikkö seuraa taloutta ja toimintaa kokonaisuudessa. Päiväkodin johtajat seuraavat oman toimipaikkansa määrärahojen käyttöä ja toteutumia, huolehtivat päiväkodin lapsiluvun ja henkilöstön välisen suhdeluvun toteutumisesta sekä vastaavat toiminnasta tullessiin palautteisiin.

Perusopetuksen ja lukion osalta sisäistä valvontaa on tehty talouden ja toiminnan osalta. Talouden valvontaa tehdään seuraamalla kuukausittain talouden kehittymistä talousraporttien avulla. Tästä toiminnasta vastaa rehtori. Koulun tilaamille opetusmateriaaleille (kirjallisuus, liikunta, kotitalous, käsityö, musiikki sekä eräät muutkin oppiaineet) on rehtori määrännyt etukäteen raamin. Toiminnan osalta rehtori seuraa, että opetus suunnitellaan sivistyslautakunnan hyväksymän tuntiresurssin puitteissa. Rehtori myös seuraa, että oppitunteja opetetaan lukujärjestyksen mukaisesti ja koulun lukuvuosisuunnitelma toteutuu. Rehtori vastaa toiminnasta tullessiin palautteisiin.

Lopen opiston osalta monen sisäisen valvonnan tarkastukset tehdään tavoitetta useammin, koska Lopen opiston työntekijöinä on tuntiopettajia, joiden palvelussuhteet voivat olla lyhyitä. Opiston rehtori vastaa tarkastuksista.

Kirjaston käteiskassa lasketaan ja täsmäytetään päivittäin. Kirjastojärjestelmän lokitiedostot tarkistetaan vuosittain satunnaisotantana. Talouspäällikkö tarkastaa kirjaston ja kirjastoauton kassat vuosittain ja tarkastuksissa ei ole havaittu huomautettavaa.

Teknisen toimen sisäinen valvonta on tehty vuoden 2025 aikana edelleen voimassa olevan ohjeituksen ja valvontasuunnitelman mukaisesti. Laskujen oikeellisuus ja määräperusteet tarkastetaan aina ennen laskujen asiatarkastusta ja hyväksyntää. Hyväksyjät tiedostavat vastaavansa laskun lopullisesta maksatuskelpoisuuden hyväksymisestä. Sisäistä valvontaa suoritetaan päivittäisessä toiminnan ohjauksessa ja johtamisessa sekä hankintoja tehtäessä. Mikäli laskuissa havaitaan perustevirheitä, niiden oikeellisuus selvitetään aina ennen hyväksymistä.

Tekninen toimi valvoo investointien toteuttamiseen liittyviä vakuuksia säännöllisesti seuranta-järjestelmänsä kautta. Peruskorjaushankkeesta laadittiin urakkasopimus, jossa määriteltiin maksueräperusteet, vakuudet ja vakuutukset. Maksuerät suoritettiin vasta takautuvasti hyväksytyn työsuorituksen perusteella. Urakoitsijoiden julkisoikeudellisten velvoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti ja vuoden alussa kaikkien yhteistyötoimijoiden osalta Luotettava Kumppani -palvelun kautta. Mikäli toimija ei ole edellä mainitun palvelun piirissä, vastaavat tiedot pyydetään toimittamaan erillisin todistuksin. Varaston seuranta tehdään vuoden aikana täsmäytysten ja inventaarion avulla.

Kaavateiden kunnossapidon toteutusta kyetään valvomaan alueurakoitsijoiden ja kunnan omiin työkoneisiin asennetuilla seurantalaitteistoilla. Kunnossapitokalusteisiin on asennettu ajoneuvon seuranta, jolla pystytään seuraamaan koneiden toimintaa reaaliaikaisesti. Seurantalaitteiden käyttöä myös valvotaan teknisen johtajan pistokoeluonteisella omavalvonnalla. Mikäli laiminlyöntiä ilmenee, niin epäkohtaan puututaan heti. Ajoneuvon seurantaohjelmasta saa myös takautuvasti tarkastettua työkonekohtaiset suoritustiedot, joita verrataan urakoitsijan ilmoittamaan suoritteiden työaikakirjaan muun muassa laskujen hyväksynnän yhteydessä. Tässä kohtaa viimeistään mahdolliset ristiriidat nousevat esille. Suoritemäärät tarkastetaan hallintosihteerin toimesta ja teknisen johtajan pistokoeluonteisella tarkastuksella. Päälysteyturakoitsijan laskujen määräperusteet ja niiden kohdekohtaiset mittauspöytäkirjat tarkistetaan ennen laskujen asiatarkastusta ja hyväksyntää. Yksitysteiden kunnossapitoavustusten yhteydessä edellytetään maksatusperusteiden toimittaminen ja tarkastaminen. Lautakunnan avustuspäätösvalmistelun yhteydessä tarkastetaan hakuvaiheessa edellytettujen ja yksityistielain vaatimusten täyttyminen.

Teknisen toimen osalta sisäistä valvontaa toteutetaan muun muassa kiinteistöjen energiankulutukseen ja ulkoalueiden tarkastukseen. Kunnan kiinteistöjen energiankulutusta seurataan kuukausittain ja kulutustiedot on viety lautakunnalle oheismateriaalina tiedoksi.

Hankinnoista keskustellaan esihenkilöiden ja henkilöstön kesken, materiaali- ja varaosa-hankintoja voi tehdä vain määrätty henkilöt ja käytössä on yksi polttoainekortti. Materiaalien, osien ja tarvikkeiden hankintapaikkoihin on ilmoitettu osto-oikeutettujen teknisen toimen henkilöiden henkilötiedot.

Teknisen toimialan hankintoja tehdessä myyjäorganisaatio on ohjeistettu tarkastamaan ostotilanteissa ostajan henkilötiedot teknisen toimialan käytössä olevasta Valtti-kortista. Hankinnan tehneen teknisen toimialan henkilön tiedot ovat kirjattuna hyväksyttäväksi tulevassa laskussa.

Ruokapalvelujen sisäinen valvonta on tehty voimassa olevan ohjeistuksen mukaan. Jokaisessa yksikössä noudatetaan samaa ruokalistaa, jonka pohjalta on tehty hankintasopimukset. Sopimusten noudattamista valvotaan laskujen hyväksymisen yhteydessä. Toimintaohjeet ovat myös kaikissa yksiköissä samanlaiset ja niiden toteutumista seurataan säännöllisesti.

Vesi- ja viemärlaitoksen sisäistä valvontaa on suoritettu päivittäisessä toiminnan ohjauksessa ja johtamisessa, kuten laskujen asiatarastuksissa ja hyväksymisessä sekä hankintoja tehtäessä. Merkittävimmät ennakoimattomat taloudelliset riskit liittyvät vesi- ja viemärlaitoksen toimintaan.

Teknisen toimialan osalta vuoden aikana on oikaistu tai selvitetty useita laskuja, mutta niissä ei ole havaittu väärinkäytöksiä, epäselvyyksiä tai muita lisäselvittelyyn johtaneita asioita.

2.8.6. Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen valvonta on toteutunut vuonna 2025 kulloinkin voimassa olevaa hallintosäätöä sekä Lopen kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita ja ohjetta noudattaen. Valvontatoimenpiteitä on kirjattu kaikilla toimialoilla ja huomioita dokumentoitu sekä korjaustoimenpiteitä toteutettu. Sisäistä valvontaa tehdään normaalin johtamisen ja työn ohessa ilman, että sitä olisi erikseen dokumentoitu. Havaitut virheet on korjattu ja toimintaa ohjeistettu uudelleen tarvittavilta osin. Sisäistä valvontaa toteutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla ja riittävässä laajuudessa.

2.9. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

2.9.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen

KUNNAN TULOSLASKELMA (ULKOISET ERÄT)

(1 000 euroa)	2025	2024
Toimintatuotot	4 470	4 604
Valmistus omaan käyttöön	36	44
Toimintakulut	-24 193	-24 632
Toimintakate	-19 687	-19 983
Verotulot	18 529	18 163
Valtionosuudet	4 776	4 816
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	26	41
Muut rahoitustuotot	31	36
Korkokulut	-425	-630
Muut rahoituskulut	-4	-1
Vuosikate	3 247	2 442
Poistot ja arvonalentumiset	-2 453	-2 598
Satunnaiset tuotot	0	291
Satunnaiset kulut	-889	-22
Tilikauden tulos	-96	112
Tilikauden yli-/alijäämä	-96	112

KUNNAN TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT (ULKOISET ERÄT)

	2025	2024
Toimintatuotot/toimintakulut	18,5 %	18,7 %
Vuosikate/poistot	132,3 %	94,0 %
Vuosikate, euroa/asukas	429	319
Asukasluku	7 571	7 657

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

Tunnusluku	Laskentakaava
Toimintatuotot/toimintakulut	Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)
Vuosikate/poistot	Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + Arvonalentumiset)

Tarkemmat selvitykset toimintatuottojen ja -kulujen poikkeamista on esitetty kohdassa Tehtäväalueiden talouden toteutuminen ja poikkeamat.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat 2,9 % pienempänä kuin vuonna 2024.

Myyntituotot toteutuivat 5,5 % suurempina kuin edellisenä vuonna, koska vesi- ja jätemaksuja, kotikuntakorvauksia, muita yhteistoimintakorvauksia ja metsänmyyntituottoja saatiin enemmän.

Maksutuotot toteutuivat 18,8 % pienempänä kuin edellisenä vuonna, mihin vaikutti merkittävimmin rakennus- ja tarkastusmaksujen väheneminen sekä pääsy- ja osallistumismaksujen pieneneminen. Ympäristölupamaksuja, hoitopäivämaksuja ja kurssimaksuja saatiin vuotta 2024 enemmän.

Tuet ja avustukset toteutuivat 10,6 % pienempänä kuin edellisenä vuonna, mihin vaikutti valtionavustusten ja palkkatuen väheneminen.

Muut toimintatuotot toteutuivat 5,8 % pienempänä kuin edellisenä vuonna vuokratuottojen vähenemisen takia.

Toimintakulut

Toimintakulut toteutuivat 1,8 % pienempänä kuin vuonna 2024.

Henkilöstökulut toteutuivat 3,5 % pienempänä kuin edellisenä vuonna, mihin vaikuttivat tilapäisten ja määräaikaisten palkkojen, työttömyys- ja tapaturmavakuutusmaksujen, eläkekulujen sekä kokouspalkkioiden väheneminen.

Palvelujen ostot toteutuivat 3 % pienempänä vuoteen 2024 verrattuna. Toteutuman pienenemiseen vaikuttivat oppilaskuljetusten, jätevesimaksujen, rakennusten ja alueiden sekä koneiden, kaluston ja laitteiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelujen säästöt. Myös, painatusten, ilmoitusten ja markkinoinnin sekä siivous-, puhtaanapito- ja pesulapalvelujen kuluissa tuli säästöä.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat 1,4 % pienempänä kuin edellisenä vuonna. Toteutumaan merkittävimmin vaikutti leuto alkutalvi, joka toi säästöä lämmitys- ja sähkökuluissa. Pienempiä säästöjä tuli toimisto- ja koulutarvikkeiden, ICT-tarvikkeiden sekä poltto- ja voiteluaineiden hankinnoissa.

Avustukset toteutuivat 34,7 % suurempana kuin edellisenä vuonna, mihin merkittävimmin vaikutti kunnan rahoitusosuus työttömyystuista huomattava nousu noin 378 100 euroa vuoteen 2024 verrattuna.

Muut toimintakulut toteutuivat 6,4 % suurempina kuin edellisenä vuonna.

Toimintakate vahvistui 1,5 % edellisvuoteen verrattuna.

Verotulojen ja valtionosuuksien kehittymistä on tarkasteltu kohdassa 1.3. Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.

Rahoitustuottojen ja -kulujen muutos verrattuna vuoteen 2024 oli 32,9 %. Korko- ja muita rahoitustuottoja saatiin noin 20 000 euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Korkokulut pienenevät 32,5 % edelliseen vuoteen verrattuna korkojen laskemisen myötä.

Poistot on kirjattu valtuuston 9.11.2020 (§ 38) päättämän 1.1.2020 alkaen voimassa olevan poistosuunnitelman mukaisesti. Vuonna 2025 poistojen toteutuma oli 5,6 % pienempi kuin vuonna 2024.

Vuoteen 2024 verrattuna kunnan tuloslaskelman tunnusluvut laskivat toimintatuottojen ja -kulujen osalta 0,2 %. Vuosikate vahvistui 33 % eli 110 euroa / asukas. Vuosikate asukasta kohti oli 429 euroa ja se riitti poistojen kattamiseen.

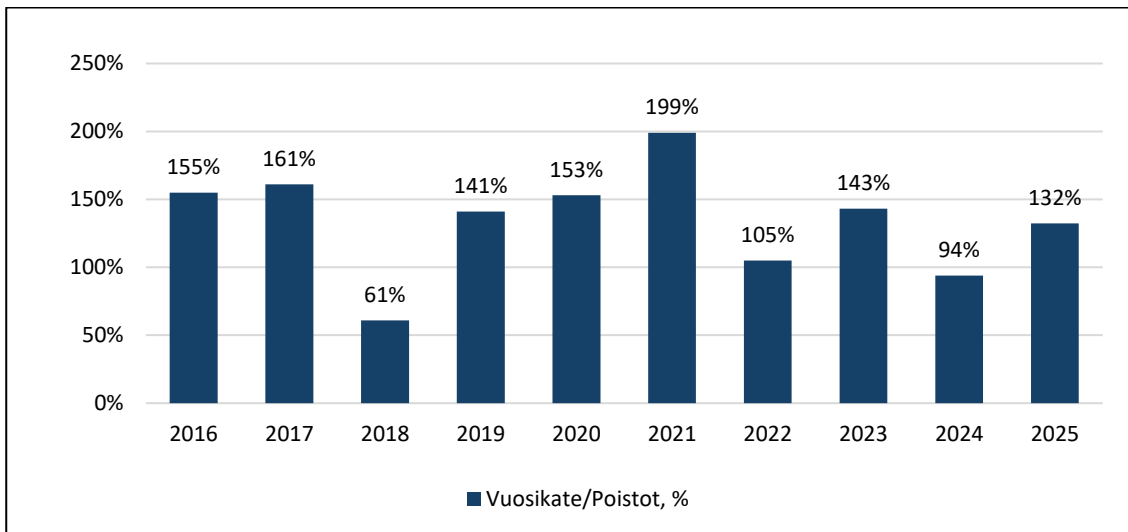
Valtiokonttorin keräämien vuoden 2025 kuntien tilinpäätösarvioiden pohjalta ja Suomen Kuntaliiton tekemän analyysin mukaan asukasta kohti laskettu vuosikate oli vuonna 2025 kuntasektorilla keskimäärin 511 euroa.

Kuntasektorilla vuosikate oli vuoden 2025 tilinpäätösarvioiden mukaan keskimäärin 111 %. Suurimpien kaupunkien talous heikkeni eniten, ja niiden vuosikatteet olivat enää vain lievästi muita vahvemmat.

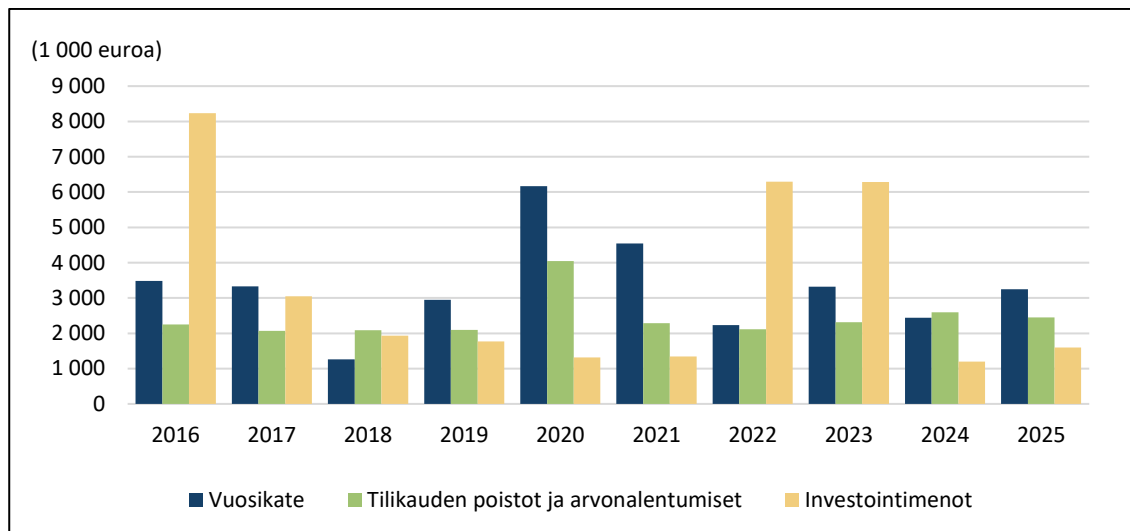
Valtiokonttorin keräämien vuoden 2025 kuntien tilinpäätösarvioiden ja Suomen Kuntaliiton tekemän analyysin mukaan kuntatalouden tila heikkeni odotetusti vuodesta 2024, koska kuntien kulut kasvoivat vuonna 2025 lähes pelkästään työllisyyden hoidon aiheuttamien lisäkulujen vuoksi.

Lopen tilinpäätöksen tunnusluvut ovat vuoden 2025 tilinpäätöksen ennakkotietoihin verrattuna selvästi paremmat talouden tasapainottamiseksi tehtyjen toimenpiteiden ansiosta.

VUOSIKATE/POISTOT, %

VUOSIKATE, POISTOT JA INVESTOINTIMENOT

2.9.2. Toiminnan rahoitus

KUNNAN RAHOITUSLASKELMA

(1 000 euroa)	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 247	2 442
Satunnaiset erät	-889	268
Tulorahoituksen korjauserät	892	-4
Toiminnan rahavirta yhteensä	3 250	2 707
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 593	-1 198
Rahoitusosuudet investointimenoihin	20	44
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	2	55
Investointien rahavirta yhteensä	-1 571	-1 099
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	1 678	1 608
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainauksen muutokset yhteensä	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	1 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 200	-2 613
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-338	25
Lainakannan muutokset yhteensä	-2 538	-1 088
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut.	91	-84
Vaihto-omaisuuden muutos	22	5
Saamisten muutos	54	993
Korottomien velkojen muutos	-327	-1 839
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	-160	-925
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-2 697	-2 013
Rahavarojen muutos	-1 019	-405
Rahavarat jakson alussa	1 951	2 356
Rahavarat jakson lopussa	932	1 951

KUNNAN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2025	2024
Toim. ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta	1 550 668	4 681 376
Investointien tulorahoitus, %	206,3 %	211,6 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,75	1,17
Kassan riittävyys, pv	12	25
Asukasluku	7 571	7 657

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

Tunnusluku	Laskentakaava
Investointien tulorahoitus, %	$\text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$
Laskennallinen lainanhoitokate	$(\text{Vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$ (Laskennalliset lainanlyhennykset = Taseen lainat/8)
Kassan riittävyys (pv)	$365 \text{ pv} \times \text{rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$ (Kassasta maksut tilikaudella = Toimintakulut + Korkokulut + Muut rahoituskulut + Tilikauden verot + Investointimenot + Antolainasaamisten lisäykset + Pitkäaikaisten lainojen vähennys)

2.9.3. Rahoitusasema ja sen muutokset

KUNNAN TASE - VASTAAVAA

(1 000 euroa)	2025	2024
VASTAAVAA		
A Pysyvät vastaavat		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	25	35
2. Muut pitkävaikutteiset menot	1 583	1 489
I Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 608	1 524
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	6 236	6 208
2. Rakennukset	27 003	28 721
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 927	7 050
4. Koneet ja kalusto	254	354
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	7	754
II Aineelliset hyödykkeet yhteensä	40 427	43 088
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	4 216	3 413
4. Muut saamiset	46	46
III Sijoitukset yhteensä	4 263	3 459
A Pysyvät vastaavat yhteensä	46 297	48 071
B Toimeksiantojen varat		
2. Lahjoitusrahastojen varat	587	457
B Toimeksiantojen varat yhteensä	587	457
C Vaihtuvat vastaavat		
I Vaihto-omaisuus		
1. Aineet ja tarvikkeet	96	118
I Vaihto-omaisuus yhteensä	96	118
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
2. Lainasaamiset	54	66
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	447	513
2. Lainasaamiset	35	10
3. Muut saamiset	34	127
4. Siirtosaamiset	592	500
II Saamiset yhteensä	1 163	1 216
IV Rahat ja pankkisaamiset	932	1 951
C Vaihtuvat vastaavat yhteensä	2 191	3 286
VASTAAVAA YHTEENSÄ	49 074	51 814

KUNNAN TASE - VASTATTAVAA

(1 000 euroa)	2025	2024
VASTATTAVAA		
A Oma pääoma		
I Peruspääoma	12 446	12 446
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	17 307	17 195
V Tilikauden yli-/alijäämä	-96	112
A Oma pääoma yhteensä	29 656	29 752
D Toimeksiantojen pääomat		
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	656	435
D Toimeksiantojen pääomat yhteensä	656	435
E Vieras pääoma		
I Pitkäaikainen		
Korolliset		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 725	8 925
Korottomat		
7. Muut velat	1 520	1 500
8. Siirtovelat	417	487
II Lyhytaikainen		
Korolliset		
1. Joukkovelkakirjalainat	4 500	4 500
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 200	2 538
Korottomat		
5. Saadut ennakot	3	5
6. Ostovelat	949	916
7. Muut velat	255	248
8. Siirtovelat	2 193	2 508
E Vieras pääoma yhteensä	18 762	21 627
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	49 074	51 814

KUNNAN TASEEN TUNNUSLUVUT

	2025	2024
Omavaraisuusaste, %	60,4 %	57,4 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	67,5 %	78,4 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 euroa	17 211	17 307
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa / asukas	2 273	2 260
Lainakanta 31.12., 1 000 euroa	13 425	15 963
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	1 773	2 085
Lainat ja vuokravastuut, 31.12. 1000 euroa	13 660	16 225
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	1 804	2 119
Lainasaamiset, 1000 euroa	0	0
Asukasmäärä	7 571	7 657

TASEEN TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Tunnusluku	Laskentakaava
Omavaraisuusaste, %	(Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	(Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.
Lainakanta 31.12.	Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut
Lainasaamiset 31.12.	Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Tase on kunnan ja vesilaitoksen yhteinen.

Toimeksiantojen varoissa lahjoitusrahastojen varat koostuvat koulujen stipendi- ja opintorahastoista, testamenttina saadusta perinnöstä sekä loppilaisten rahaston rahastosijoituksen arvon muutoksesta.

Vaihtuvissa vastaavissa vaihto-omaisuuteen sisältyvät aineet ja tarvikkeet koostuu keskuhallinnon postikuorivarastosta sekä teknisen lautakunnan tarvikevarastosta.

Muut saamiset ovat palautuskelpoisia liittymismaksuja.

Tilikauden alijäämä 95 991,84 euroa siirretään taseen Edellisten kausien yli-/alijäämä -tilille.

Pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä on laskenut. Tilikaudella ei nostettu pitkäaikaista lainaa ja olemassa olevia lainoja on lyhennetty suunnitelman mukaisesti.

Lyhytaikaisen vieraan pääoman joukkovelkakirjalainat ja lainat rahoitus-/vakuutuslaitoksilta sisältävät pitkäaikaisten lainojen seuraavan vuoden lyhennykset sekä kunnalla maksuvalmiuden turvaamiseksi olevan Kuntatodistusohjelman 4,5 miljoonan euron lyhytaikaisen lainan.

Kertomusvuonna asukaskohtainen lainamäärä oli 1 773 euroa, kun se edellisenä vuonna oli 2 085 euroa. Kuntien vuoden 2025 tilinpäätösarvioiden mukaan kaikkien kuntien keskimääräinen lainakanta asukasta kohti on 3 684 euroa. Loppi on vuodesta 2012 alkaen ollut tällä mittarilla mitattuna kuntien keskiarvoa vähemmän velkaantunut.

Kriisikunnan kriteereistä Lopella ei toteutunut yhtään vuonna 2025.

2.9.4. Kokonaistulot ja -menot

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT (1 000 euroa)		MENOT (1 000 euroa)	
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	4 470	Toimintakulut	24 193
Verotulot	18 529	Valmistus omaan käyttöön	-36
Valtionosuudet	4 776	Korkokulut	425
Korkotuotot	26	Muut rahoituskulut	4
Muut rahoitustuotot	31	Satunnaiset kulut	889
Satunnaiset tuotot	0	Tulorahoituksen korjaukset	
Tulorahoituksen korjaukset		Pakollisten varausten muutos	
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutusvoitot	0	Pakollisten varausten lis. (+), väh (-)	0
Investoinnit		Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustappiot	-3
Rahoitusosuudet investointimenoihin	20	Investoinnit	
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	2	Investointimenot	1 593
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	0	Antolainasaamisten lisäykset	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 200
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	338
Oman pääoman lisäykset	0	Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot yhteensä	27 854	Kokonaismenot yhteensä	29 603

Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 27 854 - 29 603 = -1 749

Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset = -1 019 - -160 = -859

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa taseyksikkö on yhdistelty.

Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

2.10. Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kuntalain (410/2015) mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

2.10.1. Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Kuntalain (410/2015) mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVÄT YHTEISÖT

	Y-tunnus	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus
Tytäryhteisöt			
Lopen Vuokratalot Oy	0987348-1	Loppi	100,00 %
Lopen Vanhustentalot Oy	0968045-2	Loppi	100,00 %
Kiinteistö Oy Lopen Terveystalo Lopenpaja	2261849-3	Loppi	100,00 %
Kiinteistö Oy Läyliäisten Palveluasema	0804745-2	Loppi	61,30 %
Kuntayhtymät			
Hämeen maakuntaliitto ky	0826048-0	Hämeenlinna	3,90 %
Osakkuusyhteisöt			
Asunto Oy Lopen Kentänkulma	0205647-0	Loppi	23,60 %

2.10.2. Konsernin toiminnan ohjaus

Omistajaohjauksella kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja osakkuusyhteisön hallintoon ja toimintaan sekä huolehtii siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Kunnan konserniohjeiden mukaan kunnanhallitus nimeää edustajat tytäryhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin päättäviin toimielimiin. Tytäryhteisöjen yleistä tilannetta ja kehitysnäkymiä seurataan konsernineuvotteluissa sekä tarkoituksenmukaisin yhteydenpidoin yhteisöjen johdon kanssa.

2.10.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tytäryhteisöjen tai osakkuusyhteisöjen osalta ei ole tapahtunut lisäyksiä ja poistumia, mutta Lopen kunnan valtuusto päätöksellään 10.11.2025 (§ 64) hyväksyi kunnanhallituksen päätösehdotuksen, jonka mukaan sote-kiinteistöjen yhtiöittämisiksi Palvelukeskus Eedilä, Hoivakoti Salmela, Mäntykoti ja Ryhmäkoti Kallio siirtyvät apporttiomistuksena Kiinteistö Oy Lopen Terveystalo Lopenpajaan 31.12.2025 kello 0.00.

2.10.4. Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Lopen kunnan talouden kokonaistilanne on aikaisempiin vuosiin verrattuna heikentynyt ja tuloksen arvioidaan olevan tulevien vuosien osalta alijäämäinen. Tavoitteena on talouden saaminen tasapainoon tulojen ja menojen tasapainottamisella ja palvelujen sopeuttamisella. Merkittävimmät riskit liittyvät yllättäviin toimintaympäristön muutoksiin tai ennakoimattomien ulkoisten tekijöiden vaikutuksiin, jolloin talouden ylläpitäminen tasapainossa suunnitellulla tavalla vaarantuu. Tytäryhteisöjen ja osakkuusyhteisön tulee tiedostaa kunnan talouden haasteellinen tilanne ja omalta osaltaan sitoutua talouden tarkkaan seurantaan, säännölliseen raportointiin ja riittävän maksuvalmiuden ylläpitämiseen.

2.10.5. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniyhteisöjen yhtiökokousedustajat ja hallitusten jäsenet on pääsääntöisesti valittu kunnanhallituksen, valtuutettujen tai johtavien viranhaltijoiden keskuudesta. Kunnanjohtaja on kunnan yhtenä yhtiökokousedustajana tytäryhtiöissä. Näin on yhteydenpito ja tiedonkulku kunnan johdon ja yhtiöiden välillä luotu kiinteäksi.

Tytäryhtiöiden osalta konsernivalvontaa tapahtuu myös tilintarkastuksen myötä, mikä on molemmissa järjestetty kunnan tilintarkastusyhteisön kautta.

Kunnanhallituksen hyväksymien konserniohjeiden mukaisesti konsernijohdon tulisi käydä vuosittain konsernineuvottelut kunnan tytäryhtiöiden kanssa. Tytäryhtiöiden kanssa on käyty konsernineuvottelut tavoitteista vuonna 2025 ja yhteydenpito on ollut muiltakin osin tiivistä. Kertomusvuoden aikana konserniasiantuntijat ja kunnanjohtaja ovat osallistuneet hallitusten kokouksiin.

Tytäryhtiöiden päätöksenteossa ei ole kertomusvuonna todettu tehtyjen omistajapoliittisten linjausten vastaista menettelyä.

2.10.6. Konsernitavoitteiden toteutuminen

Seuraavassa on tarkasteltu tytäryhtiöille Lopen Vuokratalot Oy ja Lopen Vanhustentalot Oy kunnan vuoden 2025 talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumista. Lisäksi tarkastellaan tytäryhtiöiden Kiinteistö Oy Lopen Terveystalo Lopenpajan ja Kiinteistö Oy Läyliäisten Palveluaseman sekä osakkuusyhteisö Asunto Oy Lopen Kentänkulman tilikauden toteutumista.

LOPEN VUOKRATALOT OY

Toiminnalliset tavoitteet	Arviointimenetelmä / mittari	Toteutuma
Yhtiö toimii taloudellisesti, tehokkaasti ja siten, että omaisuudesta huolehditaan	Tavoitteena saada tuntuvia säästöjä ja lisätä hiilijalanjälkeä lämmitysjärjestelmän muutoksella. Suunnitelmallinen korjaustoiminta ja peruskorjausten toteuttaminen kassavaroin. Korjauksilla pyritään työllistämään paikkakuntalaisia yrityksiä kohtuullisella hintatasolla. Aktiivinen hallitus-työskentely.	Lopen Vuokratalot Oy:n taloudellinen tilanne vuoden 2025 osalta on vakaa ja tasapainoinen. Vuosi oli korjauksien suhteen raskas, mutta yhtiö hoiti korjaukset, lainojen lyhennykset ja korot tulorahoituksella. Korjauksia tehtiin kiinteistöjen sekä ulkopuolisiin että sisäpuolisiin rakenteisiin ja myös muutama asunto remontoitiin täydellisesti. Tilikauden aikana tehtiin paljon kunnossapitotöitä ja korjauksia, minkä lisäksi tapahtui kaksi suurta vesivahinkoa ja yhden rakennuksen päälle kaatui puu. Yhtiön haasteena on suuri korjausvelka, jota pyritään rahoittamaan säästöillä. Vuonna 2025 tehtiin isot selvitykset öljylämmitteisten asuntojen muuttamisesta vaihtoehtoisin energiamalleihin One1 ja Lämpö Ykköset kanssa. Ratkaisuna vesi-ilmalämpöpumput ovat yhtiölle riskitön hankinta, koska palvelusopimus takaa ylläpidon ja korjaukset. Lisäksi laitteet siirtyvät seitsemän vuoden palvelusopimuksen jälkeen yhtiön omistukseen kohtuullisella siirtosummalla, ja yhtiö voi tehdä jatkosopimuksen laitteiden ylläpidosta. Lopen Vuokratalot Oy:n hallitus on tarkastellut yhtiön taloutta kokouksissaan säännöllisesti. Hallitus on ollut aktiivinen yhtiön hallinnon ja korjausten suunnittelussa sekä päätöksissä. Lopen Vuokratalot Oy:n tilinpäätös 2025 on 111 163,90 euroa ylijäämäinen. Yhtiön liikevaihto oli tilikaudella 2025 yhteensä 1 335 144,37 euroa.
Vuokrasaatavien määrän pienentäminen ja vuokratien saaminen hallintaan	Vuokrasaatavien osalta tehdään yhteistyötä hyvinvointialueen sosiaalityön kanssa. Perinnän tehostaminen käyttämällä ulkoista perintätoimistoa ja maksusuunnitelmien ehdottaminen velallisille. Viimeisenä keinona on häätö ja ulosotto kärjäoikeuden päätöksellä.	Tilikauden 2025 vuokrasaatavien määrä on lyhytaikaisissa saatavissa 77 807,38 euroa. Lopen Vuokratalot Oy on tehostanut vuokrien ulkoista ja omaa perintää. Vuokrien perintätoimet ovat olleet toimivia ja työtä jatketaan perintätoimiston kanssa aktiivisesti. Maksusuunnitelmia tehdään tarpeiden mukaisesti ja tarvittaessa toteutetaan vuokrasopimuksen purku ja häätötoimia. Luottotappioihin kirjattiin päättyneeltä tilikaudelta epävarmoja saatavia 8 929,13 euroa. Epävarmat saatavat ovat ulosotossa perinnässä.
Asuntojen käytettävyyden ja käyttöasteen pitäminen hyvällä tasolla	Asuntojen käyttöaste-tavoite on 98,4 %. Pidetään yllä nykyinen hyvä käyttöaste.	Lopen Vuokratalot Oy:n käyttöaste on vuoden 2025 lopussa 98,7 %. Yhtiön käyttöaste on ollut muutaman vuoden ajan erittäin vahva. Asukasvalinnoissa huomioidaan vuokralaisten maksukykyisyys.
Toimintasuunnitelman laatiminen vuodelle 2025	Toimintasuunnitelman toteuttaminen.	Lopen Vuokratalot Oy:n toimintasuunnitelma toteutui. Tavoitteena on ollut saada korkean käyttöasteen kautta lisää rahaa korjauksiin ja edes osin toteutettaviin vuokrayksöiden peruskorjauksiin.

Toiminnalliset tavoitteet	Arviointimenetelmä / mittari	Toteutuma
	Huoneistojen kuntoon liittyvät korjaukset ovat tärkein korjauskohde. Peruskorjauksia toteutetaan mahdollisuuksien mukaan ja ne toteutetaan kassavaroin. Asuntojen käyttöasteen pitäminen korkealla. Hyvä maksuvalmius. Minimoidaan vuokra- saatavat ja luottotappiot.	

LOPEN VANHUSTENTALOT OY

Toiminnalliset tavoitteet	Arviointimenetelmä / mittari	Toteutuma
Yhtiön talous pidetään kunnossa	Talousarvio laaditaan ilman vuokratason korotuspaineita. Tasapainoinen tilinpäätös vuonna 2025. Kiinteistöjen ylläpitäminen suunnitellusti omaisuuden kunnossa pitämiseksi.	Lopen Vanhustentalot Oy:n tilinpäätös 2025 on 8,57 euroa ylijäämäinen. Yhtiön maksuvalmius on normaali. Vuokraan tehtiin korotus 1.7.2025 alkaen, minkä jälkeen vuokra oli 10,50 €/m ² /kk jakautuen hoitovuokraan sekä pääomavuokraan. Vuonna 2025 tehtiin korjauksia, jotka siirrettiin edelliseltä vuodelta yhtiön heikon taloudellisen tilanteen takia. Tilikausi oli taloudellisesti rakas korjauksien ja kunnossapidon takia. Vuonna 2026 keskitytään maksuvalmiuden parantamiseen. PTS-suunnitelma laaditaan tilikaudella 2026.
Käyttöasteen pitäminen korkeana	Asuntojen käyttöastetavoite 98 % käyttökuntoisista asunnoista.	Lopen Vanhustentalot Oy:n asuntojen käyttöaste oli 92 %. Kaksi asuntoa oli tyhjillään.
Hyvä asukas-turvallisuus	Hyväksytyä turvallisuus-suunnitelmaa ylläpidetään ja siihen liittyvästä ohjeistuksesta huolehditaan. Turvallisuutta parantavia toimenpiteitä toteutetaan resurssien puitteissa. Nykytekniikoita hyödynnetään.	Yhtiön kaikessa suunnittelussa ja päätöksenteossa panostetaan asuntojen joustavuuteen huomioiden asukkaiden muuttuvat tarpeet tuen, apuvälineiden ja avustajien osalta. Asukasturvallisuudessa huomioidaan asukasrakenne.
Toimintasuunnitelman laatiminen vuodelle 2025	Toimintasuunnitelman toteuttaminen. Laajakaistayhteyksien hyödyntäminen toiminnassa.	Lopen Vanhustentalot Oy:n toimintasuunnitelma toteutui. Laajakaistayhteydet eivät ole vielä toteutuneet.

KIINTEISTÖ OY LOPEN TERVEYSTALO LOPENPAJA

Kiinteistö Oy Lopen Terveystalo Lopenpajan tilikauden tulos on 6 320,95 euroa ylijäämäinen. Yhtiön maksuvalmius on hyvä. Yhtiöön siirretään 31.12.2025 kello 0.00 apporttina Lopen kunnan omistamat kiinteistöt Palvelukeskus Eedilä, Hoivakoti Salmela sekä Mäntykoti ja Ryhmäkoti Kallio. Siirron myötä yhtiön kehitystyö muuttuu nykyisestä laajemmaksi ja uudelle kokonaisuudelle laaditaan kohdekohtaiset pitkän tähtäimen suunnitelmat (PTS) kevään 2026 aikana. Tulevalle vuodelle on tulossa isoja hankkeita, jotka vaativat ulkopuolista rahoitusta ja Lopen kunnan takausta. Vastikkeiden periminen loppuu 31.12.2025 ja tilojen käyttäjiltä ryhdytään perimään vuokria.

KIINTEISTÖ OY LÄYLIÄISTEN PALVELUASEMA

Kiinteistö Oy Läyliäisten Palveluaseman tilikauden tulos on 1 873,06 euroa alijäämäinen. Yhtiöllä ei ole lainoja ja maksuvalmius on kuitenkin hyvä. Tilikaudella asennettiin jokaiseen osakastilaan palovaroittimet 10 V:n avulla, tehtiin IV-järjestelmien vuosihuolto ja korjaus sekä ovipuhaltimet, puhdistettiin lämmittävät korvausilmaventtiilit, tehtiin vesikaton ja lippojen lumenpudotus, vesikaton vuodon korjaus ja villojen vaihto sekä teetettiin energiatodistus. Tilikaudella 2025 kiinteistön osakekanta yritettiin myydä, mutta korkein tehty tarjous hylättiin. Kiinteistöä yritetään myydä uudelleen maaliskuussa 2026.

ASUNTO OY LOPEN KENTÄNKULMA

Asunto Oy Lopen Kentänkulman tilikauden tulos on 5 851,89 euroa alijäämäinen. Yhtiöllä maksuvalmius on hyvä. Tilikauden tärkeimmät asiat olivat talouden tasapainottaminen ja asuntojen käyttöasteen nostaminen. Talouden tasapainotus aloitettiin vuonna 2024 ja se jatkuu vuoteen 2026 asti. Vuoden 2025 tilinpäätös kuvaa talouden kääntymistä parempaan suuntaan. Asuntojen käyttöaste on noussut hyvin, vaikka ei vielä olla 98 %:n tavoitteessa. Vuoden 2026 toimintasuunnitelma laaditaan keväällä ennen yhtiökokousta ja sen päätavoitteet ovat edelleen talouden tasapainotus ja käyttöasteen nostaminen. Talouden tasapainottamiseksi otetaan käyttöön henkilölukuun perustuva vesimaksu 1.7.2026 alkaen.

2.10.7. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA

(1 000 euroa)	2025	2024
Toimintatuotot	5 975	6 164
Toimintakulut	-25 307	-25 630
Osuus osakkuusyht. voitosta/tappiosta	-2	-3
Toimintakate	-19 334	-19 468
Verotulot	18 529	18 163
Valtionosuudet	4 776	4 816
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	30	43
Muut rahoitustuotot	79	49
Korkokulut	-553	-763
Muut rahoituskulut	-12	-4
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-457	-675
Vuosikate	3 515	2 836
Poistot ja arvonalentumiset	-2 780	-2 922
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0	291
Satunnaiset kulut	-889	-22
Satunnaiset erät yht.	-889	268
Tilikauden tulos	-155	183
Tilinpäätössiirrot	1	1
Tilikauden verot	0	0
Laskennalliset verot	16	5
Vähemmistöosuudet	1	1
Tilikauden yli-/alijäämä	-137	189

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2025	2024
Toimintatuotot/toimintakulut	23,6 %	24,1 %
Vuosikate/poistot	126,4 %	97,1 %
Asukasluku	7 571	7 657
Vuosikate, euroa/asukas	464	370

Konsernin tilikauden tulos oli edellisvuotta heikompi. Loppen kuntakonsernin tulos muodostui noin 137 000 euroa alijäämäiseksi, kun se edellisenä vuonna oli noin 189 000 euroa ylijäämäinen. Tähän vaikutti merkittävästi kunnan tulos, joka oli noin 208 100 euroa heikompi kuin vuonna 2024.

Kunnan tulokseen merkittävimmin vaikutti sote-kiinteistöjen alaskirjaus noin 889 000 euroa. Konsernin vuosikate oli noin 679 000 euroa parempi kuin edellisenä vuonna ja se riitti poistojen kattamiseen.

Kunnan tytäryhtiöistä ylijäämäisen tuloksen tekivät Lopen Vuokratilat Oy noin 111 164 euroa, Lopen Vanhustentalot Oy noin 8,60 euroa ja Kiinteistö Oy Terveystalo Lopenpaja noin 6 321 euroa ja alijäämäisen tuloksen teki Kiinteistö Oy Läyliäisten Palveluasema noin 1 873 euroa.

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Tunnusluku	Laskentakaava
Toimintatuotot/toimintakulut	Toimintatuotot / (Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön)
Vuosikate/poistot	Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + Arvonalentumiset)

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

(1 000 euroa)	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 515	2 836
Satunnaiset erät	-889	268
Tilikauden verot	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	1 026	105
Toiminnan rahavirta yhteensä	3 652	3 209
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 769	-1 446
Rahoitusosuudet investointimenoihin	20	44
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	2	55
Investointien rahavirta yhteensä	-1 747	-1 347
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	1 905	1 863
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainauksen muutokset yhteensä	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	2 100
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 650	-3 499
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-308	25
Lainakannan muutokset yhteensä	-2 958	-1 374
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut.	91	-84
Vaihto-omaisuuden muutos	22	5
Saamisten muutos	71	980
Korottomien velkojen muutos	-379	-1 825
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	-194	-925
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-3 152	-2 298
Rahavarojen muutos	-1 247	-436
Rahavarat jakson alussa	2 769	3 205
Rahavarat jakson lopussa	1 522	2 769

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2025	2024
Toim. ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta	-2 959 789	254 875
Investointien tulorahoitus, %	201 %	202 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,43	1,05
Kassan riittävyys, pv	18	32

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUKUIEN LASKENTAKAAVAT

Tunnusluku	Laskentakaava
Investointien tulorahoitus, %	Vuosikate / Investointien omahankintameno
Laskennallinen lainanhoitokate	(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)
Kassan riittävyys (pv)	(Laskennalliset lainanlyhennykset=taseen lainat/8) 365 pv x rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella (Kassasta maksut tilikaudella = Toimintakulut + Korkokulut + Muut rahoituskulut + Tilikauden verot + Investointimenot + Antolainasaamisten lisäykset + Pitkäaikaisten lainojen vähennys)

KONSERNITASE - VASTAAVAA

(1 000 euroa)	2025	2024
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	25	35
Muut pitkävaikutteiset menot	1 583	1 489
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 608	1 524
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	6 663	6 636
Rakennukset	34 468	36 335
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 951	7 078
Koneet ja kalusto	259	360
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	8	754
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	48 350	51 163
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	1 795	1 795
Muut saamiset	80	469
Sijoitukset yhteensä	1 875	2 264
Pysyvät vastaavat yhteensä	51 832	54 951
Toimeksiantojen varat		
Valtion toimeksiantojen varat	47	68
Lahjoitusrahastojen varat	587	457
Toimeksiantojen varat yhteensä	634	525
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	96	118
Vaihto-omaisuus yhteensä	96	118
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	54	66
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	492	566
Lainasaamiset	35	10
Muut saamiset	52	150
Siirtosaamiset	613	510
Saamiset yhteensä	1 247	1 303
Rahat ja pankkisaamiset	1 522	2 769
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	2 865	4 191
VASTAAVAA YHTEENSÄ	55 331	59 666

KONSERNITASE - VASTATTAVAA

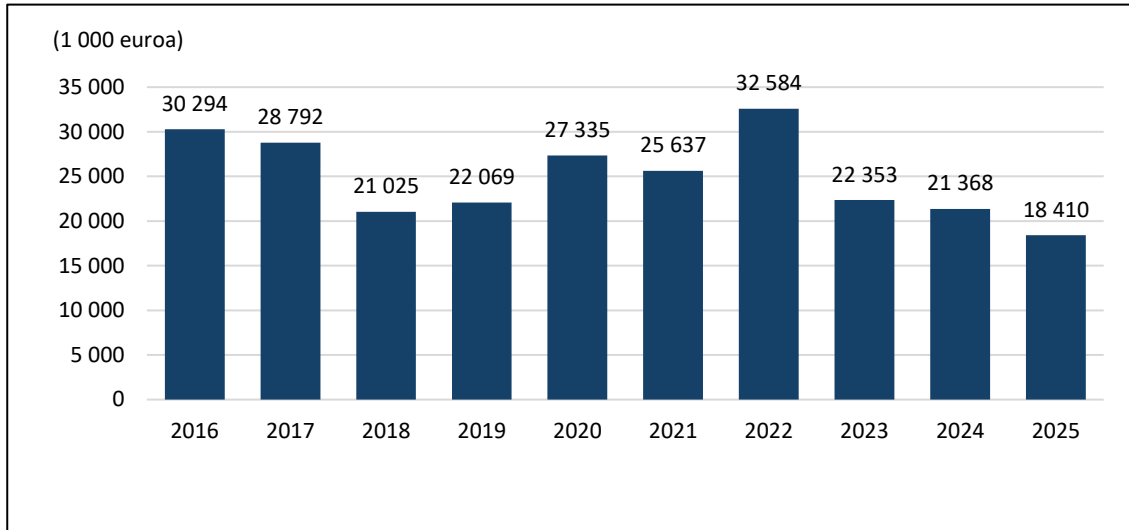
(1 000 euroa)	2025	2024
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	12 446	12 446
Muut omat rahastot	455	1 119
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	17 650	17 448
Tilikauden yli-/alijäämä	-137	189
Oma pääoma yhteensä	30 412	31 201
Vähemmistöosuudet	286	288
Toimeksiantojen pääomat		
Valtion toimeksiantojen pääomat	47	68
Lahjoitusrahastojen pääomat	656	435
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	703	502
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Korolliset		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 738	13 359
Lainat julkisyhteisöiltä	521	550
Korottomat		
Muut velat	1 937	2 376
Lyhytaikainen		
Korolliset		
Joukkovelkakirjalainat	4 500	4 500
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 340	2 677
Lainat julkisyhteisöiltä	311	282
Korottomat		
Saadut ennakot	23	22
Ostovelat	966	987
Muut velat	319	312
Siirtovelat	2 269	2 577
Laskennalliset verovelat	7	33
Vieras pääoma yhteensä	23 930	27 675
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	55 331	59 666

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

	2025	2024
Omavaraisuusaste, %	55,5 %	52,8 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	81,7 %	94,9 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 euroa	17 512	17 637
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	2 313	2 303
Lainakanta 31.12., 1 000 euroa	18 410	21 368
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	2 432	2 791
Lainat ja vuokravastuut, 31.12. 1 000 euroa	18 645	21 631
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	2 463	2 825
Lainasaamiset, 1 000 euroa	0	0
Asukasmäärä	7 571	7 657

TASEEN TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

Tunnusluku	Laskentakaava
Omavaraisuusaste, %	(Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi) / (Koko pääoma – Saadut ennakot)
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	(Vieras pääoma – Saadut ennakot) / Käyttötulot (Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.)
Lainakanta 31.12.	Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	(Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.) Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut
Lainasaamiset 31.12.	Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

KONSERNIN LAINAKANTA**2.11. Tilikauden tuloksen käsittely**

Kunnanhallitus hyväksyy ja allekirjoittaa tilinpäätöksen, jättää sen tilintarkastajalle tarkastettavaksi ja saattaa tarkastuslautakunnan käsittelyn jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että tilikauden alijäämä 95 991,84 euroa kirjataan oman pääoman yli-/alijäämä -tilille.

3. TOTEUTUMISVERTAILUT

3.1. Käyttötalouden toteutuminen

3.1.1. Keskusvaalilautakunta

KESKUSVAALILAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	43 973	0	0	0	8 698	-	8 698
Tuet ja avustukset	0	45 000	0	45 000	0	0,0 %	-45 000
Toimintatuotot yht.	43 973	45 000	0	45 000	8 698	19,3 %	-36 302
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-38 552	-38 319	0	-38 319	-24 710	64,5 %	13 610
Palvelujen ostot	-5 598	-4 000	0	-4 000	-4 901	122,5 %	-901
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-987	-3 000	0	-3 000	-5 125	170,8 %	-2 125
Vuokratulot	-1 436	0	0	0	-1 035	-	-1 035
Muut toimintakulut	-200	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-46 773	-45 319	0	-45 319	-35 771	78,9 %	9 549
Toimintakate	-2 800	-319	0	-319	-27 073	-	-26 753
Yhteensä	-2 800	-319	0	-319	-27 073	-	-26 753
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	0	0	0	0	-4	-	-4

Vaalit

PERUSTEHTÄVÄ

Valtiollisten ja kunnallisten vaalien sekä kansanäänestyksen järjestelytehtävät.

VAALIT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	43 973	0	0	0	8 698	-	8 698
Tuet ja avustukset	0	45 000	0	45 000	0	0,0 %	-45 000
Toimintatuotot yht.	43 973	45 000	0	45 000	8 698	19,3 %	-36 302
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-38 552	-38 319	0	-38 319	-24 710	64,5 %	13 610
Palvelujen ostot	-5 598	-4 000	0	-4 000	-4 901	122,5 %	-901
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-987	-3 000	0	-3 000	-5 125	170,8 %	-2 125
Vuokratulot	-1 436	0	0	0	-1 035	-	-1 035
Muut toimintakulut	-200	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-46 773	-45 319	0	-45 319	-35 771	78,9 %	9 549
Toimintakate	-2 800	-319	0	-319	-27 073	-	-26 753
Yhteensä	-2 800	-319	0	-319	-27 073	-	-26 753
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	0	0	0	0	-4	-	-4

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Lopen kunnan äänestysprosentti	Eduskunta-vaalien äänestysprosentti 73,0 %.	Presidentinvaali: ensimmäinen vaali 76,1 %, toinen vaali 73,1 %. Europarlamentti-vaalit 38,4 %.	Äänestysprosentti vähintään edellisten vaalien tasolla.	Aluevaalien äänestysprosentti 55,1 %. Kuntavaalien äänestysprosentti 57,1 %.

3.1.2. Tarkastuslautakunta**TARKASTUSLAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)**

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-9 305	-9 857	0	-9 857	-8 055	81,7 %	1 802
Palvelujen ostot	-22 435	-32 200	0	-32 200	-27 153	84,3 %	5 047
Vuokratkulut	0	-300	0	-300	0	0,0 %	300
Toimintakulut yht.	-31 740	-42 357	0	-42 357	-35 208	83,1 %	7 149
Toimintakate	-31 740	-42 357	0	-42 357	-35 208	83,1 %	7 149
Yhteensä	-31 740	-42 357	0	-42 357	-35 208	83,1 %	7 149
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-4	-6	0	-6	-5	83,8 %	1

Tarkastustoimi**PERUSTEHTÄVÄ**

Kuntalain 14. luvussa on määritelty tarkastustoimen tehtävät, joita lautakunta ja tilintarkastaja toteuttavat. Kuntalain (§ 121) mukaan tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on lisäksi kuntalain (§ 121) mukaisesti:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuottoja ei ole.

Toimintakulut olivat noin 35 210 euroa (83,1%) ja ne toteutuivat noin 7 150 euroa pienempinä talousarvioon verrattuna.

Toimintakate oli noin 35 210 euroa (83,1%) ja toteutui noin 7 150 euroa parempana talousarvioon verrattuna.

TARKASTUSTOIMI (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-9 305	-9 857	0	-9 857	-8 055	81,7 %	1 802
Palvelujen ostot	-22 435	-32 200	0	-32 200	-27 153	84,3 %	5 047
Vuokratulot	0	-300	0	-300	0	0,0 %	300
Toimintakulut yht.	-31 740	-42 357	0	-42 357	-35 208	83,1 %	7 149
Toimintakate	-31 740	-42 357	0	-42 357	-35 208	83,1 %	7 149
Yhteensä	-31 740	-42 357	0	-42 357	-35 208	83,1 %	7 149
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-4	-6	0	-6	-5	83,8 %	1

3.1.3. Kunnanhallitus**SITOVIENTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN**

Strateginen tavoite ja tavoitteet	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö	Toteutuma
Tasapainoinen talous			
Talouden tasapainottamistyötä edistetään tasapainottamisohjelman mukaisesti vuosina 2025–2028	Kunnan talouden saaminen tasapainoon tulevina vuosina	Johtoryhmä Toimialajohtajat	Toimialat tekivät taloutta tasapainottavia toimenpiteitä tasapainottamisohjelman mukaisesti. Toimenpiteillä oli merkittäviä oikeasuuntaisia vaikutuksia tulokseen. Tilinpäätöksen 2025 alijäämä perustuu sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen perusteella tehtyyn alaskirjaukseen, jota ilman kunnan tilinpäätös olisi ollut selvästi ylijäämäinen.

Strateginen tavoite ja tavoitteet	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö	Toteutuma
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö			
Lopen kunta säilyy kiinnostavana työpaikkana	Henkilöstökyselyssä henkilöstön suositteluhaluus +20 (eNPS)	Johtoryhmä Esihenkilöt	Henkilöstökyselyssä henkilöstön suositteluhaluus (eNPS) -luku oli 13.
Henkilöstön digiosaamista kehitetään	Sisäisiin koulutuksiin ja infoihin osallistuu 50 työntekijää	Johtoryhmä	Tietosuojakoulutukseen ja testiin osallistui noin 140 henkilöä. Uuden sähköisen työpöydän infotilaisuuksiin osallistui 27 henkilöä. Tekoälyn käytön opastuksiin osallistui 16 henkilöä. Uusien työvälineohjelmien käyttöä opastettiin noin 150 henkilölle.
Henkilöstön työhyvinvointia tuetaan hyvällä lähijohtamisella haastavassa taloudellisessa tilanteessa	Henkilöstökyselyn mittari "Koen, että esihenkilöni johtaa minua hyvin" 5,0 Sairauspoissaolojen määrä laskee vuodesta 2024	Johtoryhmä Esihenkilöt	Henkilöstökyselyn mittarin "Koen, että esihenkilöni johtaa minua hyvin" tulos oli 5,04. Sairauspoissaolojen määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Sairauspoissaoloprosentti oli 8,4 % (2024: 6,1 %). Etenkin pitkien poissaolojakojen määrä on noussut.
Taajamien ja kylien elinvoimaisuus			
Kehittämissuunnitelmat ohjaavat taajamien ja kylien kehittämistä	Taajamien ja kylien asukasmäärän kehittyminen Kuntalaiskyselyn tulosten kehittyminen koskien asuinalueen palveluja, viihtyisyyttä ja turvallisuutta	Kunnanjohtaja Maankäyttöpäällikkö	Kunnan väkiluvun väheneminen tarkoittaa myös sitä, että taajamien ja kylien asukasmäärä kehittyi negatiivisesti. Kuntalaiskyselyn vastaukset koskien asuinalueen palveluja, viihtyisyyttä ja turvallisuutta olivat aavistuksen parantuneet edelliseen vuoden 2023 kyselyyn verrattuna.
Osallisuudella hyvinvointia			
Osallisuusohjelma ohjaa kunnassa tehtävää osallisuustyötä	Kuntalaisten hyvinvointia ja osallistumista koskevan kyselyn tulokset paremmat kuin edellisessä kyselyssä	Kunnanjohtaja Hyvinvointi- ja vapaa-aika-johtaja	Kuluneen vuoden aikana toteutettiin vuorossa ollut kuntalaiskysely. Lapsille toteutettiin oma versio kyselystä.
Kunnan hankintojen kehittäminen	Hankinnat toteutuvat päivitetyn hankintaohjeen mukaisesti	Taluspäällikkö Toimialajohtajat	Hankinnoissa on noudatettu lainsäädäntöä ja 1.1.2025 voimaan tullutta hankintaohjetta. Kunnan hankinnoista ei tullut oikaisuvaatimuksia tai valituksia.

Strateginen tavoite ja tavoitteet	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö	Toteutuma
Suunnitelmallinen kasvu			
Kuntaan saadaan asukkaiden osalta muuttovoittoa	Kuntien välinen muuttovoitto on positiivinen	Kunnanjohtaja	Kuntien välinen nettomuutto oli vuoden lopussa -61. Maahanmuuttoa Lopelle oli +13. Kokonaisuuttoluku jäi siten 48 henkilöä negatiiviseksi. Kuntien välinen muutto vaihteli kuukausittain positiivisen ja negatiivisen välillä, mutta jostain syystä elo-lokakuun luvut olivat -59 muuttajaa. Elokuussa muuttaa aina opiskelijoita pois päin, mutta syys-lokakuun notkahdukselle ei ole löydetty selkeää syytä.
Maankäyttö-ohjelma ohjaa kunnan suunnitelmallista kehittämistä	Kaavoitus on ajan tasalla ja kunnan maankäytölle on luotu periaatteet	Maankäyttö-päällikkö Kunnanjohtaja	Jylhäkummun kaavahanke sai lainvoiman. Maankäyttöön liittyvien lakimuutosten takia periaatteita kannattaa laatia vasta vuonna 2027.

YRITYSVAIKUTUSTEN TOTEUTUMINEN

Sitova tavoite	Arvioidut yritysvaikutukset	Asteikko -3...3	Toteutuma
Kehittämissuunnitelmat ohjaavat taajamien ja kylien kehittämistä	Taajamien kehittämissuunnitelmissa huomioidaan myös yritysten toimintaedellytyksiä ja tarpeita.	3	Kehittämissuunnitelmiin sisällytettiin yritysten kannalta keskeisiä teemoja, kuten liikenneyhteydet, pysäköinti sekä palvelujen saavutettavuus.
Osallisuusohjelma ohjaa kunnassa tehtävää osallisuustyötä	Yrittäjien näkökulman huomioon ottaminen päätöksenteossa sekä yritysten ja kunnan yhteistyön tiivistäminen esim. palvelujen tuotannossa tukee paikallista yritystoimintaa.	2	Kuntakonsernin hankinnoissa käytetään mahdollisuuksien mukaan paikallisia yrityksiä. Kunnan edustajien vierailuja yrityksiin on lisätty ja yhteistyötä yrittäjäjärjestöön pyritty tiivistämään.
Kunnan hankintojen kehittäminen	Yritykset saavat helpommin tietoa kunnan hankinnoista ja tulevista kilpailutuksista.	2	Pienhankinnoissa tarjouspyynnöt on lähetetty kirjallisesti useammalle tarjoajalle. Tarjouspyynnöt on julkaistu Clouidia-pienhankintajärjestelmässä.
Kuntaan saadaan asukkaiden osalta muuttovoittoa	Yritykset saavat työvoimaa.	2	Tarkistetun väestön ennakkotiedon mukaan kunnan väkiluku laskee 86 asukkaalla vuonna 2025.

Sitova tavoite	Arvioidut yritysvaikutukset	Asteikko -3...3	Toteutuma
Maankäyttöohjelma ohjaa kunnan suunnitelmallista kehittämistä	Yritysalueiden kaavoittaminen suunnitelman pohjalta vastaa yritysten tarpeisiin.	3	Vuonna 2025 kaavoitettiin uusia yritystontteja Jylhäkummun alueelle, mikä monipuolisti Lopen yritystonttitarjontaa.
Talouden tasapainottamistyötä edistetään tasapainottamisohjelman mukaisesti vuosina 2025–2028	Tasapainottamisohjelman mukaisilla toimenpiteillä vähäisiä yritysvaikutuksia.	1	Talouden tasapainottaminen ei ole vaikuttanut alueella toimiviin tai alueelle perustettaviin yrityksiin.
Lopen kunta säilyy kiinnostavana työpaikkana	Vähäisiä yritysvaikutuksia.	1	Ei vaikutusta.
Henkilöstön digiosaamista kehitetään	Vähäisiä yritysvaikutuksia.	1	Ei vaikutusta.
Henkilöstön työhyvinvointia tuetaan hyvällä lähijohtamisella haastavassa taloudellisessa tilanteessa	Vähäisiä yritysvaikutuksia.	1	Ei vaikutusta.

Toimialan talous

KUNNANHALLITUS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	452 584	450 000	0	450 000	486 281	108,1 %	36 281
Maksutuotot	2 500	0	0	0	3 000	-	3 000
Tuet ja avustukset	210 072	114 700	0	114 700	62 071	54,1 %	-52 629
Vuokratuotot	34 317	38 000	0	38 000	37 013	97,4 %	-987
Muut toimintatuotot	25 802	572 000	-460 000	112 000	3 594	3,2 %	-108 406
Toimintatuotot yht.	725 275	1 174 700	-460 000	714 700	591 959	82,8 %	-122 741
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-1 159 001	-1 094 450	0	-1 094 450	-1 021 746	93,4 %	72 704
Palvelujen ostot	-1 660 391	-2 156 100	0	-2 156 100	-2 079 122	96,4 %	76 978
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-42 283	-21 000	0	-21 000	-34 648	165,0 %	-13 648
Avustukset	-177 751	-313 900	-216 800	-530 700	-556 578	104,9 %	-25 878
Vuokratulut	-23 180	-15 900	0	-15 900	-19 520	122,8 %	-3 620
Muut toimintakulut	-20 232	-16 900	0	-16 900	-58 918	348,6 %	-42 018
Toimintakulut yht.	-3 082 837	-3 618 250	-216 800	-3 835 050	-3 770 531	98,3 %	64 519
Toimintakate	-2 357 562	-2 443 550	-676 800	-3 120 350	-3 178 573	101,9 %	-58 223
Poistot ja arvonalentumiset	-96 586	-96 800	0	-96 800	-100 690	104,0 %	-3 890
Yhteensä	-2 454 148	-2 540 350	-676 800	-3 217 150	-3 279 263	101,9 %	-62 113
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-321	-333	-89	-422	-433	102,8 %	-12

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Kunnanhallitus				
Virat/toimet	12,00	12,00	12,00	11,00
Määräaikaiset	1,00	0,00	0,00	1,00
Yhteensä	13,00	12,00	12,00	12,00

Keskushallinto**PERUSTEHTÄVÄ**

Huolehtia osaltaan kunnan kehittämisestä, edunvalvonnasta ja johtamisjärjestelmän toimivuudesta sekä kunnan resursseista, joita tarvitaan kunnan kehittämisessä, viranomaistoimintojen hoidossa ja kunnan palvelutuotannossa.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 93 250 euroa (69,1 %) ja toteutuivat noin 41 750 euroa pienempinä luovutusvoittojen vähenemisen takia.

Toimintakulut olivat noin 2 061 190 euroa (103,9 %) ja ylittyivät noin 78 300 euroa, mihin merkittävimmin vaikutti palvelujen ostojen ylitys.

Toimintakate oli noin 1 967 930 euroa (106,5 %), joka on noin 120 040 euroa heikompi.

KESKUSHALLINTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	76 048	65 000	0	65 000	73 815	113,6 %	8 815
Tuet ja avustukset	94 384	70 000	0	70 000	18 750	26,8 %	-51 250
Muut toimintatuotot	1 052	170 000	-170 000	0	689	-	689
Toimintatuotot yht.	171 483	305 000	-170 000	135 000	93 254	69,1 %	-41 746
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-724 639	-758 797	0	-758 797	-759 250	100,1 %	-453
Palvelujen ostot	-1 317 864	-1 177 400	0	-1 177 400	-1 236 648	105,0 %	-59 248
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-41 571	-17 800	0	-17 800	-29 365	165,0 %	-11 565
Avustukset	-4 000	-700	0	-700	-3 000	428,6 %	-2 300
Vuokratulot	-20 355	-14 300	0	-14 300	-16 631	116,3 %	-2 331
Muut toimintakulut	-10 284	-13 900	0	-13 900	-16 294	117,2 %	-2 394
Toimintakulut yht.	-2 118 712	-1 982 897	0	-1 982 897	-2 061 188	103,9 %	-78 291
Toimintakate	-1 947 229	-1 677 897	-170 000	-1 847 897	-1 967 934	106,5 %	-120 037
Poistot ja arvonalentumiset	-93 987	-94 800	0	-94 800	-98 741	104,2 %	-3 941
Yhteensä	-2 041 216	-1 772 697	-170 000	-1 942 697	-2 066 676	106,4 %	-123 979
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-267	-232	-22	-255	-273	107,2 %	-18

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Keskushallinto				
Virat/toimet	8,00	8,50	8,50	7,50
Määräaikaiset	1,00	0,00	0,00	1,00
Yhteensä	9,00	8,50	8,50	8,50

Henkilöstöhallinto**PERUSTEHTÄVÄ**

Lopen kunnan keskitettyyn henkilöstöhallintoon ja henkilöstöpolitiikan kehittämiseen sisältyvät keskitetty henkilöstökoulutus, esihenkilötyön tukeminen, yhteistoiminta, työsuojelu, työterveys- huollon ja työkykyasioiden koordinointi, työhyvinvointitoiminta sekä palkkavaraukset.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 13 061 euroa (151,9 %), mikä on 4 491 euroa enemmän kuin talousarviossa. Tuottojen toteutumaan vaikutti Kelan korvaus työterveyshuollosta sekä Työllisyysrahaston koulutuskorvaus.

Toimintakulut olivat 336 740 euroa (78,6 %) ja ne toteutuivat 91 944 euroa talousarviossa arvioitua pienempinä. Kulujen alitus johtui pääasiassa palvelujen ostojen arvioitua pienempänä toteutuma (74,8 %). Palvelujen ostot alittuivat kaikkiaan 69 801 eurolla, josta palkanlaskentapalvelujen ostoon varattu osuus oli noin 44 000 euroa.

Toimintakate oli 323 679 euroa (77,1 %) eli 96 405 euroa talousarvioon verrattuna parempi.

HENKILÖSTÖHALLINTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Tuet ja avustukset	8 094	8 600	0	8 600	13 061	151,9 %	4 461
Toimintatuotot yht.	8 094	8 600	0	8 600	13 061	151,9 %	4 461
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-149 033	-146 984	0	-146 984	-124 068	84,4 %	22 917
Palvelujen ostot	-231 392	-277 100	0	-277 100	-207 299	74,8 %	69 801
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-663	-2 300	0	-2 300	-4 063	176,6 %	-1 763
Avustukset	-500	0	0	0	0	-	0
Vuokratulut	-625	-600	0	-600	-426	71,0 %	174
Muut toimintakulut	-989	-1 700	0	-1 700	-884	52,0 %	816
Toimintakulut yht.	-383 202	-428 684	0	-428 684	-336 740	78,6 %	91 945
Toimintakate	-375 108	-420 084	0	-420 084	-323 679	77,1 %	96 406
Poistot ja arvonalentumiset	-2 599	-2 000	0	-2 000	-1 949	97,5 %	51
Yhteensä	-377 707	-422 084	0	-422 084	-325 628	77,1 %	96 457
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-49	-55	0	-55	-43	77,8 %	12

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Henkilöstöhallinto				
Virat/toimet	2,00	1,50	1,50	1,50
Yhteensä	2,00	1,50	1,50	1,50

Työllisyyspalvelut**PERUSTEHTÄVÄ**

Lopen kunnan työllistämistä edistävä toiminta järjestää ja tuottaa sekä koordinoi työllistämisen edistämiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn tähtäävää toimintaa kunnan alueella. Erilaisia työllistämisen palveluja ja työtoimintaa pyritään järjestämään asiakkaan tarpeet kartoittaen. Näitä palveluja ovat muun muassa yritysysteistyö, työkokeilu ja palkkatuettu työ.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 30 260 euroa (83,8 %), mikä on 5 840 euroa vähemmän kuin talousarviossa, koska palkkatukea on tullut arvioitua vähemmän.

Toimintakulut olivat noin 1 153 130 euroa (91,1 %) ja ne toteutuivat noin 112 030 euroa talousarviossa arvioitua pienempinä, mihin merkittävimmin vaikutti säästö palvelujen ostoissa.

Toimintakate oli noin 1 122 870 euroa (91,4 %) eli noin 106 190 euroa talousarvioon verrattuna parempi. Lopen kunta sai Etelä-Hämeen työllisyysalueelta (EHTA) palautusta vuoden 2025 osalta noin 102 100 euroa ja se hyvitetään jäsenlaskutuksessa.

TYÖLLISYYSPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Tuet ja avustukset	107 594	36 100	0	36 100	30 260	83,8 %	-5 840
Toimintatuotot yht.	107 594	36 100	0	36 100	30 260	83,8 %	-5 840
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-203 391	-108 155	0	-108 155	-77 294	71,5 %	30 861
Palvelujen ostot	-42 381	-626 300	0	-626 300	-521 300	83,2 %	105 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-700	0	-700	-715	102,1 %	-15
Avustukset	-173 251	-313 200	-216 800	-530 000	-553 578	104,4 %	-23 578
Vuokratulut	-179	0	0	0	-238	-	-238
Muut toimintakulut	-1 154	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut yht.	-420 355	-1 048 355	-216 800	-1 265 155	-1 153 126	91,1 %	112 029
Toimintakate	-312 762	-1 012 255	-216 800	-1 229 055	-1 122 866	91,4 %	106 189
Yhteensä	-312 762	-1 012 255	-216 800	-1 229 055	-1 122 866	91,4 %	106 189
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-41	-133	-28	-161	-148	92,1 %	13

HANKKEET

OSPARI-hankkeen tavoitteena on henkilöasiakkaiden työmarkkinatilanteen parantaminen. Tarkoituksena on yhdessä yhteistyöyritysten kanssa kehittää monimuotoista rekrytointia ja joustavaa työvoiman käyttöä sekä kehittää ja edistää verkostoyhteistyötä luomalla kumppanuuteen perustuvia toimintamalleja. Hankkeen kohderyhmiä ovat työttömät, työttömyysuhan alla olevat sekä työmarkkinoille heikosti kiinnittyneet, kuten osatyökykyiset, pitkäaikaistyöttömät, vasta valmistuneet, alanvaihtajat ja ilman toisen asteen tutkintoa olevat. Lisäksi kohderyhmiä ovat alueen yritykset, erityisesti kiertotalousalan ja muut työvoimapula-alojen yritykset, joiden rekrytointi- ja monimuotoisuusosaamista vahvistetaan. Lopen kunta ei ole rahoittanut suoraan OSPARI-hanketta.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Työllisyyspalvelut				
Virat/toimet	1,00	1,00	1,00	1,00
Yhteensä	1,00	1,00	1,00	1,00

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Palkkatuella työllistettyjen määrä	16	12	2	2

Maankäyttö

PERUSTEHTÄVÄ

Huolehtia kunnan alueen suunnitelmallisesta maankäytöstä yleiskaavoituksen ja asemakaavoituksen avulla siten, että kunnan alueen asumisen, yrittämisen, erilaisten palvelutoimintojen ja vapaa-ajan toiminta- ja sijoittumisedellytykset pystytään turvaamaan arvostaen ja huomioiden kunnan luonto- ja kulttuurimaisemalliset arvot.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 455 384 euroa (85,1%), mikä on 79 616 euroa vähemmän kuin muutetussa talousarviossa. Tuottojen toteutumaan vaikutti merkittävästi suurten yritystonttikauppojen toteutumatta jääminen.

Toimintakulut olivat 219 478 euroa (138,6 %) ja ne toteutuivat 61 165 euroa arvioitua suurempina, mihin merkittävimmin vaikutti Läyliäisten katualueiden lunastustoimitusten kohteiden korvaukset mm. katualueella olevat pensaat, muu kasvillisuus ja rakennelmat, jotka kunta lunasti itselleen.

Toimintakate oli 235 905 euroa (62,6 %) eli 140 781 euroa talousarvioon verrattuna heikompi. Tehtäväalueen talouden toteutumaan vaikutti merkittävästi globaali taloudellinen epävarmuus, joka on heijastunut epävarmuutena sekä yksityisten kotitalouksien että yritysten investointipäätöksiin.

MAANKÄYTTÖ (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	376 537	385 000	0	385 000	412 466	107,1 %	27 466
Maksutuotot	2 500	0	0	0	3 000	-	3 000
Vuokratuotot	34 317	38 000	0	38 000	37 013	97,4 %	-987
Muut toimintatuotot	24 750	402 000	-290 000	112 000	2 905	2,6 %	-109 095
Toimintatuotot yht.	438 104	825 000	-290 000	535 000	455 384	85,1 %	-79 616
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-81 938	-80 513	0	-80 513	-61 135	75,9 %	19 379
Palvelujen ostot	-68 753	-75 300	0	-75 300	-113 875	151,2 %	-38 575
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-48	-200	0	-200	-505	252,4 %	-305
Vuokratulot	-2 022	-1 000	0	-1 000	-2 224	222,4 %	-1 224
Muut toimintakulut	-7 806	-1 300	0	-1 300	-41 739	-	-40 439
Toimintakulut yht.	-160 567	-158 313	0	-158 313	-219 478	138,6 %	-61 165
Toimintakate	277 536	666 687	-290 000	376 687	235 906	62,6 %	-140 781
Yhteensä	277 536	666 687	-290 000	376 687	235 906	62,6 %	-140 781
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	36	87	-38	49	31	63,1 %	-18

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Maankäyttö				
Virat/toimet	1,00	1,00	1,00	1,00
Yhteensä	1,00	1,00	1,00	1,00

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Myydyt omakotitalotontit	12	6	10	2
Myydyt yritystontit	2	2	2	0

3.1.4. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta**SITOVIENTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN**

Strateginen tavoite ja tavoitteet	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö	Toteutuma
Tasapainoinen talous			
Osallistujamäärä pysyy toiminnoissa vuoden 2024 tasolla	Toimintatuotot toteutuvat suunnitellusti eri toiminnoissa	Hyvinvointi- ja vapaa-aikajohtaja Kulttuurituottaja Liikuntasuunnittelija	Toimintatuotot toteutuivat vaihtelevasti. Kulttuuripalvelujen toimintatuotot 99,5 %, toimintakulut 120,03 % ja toimintakate 123,52 %. Eri tapahtumien osallistujamäärissä oli ennalta arvaamatonta vaihtelua ja kesätorien esiintyjäkulut olivat huomattavasti arvioitua suuremmat. Nuorisopalvelujen maksutuotot olivat 0 %, sillä suunnitellut retket eivät toteutuneen vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Nuorisopalvelujen toimintatuotot olivat 112,39 %, toimintakulut 96,56 % ja toimintakate 93,84 %. Tuet ja avustukset toteutuivat hieman ennakoitua suurempina. Liikuntapalvelujen toimintatuotot 152,26 %, toimintakulut 99,96 % ja toimintakate 90,57 %. Liikuntasalin vuokrista kertyi tuottoa arvioitua enemmän.

Strateginen tavoite ja tavoitteet	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö	Toteutuma
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö			
Muutoksista huolimatta henkilöstön hyvinvointi on työhyvinvointikyselyssä kohtalainen tai hyvä	Henkilöstökyselyn tuloksissa työhyvinvointi koetaan kohtalaiseksi tai hyväksi	Hyvinvointi- ja vapaa-aikajohtaja	Henkilöstökyselyn keskiarvo oli 5,12 (asteikolla 1–6). Tavoite saavutettiin.
Taajamien ja kylien elinvoimaisuus			
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen toiminnot säilyvät nykyisissä taajamissa	Osallistujamäärä ja asiakaspalautte on 75-prosenttisesti hyvää tai erittäin hyvää ja kaikissa taajamissa (Kirkonkylä, Launonen ja Läyliäinen) järjestetään säännöllistä toimintaa	Hyvinvointi- ja vapaa-aikajohtaja	Erilaisia jumpparyhmiä järjestettiin taajamissa. Jumpparyhmien palaute kevään osalta asteikolla 4–10 oli 9,6 ja syksyn osalta asteikolla 1–5 oli 4,7. Liikuntaneuvonnan asiakaspalautte oli keskiarvoltaan 8 (asteikolla 1–10). Tapahtumien keskiarvo oli 4 (asteikolla 1–5). Nuorisotiloilla tilastoitiin 3 100 kävijää. Käyntikertoja jumpissa oli yhteensä 3 607. Soveltavan liikunnan käyntikertoja oli yhteensä 355. Perhekerhojen käyntikertoja oli yhteensä 286. Liikuntaneuvonnassa asiakkaita oli 61. Kulttuuritapahtumien osallistujamäärä vaihteli noin 20–300 henkilön välillä ja kesätoreilla arvioitiin kesän aikana käyneen noin 10 000 kävijää. Tavoite saavutettiin.
Osallisuudella hyvinvointia			
Loppilaiset viihtyvät tapahtumissa ja kokevat ne osaksi loppilaista identiteettiään	Asiakaspalautte on 70-prosenttisesti hyvää tai erittäin hyvää	Hyvinvointi- ja vapaa-aikajohtaja	Tapahtumien keskiarvo asiakaspalautteessa oli 4 (asteikolla 1–5). Tavoite saavutettiin.
Suunnitelmallinen kasvu			
Palvelujen laatu koetaan hyväksi	Asiakaspalautte on 70-prosenttisesti hyvää tai erittäin hyvää	Hyvinvointi- ja vapaa-aikajohtaja Kulttuurituottaja Liikuntasuunnittelija	Asiakaspalautte on ollut keskiarvoltaan hyvää tai erittäin hyvää kaikissa palveluissa ja tavoite on saavutettu vuoden osalta.

YRITYSVAIKUTUSTEN TOTEUTUMINEN

Sitova tavoite	Arvioidut yritysvaikutukset	Asteikko -3...3	Toteutuma
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen toiminnot säilyvät nykyisissä taajamissa	Lisää yhteistyömahdollisuuksia paikallisten yrittäjien ja yhdistysten kanssa	2	Tapahtumia on järjestetty kaikissa taajamissa ja useat näistä on noteerattu paikallismediassa.
Loppilaisten viihtyvät tapahtumissa ja kokevat ne osaksi loppilaista identiteettiä	Tapahtumat luovat yhteistyömahdollisuuksia paikallisten yrittäjien kanssa	2	Kesätorit keräsivät aikaisempaa useampia yrittäjiä paikalle.
Palvelujen laatu koetaan hyväksi	Paikalliset tapahtumat houkuttelevat osallistujia ja luovat mahdollisuuksia yrittäjille ja yhdistyksille	2	Tapahtumista erityisesti kesätorit on koettu halutuksi yhteistyömahdollisuudeksi ja toreille on saatu useita paikallisia yrittäjiä mukaan.
Osallistujamäärä pysyy toiminnoissa vuoden 2024 tasolla	Kuntalaisten hyvinvoinnin tila heijastuu yleiseen ilmapiiriin kunnassa	1	Osallistujamäärät ovat olleet suunnilleen vuoden 2024 tasolla. Erityisesti taloudelliset haasteet näkyvät maksullisissa tapahtumissa.

Toimialan talous

HYVINVOINTI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	11 041	11 000	0	11 000	18 466	167,9 %	7 466
Maksutuotot	32 895	31 100	0	31 100	26 161	84,1 %	-4 939
Tuet ja avustukset	130 092	101 500	0	101 500	209 437	206,3 %	107 937
Vuokratuotot	33 679	27 000	0	27 000	50 294	186,3 %	23 294
Muut toimintatuotot	115	0	0	0	3 500	-	3 500
Toimintatuotot yht.	207 822	170 600	0	170 600	307 857	180,5 %	137 257
Valmistus omaan käyttöön	2 084	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-444 294	-444 724	7 000	-437 724	-426 155	97,4 %	11 569
Palvelujen ostot	-529 465	-498 700	0	-498 700	-486 104	97,5 %	12 596
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-33 867	-26 500	-7 000	-33 500	-45 208	134,9 %	-11 708
Avustukset	-27 630	-27 500	0	-27 500	-27 300	99,3 %	200
Vuokratulut	-5 913	-12 100	0	-12 100	-3 401	28,1 %	8 699
Muut toimintakulut	-6 672	-12 400	0	-12 400	-8 539	68,9 %	3 861
Toimintakulut yht.	-1 047 842	-1 021 924	0	-1 021 924	-996 706	97,5 %	25 218
Toimintakate	-837 936	-851 324	0	-851 324	-688 849	80,9 %	162 475
Poistot ja arvonalentumiset	-32 175	-49 700	0	-49 700	-33 784	68,0 %	15 916
Yhteensä	-870 111	-901 024	0	-901 024	-722 633	80,2 %	178 391
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-114	-118	0	-118	-95	80,8 %	23

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta				
Virat/toimet	8,00	6,60	6,60	5,60
Määräaikaiset	2,00	2,00	0,00	1,00
Yhteensä	10,00	8,60	6,60	6,60

Hyvinvointi**PERUSTEHTÄVÄ**

Hyvinvointitoimialan perustehtävänä on huolehtia hyvinvointia ja terveyttä edistävän toiminnan ohjautumisesta kunnassa, vaikuttamistoimielinten työn tukemisesta, maahanmuuttotyön toteutumisesta sekä tukea osallisuuden toteutumista kunnassa. Toimiala vastaa kunnan hyvinvointisuunnitelman ja -kertomuksen toteutumisesta sekä Lapsiystävällinen kunta -mallin mukaisen toiminnan toteutumisesta.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Tehtäväalueeseen kuuluvat hyvinvointia ja terveyttä edistävä toiminta, vaikuttamistoimielimet sekä maahanmuuton ja kotouttamisen palvelut. Toimintatulot olivat 135 322 euroa (326,1%), joka oli 93 822 euroa arvioitua suurempi johtuen ennakoitua suuremmista avustussummista.

Toimintakulut olivat 119 017 euroa (74,6 %), joka on 40 520 euroa talousarviossa arvioitua vähemmän. Tähän vaikuttivat arvioitua pienempi kotouttamispalvelujen tarve ja siirtyminen yhteistyöhön Riihimäen kaupungin kanssa.

Toimintakate oli 16 305 euroa (-13,8 %) eli 134 341 euroa talousarvioon verrattuna parempi.

Lopen kunnan hyte-kerroin nousi, ollen 67, kun se vuonna 2024 oli 64.

Maahanmuutto- ja kotouttamispalvelut siirryttiin hankkimaan ostopalveluna Riihimäen kaupungilta toukokuussa 2025. Aikaisemmin nämä palvelut ostettiin Hausjärven kunnalta, mutta tämä yhteistyö päättyi maahanmuuttokoordinaattorin vaihtaessa työtään. Asiakkuudet palvelussa: yhteiskuntaorientaatio 1, kotoutumiskoulutus 6, alkuhaastattelut 27, vieraskielisen työvoimaneuvojan käynnit 34 ja palvelutarpeen arviot 9.

Lapsiparlamentti vakiinnutti toimintansa ja muotonsa vuoden aikana osana UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -toimintaa.

HYVINVOINTI (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	0	0	0	0	459	-	459
Tuet ja avustukset	61 416	41 500	0	41 500	134 862	325,0 %	93 362
Toimintatuotot yht.	61 416	41 500	0	41 500	135 322	326,1 %	93 822
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-141 049	-108 037	0	-108 037	-110 520	102,3 %	-2 484
Palvelujen ostot	-25 436	-43 800	0	-43 800	-8 035	18,3 %	35 765
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-116	-500	0	-500	-327	65,3 %	173
Vuokratulot	-390	-7 200	0	-7 200	-135	1,9 %	7 065
Toimintakulut yht.	-166 991	-159 537	0	-159 537	-119 017	74,6 %	40 520
Toimintakate	-105 575	-118 037	0	-118 037	16 305	-13,8 %	134 341
Yhteensä	-105 575	-118 037	0	-118 037	16 305	-13,8 %	134 341
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-14	-15	0	-15	2	-13,9 %	18

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Hyvinvointi				
Virat/toimet	2,00	1,00	1,00	1,00
Yhteensä	2,00	1,00	1,00	1,00

Kulttuuripalvelut**PERUSTEHTÄVÄ**

Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa, jonka toteuttamiseksi kunta edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä. Kunnan tulee luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle, edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä tarjota mahdollisuuksia tavoitteelliselle taide- ja kulttuurikasvatukselle. Kunnan tulee myös edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä, kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa, kulttuurista vuoro-vaikutusta ja kansainvälistä toimintaa.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 17 519 euroa (99,5 %) eli 81 euroa vähemmän kuin talousarviossa.

Toimintakulut olivat 144 953 euroa (120 %) ollen 24 185 euroa enemmän kuin talousarviossa.

Toimintakate oli 127 434 euroa (123,5 %) eli 24 267 euroa talousarvioon verrattuna heikompi.

Kesätoreihin varatut määrärahat ylittyivät 13 028 euroa arvioidusta. Toriteltojen (6 kpl) pesusta ja kyllästyksestä sekä telttasuojista aiheutuneet kulut olivat 1 215 euroa (alv 0 %).

Esiintyjiin panostettiin, mikä aiheutti esiintymispalkkioiden ylityksen. Pääosin käytettiin paikallisia ja lähiseudun esiintyjiä. Esiintyjillä on merkitystä paikalle saapuvaan väkimäärään.

Kunnan taulujen inventointi kustansi 4 116 euroa (alv 0 %). Inventointiin ei ollut määräraha-varausta, mutta vakuutusarvon määrittelyn takia työ piti tehdä. Kunnan tiloissa olevat teokset on kuvattu, mitattu, luetteloitu ja niiden hinta on arvioitu.

Vanhustenviikon ilmoituskulut olivat 598 euroa (alv 0 %).

Tapahtumista tiedottaminen on vaatinut erillisiä ilmoituksia nykyisen kerran kuussa Lopen Lehdessä olevan hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen yhteisilmoituksen lisäksi. Yhteisilmoitus on kuukauden ensimmäisessä Lopen Lehdessä, jolloin tapahtumien ajankohta saattaa olla hyvinkin pitkän ajan kuluttua ilmoituksesta, mikä heijastuu osallistujamääriin. Muutama konsertti ja tapahtuma keräsi osittain tästä syystä vähän osallistujia, mikä taas vaikutti lipputuloihin ja maksettaviin esiintyjäpalkkioihin, jotka katetaan lipputuloilla.

Kulttuuripalvelut järjesti yhteensä 35 tapahtumaa, joihin osallistui yhteensä 3 500 henkilöä. Tapahtumia järjestettiin itse tai yhteistyössä muiden tahojen, pääosin paikallisten yhdistysten kanssa. Tapahtumista 14:ssä oli huomioituna lapset. Osa konserteista on taltioitu ja ne ovat katsottavissa myöhemmin kunnan YouTube-kanavan kautta. Kulttuuripalvelut tiedottaa ja avustaa kunnassa toimivia yhdistyksiä näiden omien tapahtumien järjestelyissä muun muassa auttamalla käsiohjelmien ja julisteiden teossa, markkinoinnissa tai olemalla paikalla. Torstaitori-iltoja järjestettiin kymmenen, joissa osallistujia oli ennätysmäärä, yhteensä noin 10 000 henkilöä. Sidosryhmien kanssa kokoonnuttiin neljä kertaa.

Asiakaspalaute saadaan heti tapahtuman jälkeen suullisesti.

Loppi tutuksi -lehti tuli jakoon viikolla 19. Lehti on saanut positiivista palautetta sekä sisällöstä että julkaisuasustaan. Lehdestä on myös nettiversio selailtavissa kunnan verkkosivuilla. Lehden postituksesta luovuttiin postituskulujen säästämiseksi. Lehti oli jaossa tapahtumissa ja kesätoreilla. Kulttuurituottaja ja torikoordinaattori tekivät kolme jakelukierrosta eri puolille pitäjää vieden lehtiä matkailukohteisiin, kauppoihin ja kesäkahviloihin sekä ruokapaikkoihin.

Kesätori-iltoja järjestettiin Lopen torilla kymmenen ajalla 5.6.–7.8.2025. Kesätorikoordinaattorin apuna työskenteli neljä loppilaista nuorta. Toritapahtumat suunniteltiin siten, että iltojen sisältö toi eri-ikäistä väkeä torille. Joka tori-illassa oli eri aihe/teema. Osallistujamäärä oli ennätysellinen noin 10 000 henkilöä.

Paikallista osaamista käytettiin aina, kun se oli mahdollista. Toritapahtumiin ja tilaisuuksiin hankittiin muun muassa äänentoistopalvelut, ravintolapalvelut sekä ohjelmapalveluja/esiiintyjiä paikallisista osajista ja palveluyrittäjiltä. Toritapahtumien lisäksi järjestettiin suuren suosion saanut Rautalankaväntö ravintola Launosten Wanhassa Seuralassa. Muita tapahtumapaikkoja olivat Läyliäisten Seurala sekä Vojakkalan lava.

KULTTUURIPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	38	0	0	0	1 524	-	1 524
Maksutuotot	19 705	17 600	0	17 600	15 995	90,9 %	-1 605
Toimintatuotot yht.	19 743	17 600	0	17 600	17 519	99,5 %	-81
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-53 970	-53 167	0	-53 167	-57 217	107,6 %	-4 049
Palvelujen ostot	-72 712	-45 500	0	-45 500	-65 783	144,6 %	-20 283
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 280	-2 700	0	-2 700	-3 515	130,2 %	-815
Avustukset	-15 630	-16 000	0	-16 000	-16 100	100,6 %	-100
Vuokratkulut	-2 504	-800	0	-800	-1 590	198,8 %	-790
Muut toimintakulut	-97	-2 600	0	-2 600	-749	28,8 %	1 851
Toimintakulut yht.	-147 193	-120 767	0	-120 767	-144 953	120,0 %	-24 185
Toimintakate	-127 450	-103 167	0	-103 167	-127 434	123,5 %	-24 267
Yhteensä	-127 450	-103 167	0	-103 167	-127 434	123,5 %	-24 267
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-17	-14	0	-14	-17	124,5 %	-3

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Kulttuuripalvelut				
Virat/toimet	1,00	0,60	0,60	0,60
Yhteensä	1,00	0,60	0,60	0,60

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Toteutetut aikuisille suunnatut konsertit/kulttuuritapahtumat	55	48	50	45
Toteutetut lapsille suunnatut konsertit/kulttuuritapahtumat	8	10	8	14
Vastikkeellisten avustusten hakijat	21	15	15	15

Liikuntapalvelut**PERUSTEHTÄVÄ**

Kunnan merkitys liikunnan mahdollistajana on tärkeä. Liikunnan avulla edistetään kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Liikunnan kautta on luotu olosuhteita, joita voivat hyödyntää kuntalaisten lisäksi esimerkiksi järjestöt, yritykset ja yhdistykset, jotka tarjoavat hyvinvointiin liittyviä toimintoja ja palveluja.

Toiminnan kautta luodaan edellytyksiä liikunnalle, kehitetään toimivia yhteistyöverkostoja sekä terveyttä edistävää liikuntaa huomioiden kaikki ikäryhmät ja myös erityisryhmät. Tehtäväalueeseen kuuluvat myös liikuntasalit ja ulkoilureitistöt. Hyvinvointisuunnitelma ohjaa liikunnan painopisteitä.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 113 431 euroa (152,3 %), joka on 38 931 euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Toimintatuottojen arvioitua suurempi määrä johtui liikuntasalien vuokratulojen noususta.

Toimintakulut olivat 489 190 euroa (100 %).

Toimintakate oli 375 759 euroa (90,6 %) eli 39 139 euroa talousarvioon verrattuna parempi.

Jumpparyhmät ovat jatkuneet edellisen vuoden tapaan. Lasten ja nuorten harrasteryhmät ovat osa Harrastamisen Suomen malli -hanketta. Lopen Opisto sekä kolmas sektori järjestävät pääsääntöisesti aikuisten liikuntaa. Kunnan järjestämät ryhmät ovat pääsääntöisesti suunnattu ikääntyneille. Lisäksi järjestettiin soveltavan liikunnan ryhmiä, joita oli kolme.

Yhdessä nuorisopalvelujen kanssa eri puolella kuntaa järjestettyihin kesäkerhoihin osallistui kahden viikon aikana yhteensä 53 lasta ja kesäleireille (2 kpl) osallistui yhteensä 43 lasta. Uimakouluihin osallistui 39 lasta (5 ryhmää), yhteensä 181 käyntikertaa. Touko-kesäkuun ulkojumppia järjestettiin yhteensä kahdeksan kertaa ja osallistujia niissä oli keskimäärin 19. Lisäksi avoimia porrastreenejä järjestettiin heinäkuussa 3 kertaa (yhteensä 11 henkilöä).

Kunnanmestaruusturnauksia järjestettiin vuonna 2025 salibandyssä (5 joukkuetta), beach volleyssä (15 joukkuetta), frisbeegolfissa (18 osallistujaa) ja dartsissa (29 osallistujaa). Senioreille järjestettiin maaliskuussa arkiliikuntaluento (45 henkilöä) sekä liikuntahulinat +60-vuotiaille elokuussa 2025 (50 henkilöä). Seurapalavereita järjestettiin vuoden 2025 aikana kolme. Koulujen välisiä kilpailuja järjestettiin salibandyssä ja yleisurheilussa. Vapaa-aikatoimen liikuntasäpinöitä vuonna 2025 järjestettiin 13 kertaa. Näihin osallistui yhteensä 655 henkilöä ja liikuntasäpinöistä saatu palaute oli 4,7 (asteikolla 1-5).

Käyntikertoja jumpissa oli yhteensä 3 607. Soveltavan liikunnan käyntikertoja oli yhteensä 355. Perhekerhojen käyntikertoja oli yhteensä 286.

Maaliskuussa järjestettiin menestyneiden urheilijoiden palkitsemistilaisuus, johon osallistui yhteensä 90 henkilöä. Toukokuussa Lopen Uupuneen puunistutus -tilaisuuteen osallistui yhteensä 40 henkilöä. Lokakuussa liikuntapalvelut järjesti vanhustenviikolla kuntosalin avoimet ovet Eedilän kuntosalilla 2 kpl (22 henkilöä). Taukojumppia pidettiin kunnantalon henkilökunnalle 25 kpl, joissa kävijöitä oli keskimäärin 5 henkilöä. Liikuntaneuvontahankkeen kautta järjestettiin InBody-mittaukset kuntalaisille ja kunnan työntekijöille toukokuussa (90 henkilöä) ja lokakuussa (99 henkilöä).

Ulkoilureitistöjä ja vesistöjä on markkinoitu muun muassa sosiaalisessa mediassa, Loppi tutuksi -lehdessä, paikallislehdissä, Linnan Business Turnajaisissa, Nouxfest-retkeilytapahtumassa sekä Poronpolku-tapahtumissa. Hämeen Ilvesreitistä on tehty opinnäytetyö markkinointiin liittyen, kunnan ulkoilureitistöistä on tehty turvallisuusasiakirja.

Kunta on ollut mukana Häme by Cykle -hankkeessa. Soutuvenettä on lainattu vuonna 2025 yhteensä 33 kertaa. Huoltosopimukset ja huolto-ohjelmat on päivitetty säännöllisesti.

Yhteistyötoimintana järjestettiin Kotokartanosäätion kanssa senioreiden kesäpuistoilua Läyliäisissä sekä Kirkonkylällä. Kohderyhmänä olivat seniorit, joilla oli yksinäisyyttä sekä haasteita liikkumisessa.

Läyliäisissä kokoonnuttiin neljä kertaa ja kävijöitä oli 24. Kirkolla kokoonnuttiin neljä kertaa ja kävijöitä oli 34. Yhteistyössä Eläkeliiton Lopen yhdistyksen kanssa järjestettiin Elmolan kuntosalivuoro, jossa eläkeläisiä on käynyt vuorolla yhteensä 242 kertaa vuonna 2025.

LIIKUNTAPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	11 003	11 000	0	11 000	16 471	149,7 %	5 471
Maksutuotot	11 205	11 500	0	11 500	10 166	88,4 %	-1 334
Tuet ja avustukset	22 000	25 000	0	25 000	33 000	132,0 %	8 000
Vuokratuotot	33 679	27 000	0	27 000	50 294	186,3 %	23 294
Muut toimintatuotot	115	0	0	0	3 500	-	3 500
Toimintatuotot yht.	78 001	74 500	0	74 500	113 431	152,3 %	38 931
Valmistus omaan käyttöön	2 084	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-130 204	-167 898	7 000	-160 898	-138 735	86,2 %	22 164
Palvelujen ostot	-318 019	-291 200	0	-291 200	-301 741	103,6 %	-10 541
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 537	-9 500	-7 000	-16 500	-31 890	193,3 %	-15 390
Avustukset	-8 000	-8 000	0	-8 000	-8 000	100,0 %	0
Vuokratulot	-2 095	-3 400	0	-3 400	-1 105	32,5 %	2 295
Muut toimintakulut	-6 516	-9 400	0	-9 400	-7 719	82,1 %	1 681
Toimintakulut yht.	-481 372	-489 398	0	-489 398	-489 190	100,0 %	208
Toimintakate	-401 287	-414 898	0	-414 898	-375 759	90,6 %	39 139
Poistot ja arvonalentumiset	-32 175	-49 700	0	-49 700	-33 784	68,0 %	15 916
Yhteensä	-433 462	-464 598	0	-464 598	-409 543	88,1 %	55 055
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-57	-61	0	-61	-54	88,9 %	7

HANKKEET

Liikuntaneuvonnan kehittämishanke jatkui vuonna 2025. Hankerahaa haettiin 37 500 euroa ja kokonaiskustannukset olisivat olleet 62 500 euroa. Etelä-Suomen aluehallintovirasto myönsi hankerahoitusta kuitenkin 33 000 euroa, jolloin hankkeen kokonaiskustannusten tuli olla 55 000 euroa. Hankkeen lopulliset kokonaiskustannukset olivat 57 731 euroa. Kustannukset ylittyivät InBody-laitteen hankinnasta johtuvista kuluista. Vuonna 2025 liikuntaneuvontaan osallistui 36 työkäistä, 21 yli 65-vuotiasta, 4 perhettä ja 1 nuori (13–19-vuotiaat) eli yhteensä 62 asiakasta. Liikuntaneuvoja teki yhteistyötä neuvolan, varhaiskasvatuksen, koulun, seurakunnan, hyvinvointialueen, paikallisten yhdistysten sekä Kanta-Hämeen ja Pirkanmaan liikuntaneuvojien kanssa.

Hankerahoituksen avulla kunnalle ostettiin InBody-laite. Vuoden 2025 aikana saatiin myös kirjaimisoikeudet Lifecare Potilastietojärjestelmään, jonka myötä liikuntaneuvontaan pystyi saamaan lähetteen terveydenhuollosta.

Lopen kunta on toteuttanut lähivirkistysalueiden kehittämisen / Melkutin investoinnin Euroopan maaseuturahaston tuella. Hanke sai alkunsa käyttäjien palautteesta. Hankehaku käynnistettiin helmikuussa ja hakulomake jätettiin maaliskuussa. Hankepätös saatiin syyskuussa ja toiminta käynnistettiin heti.

Syksyllä 2025 toteutettiin Iso-Melkuttimen molemmille taukopaikoille Tuplalaavulle sekä Lepakkolaavulle umpisäiliölliset huussit. Hankkeen kokonaiskustannukset olivat 30 789 euroa, josta avustuksen osuus on 19 999 euroa ja kunnan omavastuuosuudeksi muodostui 10 790 euroa.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Liikuntapalvelut				
Virat/toimet	2,00	2,00	2,00	2,00
Määräaikaiset	2,00	1,00	1,00	1,00
Yhteensä	4,00	3,00	3,00	3,00

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Elmolan liikuntasali, käyttäjät	16 593	13 457	12 000	12 586
Lastikan liikuntasali, käyttäjät	11 846	20 785	18 000	24 322
Launosten liikuntasali, käyttäjät	4 607	7 298	5 000	6 905
Läyliäisten liikuntasali, käyttäjät	5 367	5 090	4 000	5 103
Loppisali, käyttäjät	9 297	8 544	3 000	8 590
Kuntosalikortit	368	377	450	381
Kuntoliikuntaryhmät	11	11	8	12
Nuorten liikuntaryhmät	1	0	0	0

Nuorisopalvelut

PERUSTEHTÄVÄ

Nuorisopalvelujen tehtävänä on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Tavoitteena on lasten ja nuorten tasa-arvoisen vapaa-ajan kehittäminen sekä kasvun ja osallisuuden tukeminen. Tehtäväalue sisältää määrärahat kunnan nuorisotyöhön, kerhotoimintaan ja nuorisotyön ostopalveluihin (etsivä nuorisotyö ja Ohjaamo).

Palvelut tukevat nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista sekä nuorten harrastamista ja toimintaa yhteiskunnassa. Nuorisopalvelut edistävät nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista ja parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 41 586 euroa (112,4 %), joka ylitti talousarvion 4 586 euroa, tukien ja avustusten ollessa arvioitua hieman suuremmat.

Toimintakulut olivat 243 547 euroa (96,6 %), joka oli 8 675 euroa arvioitua vähemmän, mihin vaikutti palvelujen ostojen toteutuminen arvioitua pienempänä.

Toimintakate oli 201 961 euroa (93,8 %) eli 13 261 euroa talousarvioon verrattuna parempi.

Tunnusluvussa nuorisotilojen kävijämäärä on arvioitu isommaksi ja sen vuoksi kävijämäärätavoitetta talousarvioon verrattuna saavutettu, mutta vuoteen 2024 verrattuna kävijämäärä nousi 500 käynnillä, ollen 3 100 käyntiä. Kouluyhteistyö on toteutunut koulupäivystyksinä Lopen yhtenäiskoululla noin 6 h / viikko.

Nuorisopalvelut olivat mukana toteuttamassa ryhmätyöspäiviä, teemapäiviä, välituntisäpinöitä, juttutupaa sekä oppitunteja somen vaaroista sekä ehkäisevän päihdetyön aiheista. Oppilas- huollon kautta yhteistyö toteutui säännöllisinä palavereina koulun, kuraattorin, terveydenhoitajan ja opinto-ohjaajan kanssa. Nuorisopalvelut osallistuivat pienluokkien sekä JOPO-luokan toimintaan. Nuorisopalvelut toteuttivat yhteistyössä nuorisovaltuuston kanssa Back to School - tapahtuman.

Päihdekasvatusviikolla nuorisopalvelut yhdessä seurakunnan ja etsivän nuorisotyön kanssa tekivät päihderastiradan yhtenäiskoululle. Nuorisotyön tarkoitus on näkyä nuoren arjessa myös kouluilla ja tulla tutuksi, olla avuksi ja kanssaelää nuorten maailmassa.

Nuorisopalvelut järjestivät keväällä ja syksyllä nuorteniltoja neljänä iltana viikossa 14.1.–20.12.2025 (Kuntala, Launonen ja Läyliäinen). Nuorteniltojen aikana oli erilaisia teemoja ja ohjattua toimintaa nuorille. Nuorisotiloilla iltojen aikana pidettiin ruoka- ja leivontakursseja, taidetyöpajoja, peli-iltoja, varautumispäivä Lopen VPK kanssa, haalarimerkit ja niiden ompeluilta korkeakouluopiskelijoille, mopoilta poliisin kanssa yhteistyössä, liikenneturvallisuusviikko ja huomioitiin juhlapyyhiä. Nuorisotiloilla vierailivat eri asiantuntijat liikkuva poliisi, kirjastopalvelu, etsivä nuorisotyö, ohjaamo, 4h yrittäjyyskoordinaattori, Maija-Stiinat sekä Kanta-Hämeen Darts. Nuorilta saadun palautteen perusteella pidimme nuorisotiloja avoinna koulujen syys- ja talvilomien aikana.

Nuorisopalvelut järjestivät myös bändi- ja välipalakerhoja eri kylillä. Media- ja päihdekasvatukseen liittyen järjestettiin sosiaalisen median vaaroja käsitteleviä tunteja ja päihdekasvatustunteja Lopen koulujen 5–6-luokkalaisille.

Nuorisovaltuusto kokoontui 10 kertaa, josta osa oli epävirallisia kokoontumisia. Lopen kunta sai vuonna 2025 Nuorisovaltuustomyönteisen kunnan -sertifikaatin toistamiseen. Lopen nuorisovaltuustolla on kaksi edustajaa Oma Hämeen hyvinvointialueen nuorisovaltuustossa. Nuorisovaltuuston jäsenet saivat omat valtuustokummit.

Lopen nuorisovaltuusto antoi monia lausuntoja nuoria koskeviin aiheisiin. Nuorisovaltuusto toteutti sosiaalisessa mediassa kampanjan uusien nuorisovaltuutettujen rekrytoimiseksi. Kampanjan tavoitteena oli lisätä tietoisuutta nuorten vaikuttamismahdollisuuksista, nostaa esiin nuorille tärkeitä teemoja sekä tuoda esille, millä tavoin nuorisovaltuusto on vaikuttanut päätöksentekoon. Kampanja sai laajaa huomiota, ja sen myötä vastaanotettiin kymmenen motivaatiokirjettä. Nuorisovaltuusto päätti kautensa 8.12.2025.

Palautteita on kerätty koko vuoden ajan suorana palautteena muun muassa nuorisotiloilla, loma-ajan toiminnoissa sekä kouluilla. Nuorisotiloilla toteutettiin kävijöille sähköinen kysely, jonka tuloksista voidaan todeta nuorisotilatoiminnan olevan nuorisolain mukaista toimintaa.

Myös lastenoikeuksien viikolla toteutettiin kysely nuorisotiloilla, jolla selvitettiin mitä nuoret kaipaavat ja mitä muutosta nuoret kaipaavat elinympäristössään.

Yhteistyötä eri toimialojen ja toimijoiden kanssa toteutetaan päivittäin nuorisopalvelun arjessa. Nuorisopalvelut tekevät jatkuvaa yhteistyötä vapaa-aika, sivistys-, ja hyvinvointipalvelujen, kirjastopalvelun, Hyrian etsivän nuorisotyön, työpajatoiminnan ja Ohjaamon kanssa.

Seudullinen yhteistyö Riihimäen ja Hausjärven kanssa on toteutunut säännöllisinä yhteistyöpalaverina. Yhteisiä tapahtumia on tuotettu seudullisesti loma-aikojen yhteyteen. Yhteistyö ja vuorovaikutus Ohjaamon, poliisin Ankkuri-tiimin ja Hyrian kanssa on säännöllistä.

Nuorten hyvinvoinnin ja ehkäisevän päihdetyön (NuHe) lakisäiteinen tiimi kokoontui 6 kertaa vuoden aikana. Tiimiin osallistuvat rehtori, kuraattori, terveydenhoitaja, etsivä nuoriso-ohjaaja, Ohjaamo, sosiaalipalvelu, ankkuri, hyvinvointijohtaja, kunnan nuorisotyö ja seurakunnan nuorisotyö.

NUORISOPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	0	0	0	0	12	-	12
Maksutuotot	1 985	2 000	0	2 000	0	0,0 %	-2 000
Tuet ja avustukset	46 676	35 000	0	35 000	41 574	118,8 %	6 574
Toimintatuotot yht.	48 662	37 000	0	37 000	41 586	112,4 %	4 586
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-119 071	-115 622	0	-115 622	-119 683	103,5 %	-4 061
Palvelujen ostot	-113 298	-118 200	0	-118 200	-110 546	93,5 %	7 654
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 934	-13 800	0	-13 800	-9 476	68,7 %	4 324
Avustukset	-4 000	-3 500	0	-3 500	-3 200	91,4 %	300
Vuokratkulut	-924	-700	0	-700	-570	81,4 %	130
Muut toimintakulut	-59	-400	0	-400	-72	17,9 %	328
Toimintakulut yht.	-252 286	-252 222	0	-252 222	-243 547	96,6 %	8 675
Toimintakate	-203 625	-215 222	0	-215 222	-201 961	93,8 %	13 261
Yhteensä	-203 625	-215 222	0	-215 222	-201 961	93,8 %	13 261
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-27	-28	0	-28	-27	94,6 %	2

HANKKEET

Harrastamisen Suomen malli -hankkeen tarkoitus on tarjota 1.–9.-luokkalaisille lapsille ja nuorille mahdollisuus mieluisaan maksuttomaan harrastukseen koulupäivän yhteydessä. Tarkoituksena on tavoittaa erityisesti ne perusopetuksen oppilaat, joilla ei ole muuta harrastusta. Keväällä 2025 järjestettiin 21 kurssia tai kerhoa ja syksyllä 2025 järjestettiin 22 kurssia tai kerhoa. Hankkeen puitteissa järjestettiin kysely harrastustoiveista ja nämä vastaukset vaikuttavat seuraavaan hankehakuun. Palaute kyselyyn vastasi 40 kävijää niiden numeraalinen arviointi oli 4,5 (asteikko 1–5). Harrastamisen lisäksi tärkeää on iloinen yhdessä tekeminen sekä oleminen ja sitä kautta hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden lisääminen kuntalaisten keskuudessa.

Kesäleirihanke: Kesän päiväleiritoiminnan tarkoituksena oli mahdollistaa loppilaisille ja kesäloppilaisille lapsille monipuolista tekemistä ja päästä kokeilemaan erilaisia toiminnallisia tuokioita päiväleiriviikon aikana. Halusimme mahdollistaa kesätoimintaa alakouluikäisille yhdessä toisten lasten kanssa, leireillä pystyi solmimaan myös uusia ystävyysuhteita.

Toiminnan tavoitteena oli järjestää monipuolista tekemistä leikkien, askarrellen, leipoen, seikkailien, uiden ja liikkuen eri puolilla Lopen kirkonkylää. Lisäksi molemmilla leireillä oli yksi retki Riihimäen maauimalaan. Kesäleirit järjestettiin viikoilla 23 ja 24. Leirit kestivät 5 päivää klo 9–15 välisenä aikana. Kesäleirit pidettiin Lopella Kuntalassa, joka on Lopen kunnan monitoimitilana toimiva rakennus. Tämä mahdollisti erilaisten aktiviteettien järjestämisen yhtä aikaa usealle ryhmälle. Leirillä ensimmäisellä viikolla ohjaajia oli 4 henkilöä ja 26 lasta ja toisella viikolla 17 lasta. Leiripalautteiden perusteella kesäleirit onnistuivat hyvin. Palautteissa lasten keskiarvo asteikolla 4–10 ensimmäiseltä viikolta oli 9,3 ja toiselta 8,9 eli keskiarvo 9,1. Vanhempien palautteiden arviot olivat ensimmäiseltä viikolta 9,1 ja toiselta 8,8 eli keskiarvo 9.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Nuorisopalvelut				
Virat/toimet	3,00	3,00	2,00	2,00
Yhteensä	3,00	3,00	2,00	2,00

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Nuorisotilojen käyttäjät yhteensä	3 264	2 605	6 000	3 100

3.1.5. Ympäristö- ja rakennuslautakunta

SITOVIENTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Strateginen tavoite ja tavoitteet	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö	Toteutuma
Tasapainoinen talous			
Tehokkaammat lupaprosessit	Aikataulut ja laskutus	Rakennus-tarkastaja	Laskutus on ajan tasalla, rakentamislupien käsittelyaika lyhentynyt.
Ohjelmistojen ja toimintatapojen läpikäynti	Ohjelmistokartoitus	Rakennus-tarkastaja	Lupapisteen laskutusosiota ei ole vielä käytössä, lupaprosessin kulku ja vastuualueita on kehitetty.
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö			
Ympäristönsuojelun henkilöstö on pitkä-aikaista	Henkilöstö ei vaihdu	Ympäristö-päällikkö	Toteutunut. Kunnanhallitus päätti 8.12.2025 (§ 90), että määräaikainen ympäristösuunnittelijan virka voidaan muuttaa vakituiseksi, mikäli sopimus viran 50 %:n myymisestä Hausjärvelle saadaan aikaan.
Rakennusvalvonnan henkilöstö on pysyvää	Henkilöstö ei vaihdu	Rakennus-tarkastaja	Vt. rakennustarkastajan tilalla aloitti uusi rakennustarkastaja. Apulaisrakennustarkastajan työsuhde päättyi.
Työnkuvauksen ja tehtävien määrittäminen ja työkuorman tasaaminen	Henkilöstön pysyvyys, lupaprosessien selkeys, palaute kuntalaisilta	Rakennus-tarkastaja	Yrityshankkeiden taholta on tullut hyvää palautetta, lupaprosessiin liittyen pääsuunnittelijoiden ohjeistaminen ja sisäinen opastus työntekijöille.
Henkilöstön kouluttaminen ja perehdyttäminen uuteen rakentamislakiin	Henkilöstön pysyvyys, lupaprosessien selkeys, palaute kuntalaisilta	Rakennus-tarkastaja	Lakimuutosten myötä koulutukset ovat toteutuneet, uuden lain mukaisten tulkintojen jatkuva läpikäynti.
Taajamien ja kylien elinvoimaisuus			
Rakennetun ympäristön tila siistiytyy	Vuosittaisia siisteyskierroksia on jatkettu ja havaituista puutteista annettu siivous-/korjauskehotukset	Ympäristö-päällikkö Rakennus-tarkastaja	Kierros on toteutettu keväällä 2025. Kohteena olivat paikat, jotka olivat aiemminkin saaneet kehotuksen. Tarvittaessa tehtiin huoli-ilmoitus sosiaaliviranomaiselle.
Osallisuudella hyvinvointia			
Tiedon jakaminen tiimin sisällä, osallistetaan roolista riippumatta prosesseihin	Tiedon ja kuormituksen jakaminen, henkilöstötyytyväisyys	Rakennus-tarkastaja	Uuden lain mukaisten tulkintojen jatkuva läpikäynti, rakennusvalvonnan sisällä toimiva yhteistyö.

Strateginen tavoite ja tavoitteet	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö	Toteutuma
Suunnitelmallinen kasvu			
Ympäristönsuojelun lupaprosessit ovat tehokkaita	Lupa käsitellään päättämiskelpoisuudesta kuukauden sisällä	Ympäristöpäällikkö	Pääosin toteutunut.
Rakennusvalvonnan lupaprosessin läpivientiä tehostetaan	Lupa käsitellään päättämiskelpoisuudesta kuukauden sisällä	Rakennus-tarkastaja	Pääosin toteutunut.

YRITYSVAIKUTUSTEN TOTEUTUMINEN

Sitova tavoite	Arvioidut yritysvaikutukset	Asteikko -3...3	Toteutuma
Rakennetun ympäristön tila siistiytyy	Siivous-/korjauskehotusten myötä yleinen maisemakuva siistiytyy ja houkuttelee mahdollisia uusia yrittäjiä ja asukkaita.	2	Jokseenkin toteutunut.
Lupaprosessit ovat tehokkaita	Tehokas lupaprosessien käsittely lisää Loppen kilpailukykyä yrityksistä.	3	Pääosin toteutunut.

Toimialan talous

YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	20 169	30 600	0	30 600	50 313	164,4 %	19 713
Maksutuotot	245 051	187 500	0	187 500	143 175	76,4 %	-44 325
Tuet ja avustukset	3 050	1 800	0	1 800	3 590	199,4 %	1 790
Muut toimintatuotot	2 008	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	270 278	219 900	0	219 900	197 078	89,6 %	-22 822
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-468 704	-430 701	0	-430 701	-406 509	94,4 %	24 192
Palvelujen ostot	-226 460	-193 500	0	-193 500	-227 776	117,7 %	-34 276
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 169	-2 500	0	-2 500	-1 946	77,8 %	554
Avustukset	-16 800	-16 800	0	-16 800	-11 226	66,8 %	5 574
Vuokratulot	-4 374	-4 300	0	-4 300	-4 002	93,1 %	298
Muut toimintakulut	-3 163	-3 300	0	-3 300	-41 750	-	-38 450
Toimintakulut yht.	-720 669	-651 101	0	-651 101	-693 209	106,5 %	-42 109
Toimintakate	-450 391	-431 201	0	-431 201	-496 132	115,1 %	-64 931
Poistot ja arvonalentumiset	-828	-700	0	-700	-662	94,6 %	38
Yhteensä	-451 219	-431 901	0	-431 901	-496 794	115,0 %	-64 893
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-59	-57	0	-57	-66	116,0 %	-9

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Ympäristö- ja rakennuslautakunta				
Virat/toimet	5,00	6,00	6,00	5,00
Määräaikaiset	4,00	2,00	1,00	2,00
Yhteensä	9,00	8,00	7,00	7,00

Rakennusvalvonta**PERUSTEHTÄVÄ**

Rakentamisen ohjaaminen siten, että saavutetaan mahdollisimman onnistunut rakennushanke käyttäjän ja ympäristön näkökulmasta sekä rakentaminen toteutuu näitä koskevan lainsäädännön, määräysten, kaavoituksen ja asiakkaiden tasapuolisen kohtelun vaatimusten mukaisesti.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 102 794 euroa (66,3 %), mikä on 52 206 euroa vähemmän kuin talousarviossa. Talousarviossa oli odotusarvona isoja aurinkovoimaloita, joiden hankkeet eivät ole edenneet odotetulla tavalla. Lisäksi rakentamisen suhdannetilanteen vaikutus näkyy osaltaan tuottojen laskuna.

Toimintakulut olivat 381 669 euroa (117,9 %) ja ne toteutuivat 58 074 euroa talousarviossa arvioitua suurempina. Kuluihin vaikutti uusien lakimuutosten vuoksi ohjelmistokulut, jotka toteutuivat arvioitua suurempina. Lisäksi luottotappioita tuli kirjattavaksi 34 600 euroa, mikä lisäsi muita toimintakuluja merkittävästi.

Toimintakate oli -278 876 euroa (165,4 %) eli 110 280 euroa talousarvioon verrattuna heikompi.

RAKENNUSVALVONTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	5 744	4 000	0	4 000	4 219	105,5 %	219
Maksutuotot	205 610	150 000	0	150 000	97 516	65,0 %	-52 484
Tuet ja avustukset	1 534	1 000	0	1 000	1 059	105,9 %	59
Toimintatuotot yht.	212 888	155 000	0	155 000	102 794	66,3 %	-52 206
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-298 935	-268 895	0	-268 895	-263 593	98,0 %	5 302
Palvelujen ostot	-54 771	-50 200	0	-50 200	-78 552	156,5 %	-28 352
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-612	-900	0	-900	-1 490	165,6 %	-590
Vuokratulot	-3 693	-3 000	0	-3 000	-3 371	112,4 %	-371
Muut toimintakulut	-835	-600	0	-600	-34 663	-	-34 063
Toimintakulut yht.	-358 846	-323 595	0	-323 595	-381 669	117,9 %	-58 074
Toimintakate	-145 958	-168 595	0	-168 595	-278 876	165,4 %	-110 280
Yhteensä	-145 958	-168 595	0	-168 595	-278 876	165,4 %	-110 280
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-19	-22	0	-22	-37	166,7 %	-15

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Rakennusvalvonta				
Virat/toimet	3,00	3,00	4,00	3,00
Määräaikaiset	3,00	2,00	0,00	2,00
Yhteensä	6,00	5,00	4,00	5,00

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Rakennusluvat	90	99	-	9
Rakentamisluvat	-	-	110	35
Lisätoimenpide (aiemmin oma lupa)	1	-	-	-
Laajennusluvat		27	15	-
Omakotitalot, paritalot, rivitalot	11	17	15	9
- asemakaava-alueet	7	5	10	5
- muut alueet	4	12	5	4
Loma-asunnot	16	4	16	5
Sijoittamisluvat (entinen STR)	-	1	2	-
Toimenpideilmoitukset (poistui 31.12.2024)	2	9	-	-
Toimenpideluvat (poistui 31.12.2024)	27	44	-	-
Muut luvat ja päätökset, (jatkoajat, työnjohtajat ym.)	213	137	140	140

Ympäristönsuojelu

PERUSTEHTÄVÄ

Hoitaa ne tehtävät, jotka kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa lain (64/1986) 6 §:ssä on asetettu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäväksi.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 94 284 euroa (145,3 %).

Toimintakulut olivat 311 540 euroa (95,1%) euroa.

Toimintakate oli 217 256 euroa (82,7 %) eli 45 349 euroa talousarvioon verrattuna parempi.

Talousarvion toteutumista paransivat erityisesti tarkistetut ja korotetut taksat, joista merkittävin vaikutus oli maa-ainesvalvonnan korotetuilla maksuilla, jotka kasvattivat maksutuloja odotettua enemmän.

Ympäristöterveydenhuollon osalta kulut toteutuivat talousarvion mukaisesti.

YMPÄRISTÖNSUOJELU (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	14 425	26 600	0	26 600	46 095	173,3 %	19 495
Maksutuotot	39 441	37 500	0	37 500	45 659	121,8 %	8 159
Tuet ja avustukset	1 516	800	0	800	2 531	316,3 %	1 731
Muut toimintatuotot	2 008	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	57 391	64 900	0	64 900	94 284	145,3 %	29 384
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-169 769	-161 806	0	-161 806	-142 916	88,3 %	18 890
Palvelujen ostot	-171 689	-143 300	0	-143 300	-149 224	104,1 %	-5 924
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-557	-1 600	0	-1 600	-456	28,5 %	1 144
Avustukset	-16 800	-16 800	0	-16 800	-11 226	66,8 %	5 574
Vuokratulot	-681	-1 300	0	-1 300	-631	48,6 %	669
Muut toimintakulut	-2 328	-2 700	0	-2 700	-7 086	262,5 %	-4 386
Toimintakulut yht.	-361 823	-327 506	0	-327 506	-311 540	95,1 %	15 966
Toimintakate	-304 433	-262 606	0	-262 606	-217 256	82,7 %	45 349
Poistot ja arvonalentumiset	-828	-700	0	-700	-662	94,6 %	38
Yhteensä	-305 260	-263 306	0	-263 306	-217 918	82,8 %	45 387
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-40	-35	0	-35	-29	83,4 %	6

HANKKEET

Kunta on mukana Hämeen liiton hallinnoiman Vanajavesikeskus-hankkeen kolmannella toimintajaksolla 2022–2025, jonka rahoitusosuus on 1 euro/asukas/vuosi. Vanajavesikeskuksen asiantuntemuksesta ja tuesta on ollut kunnalle hyötyä etenkin Loppijärven tilanteen ja hoitotoimenpiteiden selvittelyssä sekä muissa vesiensuojelun edistämisen hankkeissa.

Lisäksi kunta toteuttaa vuonna 2025 käynnistynyttä yhteishanketta Vanajavesikeskuksen kanssa, mihin on saatu Leader-avustusta Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry:ltä. Hanke koskee Särkijärven kunnostusta, ja siinä kunnostetaan Särkijärvestä laskevan ojan varrella sijaitsevia laskeutusaltaita sekä lisään biohiilisuodatin.

Kunta on osallisena Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n hallinnoimissa ”Lohikalat Karjaanjoelle – vesistövisio 2030” -hankkeessa sekä Hiidenveden ja sen valuma-alueen vesistöjen kunnostuksen jatkohankkeessa 2022–2027.

Vesienhoidollinen hyöty Lopen kunnalle koostuu Karjaanjoen vesistöalueella jo toteutettujen selkeytysaltaiden hoitotoimista, uusien altaiden toteuttamisesta, vesistöihin vaikuttavien toimijoiden neuvonnasta sekä kehittyvästä vesienhoidon yhteistyöstä. Hankkeiden hyödyt ovat pitkäjänteisiä: visiona on lohikalojen lisääntymis- ja kasvualueiden turvaaminen ja laajeneminen myös Lopen alueella aina Karjaanjoen latvaosia myöten.

On tärkeää, että Lopen kunta on mukana myös vaelluskalojen ja jokihelmisimpukan (raakku) elinvoimaisten kantojen turvaamisessa Karjaanjoen vesistössä. Lohikalat Karjaanjoelle -hanketta koskeva sopimus on voimassa vuoden 2029 loppuun saakka.

Hiidenveden ja sen valuma-alueen vesistöjen kunnostuksen jatkohanketta koskeva sopimus on voimassa vuoden 2027 loppuun saakka, ja Lopen kunnan rahoitusosuus hankkeessa on 5 000 euroa vuodessa.

Lohikalat Karjaanjoelle -hankkeen osalta kunnan vuotuinen rahoitusosuus on 10 000 euroa.

Kunnan vuotuinen rahoitusosuus hankkeisiin on yhteensä 15 000 euroa, ja se maksetaan ympäristönsuojelun tehtäväalueen määrärahoista.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Ympäristönsuojelu				
Virat/toimet	2,00	2,00	2,00	1,00
Määräaikaiset	1,00	1,00	1,00	1,00
Yhteensä	3,00	3,00	3,00	2,00

3.1.6. Sivistyslautakunta

SITOVIENTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Strateginen tavoite ja tavoitteet	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö	Toteutuma
Tasapainoinen talous			
Talousarvio ja talouden sopeuttamisohjelma toteutuvat suunnitellusti	Talouden toteumaprosentti <= 100 %	Sivistysjohtaja Varhaiskasvatuspäällikkö Rehtorit Päiväkodinjohtajat Lopen opiston rehtori Kirjastotoimenjohtaja	Toimintakate 92,28 %
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö			
Sitoutunut ja hyvinvoiva henkilöstö	Vakituisen henkilöstön vaihtuvuus < 5 %	Sivistysjohtaja Varhaiskasvatuspäällikkö Rehtorit Päiväkodinjohtajat Lopen opiston rehtori Kirjastotoimenjohtaja	Toteutuma 2,70 %.
Osallisuudella hyvinvointia			
Lasten osallisuuden vahvistaminen sivistyspalveluissa	Lapsille suunnattuja kyselyjä = 5	Sivistysjohtaja Varhaiskasvatuspäällikkö Rehtorit Päiväkodinjohtajat Lopen opiston rehtori Kirjastotoimenjohtaja	Kyselyjä toteutettiin yhteensä 19.

YRITYSVAIKUTUSTEN TOTEUTUMINEN

Sitova tavoite	Arvioidut yritysvaikutukset	Asteikko -3...3	Toteutuma
Laadukkaat sivistyspalvelut	Perheille sujuva arki ja riittävät palvelut, mikä mahdollistaa asumisen ja elämisen Lopella	3	Palvelut on järjestetty talousarvion mukaisesti eri puolilla kuntaa.
Lasten oikeuksien ja osallisuuden vahvistaminen sivistyspalveluissa	Luo mahdollisuuksia yritys-yhteistöille ja on positiivinen imago tekijä	2	Lasten osallisuutta on lisätty erilaisten suunnitelmien laadinnassa.
Talousarvio toteutuu suunnitellusti	Kunta on luotettava kumppani	1	Toimintakate 92,28 %.

Toimialan talous

SIVISTYSLAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	423 204	335 100	40 000	375 100	431 927	115,1 %	56 827
Maksutuotot	290 940	283 500	0	283 500	291 676	102,9 %	8 176
Tuet ja avustukset	224 220	165 200	0	165 200	215 168	130,2 %	49 968
Vuokratuotot	115	300	0	300	143	47,8 %	-157
Muut toimintatuotot	91 725	85 700	-24 500	61 200	63 408	103,6 %	2 208
Toimintatuotot yht.	1 030 203	869 800	15 500	885 300	1 002 323	113,2 %	117 023
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-11 262 384	-12 119 846	601 000	-11 518 846	-11 020 420	95,7 %	498 425
Palvelujen ostot	-4 260 778	-5 042 050	364 400	-4 677 650	-4 078 337	87,2 %	599 313
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-388 868	-487 650	35 000	-452 650	-415 149	91,7 %	37 501
Avustukset	-406 549	-504 800	190 000	-314 800	-310 623	98,7 %	4 177
Vuokratulot	-177 601	-207 250	55 000	-152 250	-143 458	94,2 %	8 792
Muut toimintakulut	-50 203	-20 650	0	-20 650	-32 011	155,0 %	-11 361
Toimintakulut yht.	-16 546 383	-18 382 246	1 245 400	-17 136 846	-15 999 999	93,4 %	1 136 847
Toimintakate	-15 516 180	-17 512 446	1 260 900	-16 251 546	-14 997 676	92,3 %	1 253 870
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	-	0
Poistot ja arvonalentumiset	-870 407	-857 700	0	-857 700	-860 811	100,4 %	-3 111
Yhteensä	-16 386 587	-18 370 146	1 260 900	-17 109 246	-15 858 487	92,7 %	1 250 759
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-2 140	-2 407	165	-2 242	-2 095	93,4 %	147

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Sivistyslautakunta				
Virat/toimet	178,00	186,00	185,00	170,00
Määräaikaiset	47,00	16,00	12,00	22,00
Muut	19,00	45,00	38,00	50,00
Yhteensä	244,00	247,00	235,00	242,00

Sivistystoimialan hallintopalvelut

PERUSTEHTÄVÄ

Toimivien hallinnon palvelujen järjestäminen sivistyspalvelujen tueksi ja kehittämisedellytysten luomiseksi.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 72 795 euroa (132,1 %), mikä oli 17 695 euroa enemmän kuin talousarviossa. Tuottojen toteutumaan vaikutti Kelan korvaus työterveyshuollosta.

Toimintakulut olivat 358 675 euroa (92,4 %). Toimintakulut olivat 29 523 euroa pienemmät kuin talousarviossa. Tähän vaikuttivat säästöt kokouspalkkioissa, koska lautakunnan kokouksia vähennettiin kunnanhallituksen ohjeistuksen mukaisesti. Myös hankinnoissa ja palvelujen ostoissa säästettiin.

Toimintakate oli 285 880 euroa (85,8 %) eli talousarvioon verrattuna 47 218 euroa parempi.

SIVISTYSTOIMIALAN HALLINTOPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Tuet ja avustukset	69 736	55 100	0	55 100	72 795	132,1 %	17 695
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	69 736	55 100	0	55 100	72 795	132,1 %	17 695
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-189 150	-200 197	0	-200 197	-191 294	95,6 %	8 903
Palvelujen ostot	-147 637	-214 100	30 000	-184 100	-165 962	90,1 %	18 138
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 204	-2 900	0	-2 900	-217	7,5 %	2 683
Vuokratkulut	-1 065	-900	0	-900	-1 201	133,4 %	-301
Muut toimintakulut	0	-100	0	-100	0	0,0 %	100
Toimintakulut yht.	-339 055	-418 197	30 000	-388 197	-358 675	92,4 %	29 523
Toimintakate	-269 319	-363 097	30 000	-333 097	-285 880	85,8 %	47 218
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	-	0
Yhteensä	-269 319	-363 097	30 000	-333 097	-285 880	85,8 %	47 218
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-35	-48	4	-44	-38	86,5 %	6

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Sivistystoimialan hallintopalvelut				
Virat/toimet	3,00	2,40	2,40	2,40
Yhteensä	3,00	2,40	2,40	2,40

Varhaiskasvatus

PERUSTEHTÄVÄ

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäisee syrjäytymistä.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lasten suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksessa lapsen etu on ensisijaisesti huomioitava asia yksittäisen lapsen sekä lapsiryhmän kannalta. Lapsen edun lisäksi korostuu lapsen oikeus leikkiin sekä lapsen oikeus tulla kuulluksi.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuottojen toteutuma oli 231 165 euroa (100,3%), maksutuottojen toteutuma oli 204 302 euroa (101,6%) ja maksutuotot ylittyivät talousarviossa arvioidusta 3 302 euroa. Myyntituotot toteutuivat lähes arvioidusti ja toteutuma oli 98,0%. Myyntituotot muodostuivat kotikuntakorvauksista (sijoitetut lapset) sekä muille kunnille myydyistä varhaiskasvatuspaikoista. Myyntituottojen toteutuma oli 26 465 euroa ja alittui arvioidusta 535 euroa.

Varhaiskasvatuksen toimintakulut olivat kokonaisuudessaan 4 249 739 euroa (94,5%), mikä oli 248 915 euroa arvioitua vähemmän.

Toimintakate oli 4 018 574 euroa (94,2%) eli 249 580 euroa talousarvioon verrattuna parempi.

Henkilöstökulujen osalta toteutuma oli 94,5% ja ne alittuivat talousarviossa arvioituun 185 649 euroa. Henkilöstökulujen osalta muodostui säästöä, vaikka sairauslomasijaisten osalta kasvua oli 48 705 euroa sekä vuosiloma-, äitiysloma- ja muiden sijaisten osalta kulut olivat 123 923 euroa enemmän talousarvioon verrattuna. Erilliskorvauksia maksettiin 11 127 euroa vähemmän kuin oli arvioitu.

Henkilöstön palkkakulut alittuivat arvioituun verrattuna, koska henkilöstön tarve oli syksyllä 2025 pienempi kuin talousarvion laadinnan aikaan oli arvioitu. Henkilöstömäärän tarve väheni syksyllä 2025 kevääseen verrattuna kolmella työntekijällä.

Kaksi perhepäivähoitajaa siirtyi päiväkotiin ajalle 1.8.2025–31.7.2026 lastenhoitajan ja ryhmäavustajan määräaikaisiin toimiin perhepäivähoitoon hakeutuneiden perheiden määrän vähentymisen vuoksi.

Lisäksi kaikkiin varhaiskasvatuksen opettajan avoimiin toimiin ei saatu kelpoisia varhaiskasvatuksen opettajia. Palkkamenot oli pienemmät talousarviossa varattuihin määrärahoihin. Varhaiskasvatuksessa tehtiin myös yksi vakanssimuutos marraskuussa, jolloin varhaiskasvatuksen opettajan avoinna oleva toimi muutettiin varhaiskasvatuksen sosionomin vakinaiseksi toimeksi. Päiväkodin johtajien palkoista jaettiin osa esiopetuksen ja aamu- ja iltapäivätoiminnan hallinnollisiksi kuluiksi, jolloin varhaiskasvatuksen viranhaltijoiden palkkoihin jäi 29 386 euroa enemmän.

Varhaiskasvatuksen hallinnon osalta toimintakulut olivat 90,3% ja toimintakulut alittuivat 20 446 euroa. ICT-sovellusten ja lisenssien osalta hallinnon talousarvio alittui 13 215 euroa.

Erityisvarhaiskasvatuksen toimintakulut toteutuivat alle arvioidun 10 332 euroa, toimintakulujen toteutuma oli 94,7%.

Säästöjä muodostui palvelujen ostoissa 64 285 euroa (muun muassa pesulapalvelut ja ravitsemuspalvelut). Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa säästöä muodostui 5 708 euroa.

Avustukset kotitalouksille (kotihoiton tuki, kotihoiton tuen kuntalisä, yksityisen hoidon tuki, yksityisen hoidon tuen kuntalisä ja joustava hoitoraha) toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisesti. Avustuksia maksettiin yhteensä 310 623 euroa, toteutuma oli 99,2%. Kotihoiton tukea, kotihoiton tuen kuntalisää ja yksityisen hoidon tukea maksettiin 10 614 euroa arvioitua vähemmän. Sen sijaan joustavaa hoitorahaa maksettiin 7 274 euroa enemmän kuin oli arvioitu.

Luottotappiot toimintatuotoista vuodelta 2025 olivat 4 598 euroa ja ne muodostuivat maksamattomista asiakasmaksuista.

VARHAISKASVATUS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	51 790	27 000	0	27 000	26 465	98,0 %	-535
Maksutuotot	199 426	201 000	0	201 000	204 302	101,6 %	3 302
Tuet ja avustukset	4 932	2 500	0	2 500	0	0,0 %	-2 500
Muut toimintatuotot	733	0	0	0	398	-	398
Toimintatuotot yht.	256 881	230 500	0	230 500	231 165	100,3 %	665
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-3 290 050	-3 370 254	0	-3 370 254	-3 184 605	94,5 %	185 649
Palvelujen ostot	-669 480	-753 600	0	-753 600	-689 315	91,5 %	64 285
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-43 330	-39 800	0	-39 800	-34 092	85,7 %	5 708
Avustukset	-406 549	-503 200	190 000	-313 200	-310 623	99,2 %	2 577
Vuokratulot	-18 614	-18 200	0	-18 200	-20 513	112,7 %	-2 313
Muut toimintakulut	-29 059	-3 600	0	-3 600	-10 590	294,2 %	-6 990
Toimintakulut yht.	-4 457 082	-4 688 654	190 000	-4 498 654	-4 249 739	94,5 %	248 915
Toimintakate	-4 200 201	-4 458 154	190 000	-4 268 154	-4 018 574	94,2 %	249 580
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	-	0
Poistot ja arvonalentumiset	-154 033	-152 400	0	-152 400	-152 721	100,2 %	-321
Yhteensä	-4 354 234	-4 610 554	190 000	-4 420 554	-4 171 295	94,4 %	249 259
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-569	-604	25	-579	-551	95,1 %	28

HANKKEET

Lopen varhaiskasvatus osallistui kolmen kunnan (Riihimäki, Hausjärvi ja Loppi) yhteiseen digitaalisen laadunhallintajärjestelmän Valssi käyttöönoton tukeminen -hankkeeseen (KARVI). Hanketta koordinoi Riihimäki. Hankkeeseen palkattiin hankerahalla hankekoordinaattori ohjaamaan ja kouluttamaan käyttöönottoa kaikissa kunnissa. Lopen omavastuuosuus oli 1 143 euroa. Lopen omavastuuosuuden toteutuma oli 1 432 euroa ylittyen 289 euroa arvioidusta. Omavastuuosuus täyttyi päiväkodinjohtajien ja varhaiskasvatuspäällikön työtunneista ohjausryhmissä ja koulutuksissa.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Varhaiskasvatus				
Virat/toimet	63,00	68,60	68,60	57,60
Määräaikaiset	13,00	6,00	3,00	12,00
Yhteensä	76,00	74,60	71,60	69,60

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Varhaiskasvatuksen piirissä, lukumäärä 31.12. / alle 3-vuotiaat	76	66	70	47
Varhaiskasvatuksen piirissä, % 31.12. / alle 3-vuotiaista	–	61	50	32
Varhaiskasvatuksen piirissä, lukumäärä 31.12. / 3–5-vuotiaat	159	165	160	166
Varhaiskasvatuksen piirissä, % 31.12. / 3–5-vuotiaista	–	86	87	90
Päiväkotihoidon, hoitopäivän hinta, €	72	79	80	68
Perhepäivähoito, hoitopäivän hinta, €	84	107	90	88
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa, lukumäärä 31.12.	8	8	8	0
Kotihoidontuen saajia 31.12.	81	74	65	45

Esiopetus**PERUSTEHTÄVÄ**

Esiopetuksen tehtävänä on edistää lapsen suotuisia kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä.

Esiopetuksen tavoitteena on, että lapset oppivat arvostamaan ihmisten yhdenvertaisuutta ja omaa ainutlaatuisuuttaan. Esiopetus edistää lapsen kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen ohjaamalla lasta vastuulliseen toimintaan ja yhteisesti hyväksytyjen sääntöjen noudattamiseen sekä toisten ihmisten arvostamiseen.

Esiopetusta suunnitellaan lapsilähtöisesti ja sillä on suuri merkitys lapsen kasvun ja oppimisen tuen tarpeiden varhaisessa havaitsemisessa, tuen antamisessa ja samalla vaikeuksien ehkäisemisessä.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuottoja ei ole, koska esiopetus on maksutonta.

Toimintakulut olivat kokonaisuudessaan 538 049 euroa (97,3 %) ja ne alittuivat 15 000 eurolla.

Toimintakate oli 538 049 euroa (97,3 %) eli 15 000 euroa talousarvioon verrattuna parempi.

Esiopetuksen osalta oppilaskuljetuksiin varattu määräraha alittui 7 112 euroa arvioidusta.

Henkilöstökulujen osalta toteutuma oli 99,3 %. Henkilöstökulut alittuivat talousarviossa arvioituun 2 550 euroa. Erilliskorvaukset jäivät arvioidusta 6 573 euroa ja sairauslomasijaisten toteutuma alittui 16 020 eurolla.

Päiväkodin johtajien palkoista jaettiin osa esiopetuksen hallinnollisiksi kuluiksi, viranhaltijoiden palkkakuluja tuli lisää 23 401 euroa.

ESIOPETUS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Tuet ja avustukset	4 000	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	144	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	4 144	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-424 455	-375 249	0	-375 249	-372 699	99,3 %	2 550
Palvelujen ostot	-148 584	-185 750	20 000	-165 750	-155 039	93,5 %	10 711
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 275	-7 450	0	-7 450	-5 191	69,7 %	2 259
Vuokratulot	-3 204	-3 900	0	-3 900	-4 191	107,5 %	-291
Muut toimintakulut	-1 087	-700	0	-700	-929	132,7 %	-229
Toimintakulut yht.	-582 604	-573 049	20 000	-553 049	-538 049	97,3 %	15 000
Toimintakate	-578 460	-573 049	20 000	-553 049	-538 049	97,3 %	15 000
Poistot ja arvonalentumiset	-41 056	-41 200	0	-41 200	-41 056	99,7 %	144
Yhteensä	-619 517	-614 249	20 000	-594 249	-579 105	97,5 %	15 144
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-81	-80	3	-78	-76	98,2 %	1

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Esiopetus				
Virat/toimet	6,00	5,00	5,00	4,00
Määräaikaiset	2,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	8,00	5,00	5,00	4,00

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Esiopetukseen osallistuvia lapsia, henkilöä	80	59	60	64
Esiopetukseen osallistuvia lapsia, % 6-vuotiaista	100	100	100	94

Perusopetus**PERUSTEHTÄVÄ**

Lopen kunnan perusopetus antaa oppilaille hyvät perustiedot ja -taidot. Perusopetus tukee oppilaan kokonaispersoonallisuuden, terveen itsetunnon ja sosiaalisten taitojen kehittymistä, kasvattaa vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä luo valmiuksia itsensä jatkuvaan kehittämiseen, oppimaan oppimisen taitoihin ja jatko-opintoihin. Yhtenäiskoulussa järjestetään joustavaa perusopetusta.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 488 439 euroa (109,6 %), mikä on 42 839 euroa enemmän kuin talousarviossa. Tuottojen toteutumaan vaikutti kunnalle maksettavat kotikuntakorvaukset.

Toimintakulut olivat 8 937 029 euroa (92,6 %) ja ne toteutuivat 712 144 euroa talousarviossa arvioitua pienempinä.

Toimintakate oli 8 448 590 euroa (91,8 %) eli talousarvioon verrattuna 754 983 euroa parempi.

Talouden sopeuttamistoimenpiteitä jatkettiin ja lisäksi ikäluokkien pienentymisen takia opetusjärjestelyihin voitiin tehdä muutoksia. Henkilöstökuluissa säästettiin 202 401 euroa (96,7 %). Säästöihin aiheutti myös palkkojen yleiskorotuksen toteutuminen vasta 1.10.2025 alkaen.

Palvelujen ostoissa säästettiin 476 138 euroa (84,6 %). Oppilaiden kuljetuksissa säästettiin uuden kilpailutuksen tuloksena 162 519 euroa. Muille kunnille maksettavissa kotikuntakorvauksissa säästettiin 75 915 euroa, asiantuntija- ja ulkoisissa ICT-palveluissa 25 522 euroa, asiakaspalvelujen ostoissa (ostot Valteri-koululta) 5 000 euroa sekä muissa yksittäisissä palveluissa 10 504 euroa. Hanketoiminta oli talousarviossa budjetoitu palvelujen ostoihin 134 032 euroa, hanketoiminnan kustannukset toteutuivat henkilöstökuluissa. Sisäisissä kiinteistö- ja ruokapalveluissa tekninen toimi säästi 62 646 euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat -hankinnoissa säästettiin 27 670 euroa (89,6 %).

Muissa toimintakuluissa säästettiin leasingvuokrissa ja muissa vuokrissa 5 935 euroa (94,9 %).

PERUSOPETUS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	364 631	300 600	40 000	340 600	393 885	115,6 %	53 285
Tuet ja avustukset	107 743	105 000	0	105 000	86 183	82,1 %	-18 817
Muut toimintatuotot	3 668	0	0	0	8 370	-	8 370
Toimintatuotot yht.	476 042	405 600	40 000	445 600	488 439	109,6 %	42 839
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-6 118 952	-6 685 023	500 000	-6 185 023	-5 982 622	96,7 %	202 401
Palvelujen ostot	-2 827 064	-3 387 050	305 000	-3 082 050	-2 605 912	84,6 %	476 138
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-217 092	-266 000	0	-266 000	-238 330	89,6 %	27 670
Vuokratkulut	-131 606	-147 400	40 000	-107 400	-96 561	89,9 %	10 839
Muut toimintakulut	-13 639	-8 700	0	-8 700	-13 604	156,4 %	-4 904
Toimintakulut yht.	-9 308 354	-10 494 173	845 000	-9 649 173	-8 937 029	92,6 %	712 144
Toimintakate	-8 832 312	-10 088 573	885 000	-9 203 573	-8 448 590	91,8 %	754 983
Poistot ja arvonalentumiset	-575 187	-562 800	0	-562 800	-563 047	100,0 %	-247
Yhteensä	-9 407 499	-10 651 373	885 000	-9 766 373	-9 011 638	92,3 %	754 735
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-1 229	-1 396	116	-1 280	-1 190	93,0 %	89

HANKKEET

”Koulun kerhotoiminnan tukeminen” -hanke jatkui kevätlukukauden 2025. Hankkeen tavoitteena oli monipuolisen ja laadukkaan kerhotoiminnan tarjoaminen Lopen kunnan kouluissa. Hankkeeseen osallistuivat kaikki Lopen kunnan koulut. Opetushallitus oli myöntänyt hankkeelle valtion erityisavustusta 9 000 euroa.

”Tasa-arvo edistävät toimenpiteet Lopen perusopetuksessa” -hanke jatkui koko vuoden. Hankeavustuksella lisättiin kouluissa samanaikaisopetus, ryhmien jakamista sekä oppimisen tukea yleisopetuksessa. Opetus- ja kulttuuriministeriöltä saatiin valtion erityisavustusta hankkeelle 68 000 euroa.

”Koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävät toimenpiteet Lopella” -hankkeessa lisättiin lasten ja nuorten tukea lisäavustajien sekä samanaikaisopetuksen/resurssiopettajien avulla. Opetus- ja kulttuuriministeriö oli myöntänyt hankkeelle valtion erityisavustusta 136 000 euroa.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Perusopetus				
Virat/toimet	90,00	94,50	93,50	91,00
Määräaikaiset	27,00	10,00	9,00	8,00
Yhteensä	117,00	104,50	102,50	99,00

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Joentaan koulu	31	28	28	23
Kormun koulu	59	63	56	49
Launosten koulu	106	107	105	109
Lopen yhtenäiskoulu	489	487	447	451
Länsi-Lopen koulu	28	26	25	25
Läyliäisten koulu	120	114	93	92

Lukio

PERUSTEHTÄVÄ

Tuottaa opiskelijoille niin hyvä pohjakoulutus, että he menestyvät ylioppilaskirjoituksissa ja saavat hyvät jatko-opintovalmiudet.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 57 558 euroa (1128,59 %), mikä on 52 458 euroa enemmän kuin talousarviossa.

Toimintakulut olivat 882 623 euroa (95,7 %).

Toimintakate oli 825 065 euroa (89,96 %) eli 92 080 euroa talousarvioon verrattuna parempi.

Talous toteutui kokonaisuutena talousarvioon nähden hallitusti. Henkilöstökulut (93,1 %) alittuivat talousarvioon verrattuna, kun taas palvelujen ostoissa (105,3 %) ja aineet, tavarat ja tarvikkeet (108,6 %) kuluerissä esiintyi ylityksiä. Toimintatuotot ylittyivät talousarvioon nähden tukien ja avustusten johdosta.

Palvelujen ostojen ylitykset johtuivat siitä, että toteutuneet kulut ylittivät budjetoidun määrän. Palvelujen ostoissa kokonaisylitys oli 7 321 euroa. Merkittävimmät ylitykset syntyivät koulutus- ja kulttuuripalveluissa, joissa toteutuma 6 617 euroa ylitti budjetoidun 5 517 eurolla, sekä ICT-sovelluksissa ja lisensseissä, joissa 2 000 euron määräraha ylittyi 1 785 euroa. Majoitus- ja ravitsemuspalveluissa toteutuma 30 955 euroa ylitti määrärahan 1 855 eurolla, ja asiantuntija-palveluissa syntyi 2 040 euroa kuluja ilman määrärahavarausta. Henkilöstön koulutus ylitti 800 euron määrärahan 1 574 eurolla. Lisäksi matkustus- ja kuljetuspalveluissa kokonaisylitys oli noin 820 euroa.

Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa kokonaisylitys oli 3 412 euroa. Suurimmat yksittäiset ylitykset johtuivat sähköisestä oppimateriaalista, jossa toteutuma 21 157 euroa ylitti määrärahan 5 157 eurolla sekä kalustohankinnoista (yli 500 euroa), joissa ei ollut määrärahavarausta lainkaan, mutta toteutuma oli 4 292 euroa eli ylitystä edellä mainittu euromäärä. Toimisto- ja koulu-tarvikkeissa 1 000 euron määräraha ylittyi toteutuman vuoksi 1 607 euroa.

LUKIO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Tuet ja avustukset	32 285	0	0	0	56 190	-	56 190
Muut toimintatuotot	8 628	5 100	0	5 100	1 368	26,8 %	-3 732
Toimintatuotot yht.	40 913	5 100	0	5 100	57 558	-	52 458
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-620 229	-809 345	80 000	-729 345	-678 668	93,1 %	50 677
Palvelujen ostot	-129 142	-139 200	0	-139 200	-146 521	105,3 %	-7 321
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-28 499	-74 500	35 000	-39 500	-42 912	108,6 %	-3 412
Vuokratkulut	-11 882	-25 000	15 000	-10 000	-12 817	128,2 %	-2 817
Muut toimintakulut	-2 110	-4 200	0	-4 200	-1 705	40,6 %	2 495
Toimintakulut yht.	-791 861	-1 052 245	130 000	-922 245	-882 623	95,7 %	39 622
Toimintakate	-750 949	-1 047 145	130 000	-917 145	-825 065	90,0 %	92 080
Poistot ja arvonalentumiset	-63 879	-63 900	0	-63 900	-63 879	100,0 %	22
Yhteensä	-814 827	-1 111 045	130 000	-981 045	-888 943	90,6 %	92 102
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-106	-146	17	-129	-117	91,3 %	11

HANKKEET

Oppimisen tuen kehittäminen lukiokoulutuksessa 2024–2025. Toteutuneet kustannukset vuonna 2025 olivat 62 410 euroa. Hankkeen keskiössä on opiskelijoiden osallisuuden ja hyvinvoinnin tukeminen. Hankkeessa on luotu toimintamalleja opiskelijoiden poissaoloihin reagointiin, opiskelijoiden itsenäisen työskentelyn ohjaamiseen opettajan poissa ollessa tunnilta sekä jatkuvan ja kokonaisvaltaisen ohjauksen toteuttamiseen. Opiskeluhoultoryhmän työskentely on vakiinnutettu säännölliseksi lukion toiminnaksi ja opiskelijoiden osallisuutta ryhmän työskentelyssä on lisätty.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Lukio				
Virat/toimet	7,00	7,50	7,50	8,00
Määräaikaiset	2,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	9,00	7,50	7,50	8,00

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Lukio-opiskelijat yhteensä (31.12.)	59	52	55	59
Ylioppilaat	31	17	16	16

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

PERUSTEHTÄVÄ

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan lähtökohtana on tarjota lapsille turvallinen kasvuympäristö koulupäivää ennen ja sen jälkeen, tukea lapsen kasvua ja kehitystä, luoda perustaa hyvälle vapaa-ajanviettotavoille ja auttaa perheitä kasvatustehtävän toteuttamisessa. Lisäksi toiminnan tarkoituksena on lapsen valvomattomaan ajankäyttöön liittyvien riskitekijöiden sekä syrjäytymisen ennaltaehkäisy ja pyrkimys edistää yhteiskunnallista tasa-arvoa.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Perusopetuslain mukaisen perusopetuksen oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintatuotot olivat 89 637 euroa (89,6 %).

Toimintakulut olivat 208 306 euroa (75,9 %) ja ne alittuivat 66 272 euroa arvioidusta.

Toimintakate oli 118 668 euroa (68 %) eli 55 910 euroa talousarvioon verrattuna parempi.

Asiakasmaksutuotot olivat 45 170 euroa (90,3 %) eli asiakasmaksutuotto jäi arvioidusta 4 830 euroa, koska toimintaan osallistujien määrä on pienentynyt.

Muut toimintatuotot olivat 43 367 euroa (86,7 %). Talousarviossa arvioidut muut toimintatuotot alittuivat 6 633 euroa, koska vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnassa on ollut vähemmän oppilaita ja laskutus hyvinvointialueelta on pienentynyt.

Henkilöstökulujen osalta toteutumaprosentti oli 73,6 %. Henkilöstökulut alittuivat talousarviossa arvioituun 50 771 euroa, koska toiminnan järjestämiseen pienemmälle osallistujamäärälle on tarvittu vähemmän ohjaajia. Päiväkodin johtajien palkoista jaettiin osa aamu- ja iltapäivätoiminnan hallinnollisiksi kuluiksi, viranhaltijoiden palkkakuluja 7 800 euroa.

Palvelujen ostot alittivat arvioidun 16 978 euroa (78,8 %). Säästöä syntyi osallistujamäärän pienennyttyä ravitsemuspalvelujen osalta 8 566 euroa ja muiden palvelujen osalta 9 929 euroa.

Luottotappiot toimintatuotoista (asiakasmaksut) olivat 2 460 euroa.

Perusopetuslain mukaista perusopetuksen oppilaiden aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettiin Launosten koululla ja Kirkonkylällä, iltapäivätoimintaa Läyliäisten koululla.

Toimintaan osallistuneiden oppilaiden määrä oli 31.12.2025 yhteensä 42. Tunnuslukutaulukkoon on laskettu koko toimintavuoden osallistujamäärien keskiarvo.

KOULULAISTEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	500	0	0	0	1100	-	1100
Maksutuotot	52 605	50 000	0	50 000	45 170	90,3 %	-4 830
Muut toimintatuotot	67 619	74 500	-24 500	50 000	43 367	86,7 %	-6 633
Toimintatuotot yht.	120 724	124 500	-24 500	100 000	89 637	89,6 %	-10 363
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-166 386	-212 978	21 000	-191 978	-141 207	73,6 %	50 771
Palvelujen ostot	-69 738	-89 650	9 400	-80 250	-63 272	78,8 %	16 978
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 564	-1 650	0	-1 650	-1 018	61,7 %	632
Vuokratkulut	-93	0	0	0	-139	-	-139
Muut toimintakulut	-1 876	-700	0	-700	-2 670	381,4 %	-1 970
Toimintakulut yht.	-239 657	-304 978	30 400	-274 578	-208 306	75,9 %	66 272
Toimintakate	-118 932	-180 478	5 900	-174 578	-118 668	68,0 %	55 910
Yhteensä	-118 932	-180 478	5 900	-174 578	-118 668	68,0 %	55 910
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-16	-24	1	-23	-16	68,5 %	7

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta				
Virat/toimet	1,00	0,00	0,00	0,00
Määräaikaiset	3,00	0,00	0,00	2,00
Yhteensä	4,00	0,00	0,00	2,00

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaustuntien määrä	3 831	5 241	3 800	4 180
Aamupäivätoimintaan osallistuvien lasten lukumäärä	37	38	40	21
Iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten lukumäärä	60	62	60	48

Kansalaisopisto**PERUSTEHTÄVÄ**

Lopen opisto on monipalveluopisto, jonka tehtävänä on kunnan ainoana aikuisoppilaitoksena järjestää kaikille avointa, laadukasta ja monipuolista opetusta elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti eri puolilla kuntaa ja erilaisille kohderyhmille. Lopen opisto järjestää myös alle 16-vuotiaille opetusta kuvataiteessa ja musiikissa.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 47 663 euroa (143,1 %) ja ne ylittyivät, koska kurssimaksuja ja muita tuottoja kertyi arvioitua enemmän.

Toimintakulut olivat 210 247 euroa (114,6 %) ja ne ylittyivät, koska kurssit toteutuivat ennakoitua paremmin ja tuntiopettajien palkkasumma kasvoi.

Toimintakate oli 162 584 euroa (108,3 %) eli 12 428 euroa talousarvioon verrattuna heikompi. Vuodelle 2025 Lopen opistossa suunniteltiin 163 erimittaista kurssia, joista 123 toteutui. Opiskelijamäärä kasvoi edellisvuoteen verrattuna lähes 32 %.

KANSALAI SOPISTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	0	0	0	0	2 466	-	2 466
Maksutuotot	37 935	31 500	0	31 500	40 160	127,5 %	8 660
Tuet ja avustukset	5 525	1 800	0	1 800	0	0,0 %	-1 800
Muut toimintatuotot	5 426	0	0	0	5 037	-	5 037
Toimintatuotot yht.	48 886	33 300	0	33 300	47 663	143,1 %	14 363
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-99 957	-91 255	0	-91 255	-124 008	135,9 %	-32 753
Palvelujen ostot	-92 726	-84 100	0	-84 100	-78 536	93,4 %	5 564
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 623	-1 750	0	-1 750	-3 168	181,0 %	-1 418
Vuokratulot	-5 209	-4 850	0	-4 850	-2 793	57,6 %	2 057
Muut toimintakulut	-1 341	-1 500	0	-1 500	-1 742	116,2 %	-242
Toimintakulut yht.	-201 856	-183 455	0	-183 455	-210 247	114,6 %	-26 791
Toimintakate	-152 970	-150 155	0	-150 155	-162 584	108,3 %	-12 428
Yhteensä	-152 970	-150 155	0	-150 155	-162 584	108,3 %	-12 428
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-20	-20	0	-20	-21	109,1 %	-2

HANKKEET

Lopen opisto osallistui yhdessä Hausjärven ja Riihimäen kansalaisopistojen kanssa ”Me osaamme Kanta-Hämeessä!” –hankkeeseen. Sen tavoitteena oli lisätä opintopistekurssien osuutta opiston kurssivalikoimassa. Opintopistekursseja tarjottiin seitsemäntoista (17) ja niistä toteutui neljätoista (14). Edellisvuoteen verrattuna määrät kaksinkertaistuivat.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Kansalaisopisto				
Muut	19,00	45,00	38,00	50,00
Yhteensä	19,00	45,00	38,00	50,00

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Nettomenot/opetustunti	76	66	61	61
Nettomenot/opiskelija	241	190	238	162
Nettomenot/asukas	19	19	20	21
Opiskelijat	608	761	650	1 004
Kurssit	90	99	88	123

Taiteen perusopetuksen tukeminen**PERUSTEHTÄVÄ**

Tehtäväalueeseen sisältyvät määrärahat Riihimäen musiikkiopiston, Etelä-Hämeen Tanssiopiston ja Riihimäen nuorisoteatterin loppilaisille tuottaman taiteiden perusopetuksen tukemiseen.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat talousarvion mukaisesti 0 euroa.

Toimintakulut olivat 59 276 euroa (92,3 %) ja ne toteutuivat 4 924 euroa talousarviossa arvioitua pienempinä, koska Riihimäen Musiikkiopiston ennakkolaskut olivat arvioitua pienemmät.

Toimintakate oli 59 276 euroa (92,3 %) eli talousarvioon verrattuna 4 924 euroa parempi.

TAITEEN PERUSOPETUKSEN TUKEMINEN (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0	-	0
Toimintakulut							
Palvelujen ostot	-63 529	-62 600	0	-62 600	-59 276	94,7 %	3 324
Avustukset	0	-1 600	0	-1 600	0	0,0 %	1 600
Toimintakulut yht.	-63 529	-64 200	0	-64 200	-59 276	92,3 %	4 924
Toimintakate	-63 529	-64 200	0	-64 200	-59 276	92,3 %	4 924
Yhteensä	-63 529	-64 200	0	-64 200	-59 276	92,3 %	4 924
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-8	-8	0	-8	-8	93,1 %	1

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Taiteen perusopetuksen tukeminen				
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Lopen oppilaspaikkojen lukumäärä / Musiikkiopisto	35	35	35	35
Musiikkileikkikouluun osallistujien lukumäärä	41	35	35	52
Loppilaisten oppilaiden määrä / Tanssiopisto	175	159	150	184
Oppilaspaikkojen lukumäärä Lopella / Nuorisoteatteri	15	15	15	15

Kirjasto

PERUSTEHTÄVÄ

Yhdessä toteuttaen laadukkaita kirjastopalveluja kaikille. (Ratamo-kirjastojen visio)

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 15 065 euroa (96 %). Myyntituotot toteutuivat suunniteltua suurempina. Tähän vaikutti Ratamo-kirjastoissa käyttöönotettu verkkomaksumahdollisuus.

Toimintakulut olivat tilikaudella yhteensä 556 056 euroa (92,2 %).

Toimintakate oli 540 991 euroa (92,1 %) eli 46 603 euroa talousarvioon verrattuna parempi.

Henkilöstömenot muodostavat valtaosan menoista. Vakinaisten viranhaltijoiden ja työntekijöiden palkat sekä määräaikaisten palkat olivat 276 885 euroa. Henkilöstösivukulut (eläkemaksut ja sosiaalivakuutusmaksut) olivat yhteensä 68 432 euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat menokohdassa aineistonhankinnat muodostavat merkittävän kulu-ryhmän. Pääkirjaston ja kirjastoauton aineistonhankintaan käytettiin 58 000 euroa. Lehtien ja kirjallisuuden osuus oli 49 600 euroa, muun aineiston (elokuvat, konsolipelit, lautapelit ym.) osuus noin 8 800 euroa. Lopella on Ratamo-kirjastojen pienimmät aineistonhankintamäärärahat.

Kirjaston ja palvelupiste Rosamundan toiminnan kannalta välttämättömät ICT-sovellukset, lisenssit sekä leasing-järjestelyt olivat noin 29 460 euroa.

Lopen kirjaston vuosi 2025 sujui yli odotusten. Lainauserä jatkoi kasvuaan ja saavutimme tavoitteemme 11 lainaa/asukas. Kokonaislainaus oli 84 089 lainaa. Pääkirjastossa kävijöitä oli lähes 50 000 ja kirjastoauto Onnissa yli 12 000. Omatoimikäyntejä oli lähes 3 400 kappaletta. Kirjasto järjesti useita erilaisia tapahtumia satutuokioista kirjailijavierailuihin. Tapahtumiin osallistui yhteensä reilut 3 000 kävijää.

KIRJASTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	6 282	7 500	0	7 500	8 011	106,8 %	511
Maksutuotot	973	1 000	0	1 000	2 044	204,4 %	1 044
Tuet ja avustukset	0	800	0	800	0	0,0 %	-800
Vuokratuotot	115	300	0	300	143	47,8 %	-157
Muut toimintatuotot	5 506	6 100	0	6 100	4 867	79,8 %	-1 233
Toimintatuotot yht.	12 877	15 700	0	15 700	15 065	96,0 %	-635
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-353 206	-375 544	0	-375 544	-345 317	92,0 %	30 227
Palvelujen ostot	-112 877	-126 000	0	-126 000	-114 505	90,9 %	11 495
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-89 282	-93 600	0	-93 600	-90 220	96,4 %	3 380
Vuokratulot	-5 929	-7 000	0	-7 000	-5 243	74,9 %	1 757
Muut toimintakulut	-1 091	-1 150	0	-1 150	-771	67,0 %	380
Toimintakulut yht.	-562 385	-603 294	0	-603 294	-556 056	92,2 %	47 238
Toimintakate	-549 508	-587 594	0	-587 594	-540 991	92,1 %	46 603
Poistot ja arvonalentumiset	-36 252	-37 400	0	-37 400	-40 108	107,2 %	-2 708
Yhteensä	-585 760	-624 994	0	-624 994	-581 099	93,0 %	43 895
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-76	-82	0	-82	-77	93,7 %	5

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Kirjasto				
Virat/toimet	8,00	8,00	8,00	7,00
Yhteensä	8,00	8,00	8,00	7,00

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Lainat, kpl/asukas	9,51	10,51	11	11,03
Menot, €/asukas	63,24	66,80	70	72,31

3.1.7. Tekninen lautakunta

SITOVIENTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Strateginen tavoite ja tavoitteet	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö	Toteutuma
Tasapainoinen talous			
Optimaalinen palvelukiinteistöjen käyttö ja hallinta	Palvelukiinteistöt vastaavat kiinteistö-salkutuksen mukaista palveluverkon tarvetta	Tekninen johtaja	Palvelukiinteistöjen salkutus hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa 11.12.2025. Palvelurakennusten tarve ja käyttö vastaavat toisiaan 1.1.2026 lukien. Tavoite toteutui.
Sähkö- ja lämmitysenergian kulutuksen vähentäminen	Sähköenergian muutos (MWh) Lämmitysenergian muutos (MWh)	Tekninen johtaja Kiinteistö-päällikkö	Sähköenergian kulutus 2024 = 3 937,5 MWh Sähköenergian kulutus 2025 = 3 880 MWh Vähennelmä= 57,5 MWh Lämmitysenergian kulutus 2024 = 6 043 MWh Lämmitysenergian kulutus 2025 = 5 651 MWh Vähennelmä= 392 MWh. Tavoite toteutui.
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö			
Työntekijöiden monipuolisen osaamisen ja sitoutumisen kehittäminen	Palvelutarpeiden mukaiset tehtäväkuvat ja vaativuustarkastelut ovat ajantasaiset	Tekninen johtaja	Toimialan työntekijöiden tehtäväkuvat ja vaativuustarkastelut on tarkastettu ja ajantasaiset. Tavoite toteutui.

Strateginen tavoite ja tavoitteet	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö	Toteutuma
Taajamien ja kylien elinvoimaisuus			
Suunnitelmallisesti yllä- ja kunnossapidetty kunnan infraomaisuus	Viemäreiden ja katujen korjaamista jatketaan vuotuisen korjausohjelman mukaisesti Korjatut metrit (m)	Tekninen johtaja	Jätevesiviemäreitä ei saneerattu. Uudet hulevesiviemärit: Kirkonkylä: - Eetiläntie noin 210 metriä - Opintie noin 100 metriä - Kirkkorinne noin 65 metriä - Niittykuja noin 50 metriä Läyliäinen: - Sarkakuja noin 170 metriä - Mäkeläntien alituksen jatkaminen noin 60 metriä - Koulutie–Laidunkuja noin 70 metriä Yhteensä noin 725 metriä. Lisäksi Niittypolun hulevesiojastoa kunnostettiin noin 210 metriä. Korjatut kadut: Kirkonkylä: - Eetiläntie noin 210 metriä - Isokorkean P-alueen laajennus noin 60 metriä Läyliäinen: - Sarkakuja noin 85 metriä Yhteensä noin 355 metriä. Asfaltoidut kadut: Kirkonkylä: - Pankanmutka noin 260 metriä - Leununrinne noin 230 metriä - Voitontie noin 360 metriä - Reiskankuja noin 75 metriä Yhteensä noin 925 metriä
Suunnitelmallisesti yllä- ja kunnossapidetty kunnan infraomaisuus	Vaihdettujen LED-katuvalojen lukumäärä (kpl)	Tekninen johtaja	Katuvalojen valaisimia vaihdettiin uusiin LED-valaisimiin 218 kpl.
Osallisuudella hyvinvointia			
Taajamien kehittämissuunnitelmien laatiminen	Kirkonkylän taajaman kehittämissuunnitelma on laadittu ja valmis	Maan- käyttö- päällikkö	Valmis 12/2025.

Strateginen tavoite ja tavoitteet	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö	Toteutuma
Suunnitelmallinen kasvu			
Tarkoituksenmukaiset investoinnit	Investointiohjelman kohteiden toteutuminen	Tekninen johtaja	Investointien toteutuksessa noudatettiin teknisen lautakunnan 23.1.2025 hyväksymää vuoden 2025 investointien käyttösuunnitelmaa. Investointien käyttösuunnitelman muutos 13.11.2025. Vesijohtoverkoston saneeraus ja laajennus: Kirkonkylän ylävesisäiliön peruskorjaus, 100 %. Viemäriverkosto, 125 % Liikenneväylät, 103 %. Ympäristötyöt, 93 %. Urheilu- ja liikuntapaikat, 78 %. Kiinteistöt peruskorjaus- ja muutostyöt sis. muut rakennukset, 105 %. Koneet ja kalusto, 115 %. Tavoitteet toteutuivat pääosin.

YRITYSVAIKUTUSTEN TOTEUTUMINEN

Sitova tavoite	Arvioidut yritysvaikutukset	Asteikko -3...3	Toteutuma
Suunnitelmallisesti yllä- ja kunnossapidetty kunnan infraomaisuus	Korjausohjelman toteutuksessa tehdään merkittävää yhteistyötä paikallisten kunnossapito- palvelujen tarjoajien kanssa. Parantaa merkittävästi infran käytettävyyttä ja toimintaturvallisuutta.	3	3, Kaikki infran hätä- ja peruskorjaukset tehtiin yhteistyössä paikallisten infra- palveluja tuottavien yrittäjien kanssa. Toimintaturvallisuus ja käyttövarmuus pystyttiin säilyttämään hyvällä tasolla. Tavoite toteutui.
Taajamien kehittämissuunnitelmien laatiminen	Taajamien vetovoima kehittyi positiivisesti. Mahdollistaa ja kehittää jatkossa monipuolisempaa palvelujen tarjontaa yhteistyössä palveluntarjoajien kanssa.	2	2, Läyliäisten taajaman yleisilmettä ja ympäristöä parannettiin siitä laaditun kehittämissuunnitelman mukaisesti. Asumisympäristön viihtyisyys kohentui. Tavoite toteutui.
Tarkoituksenmukaiset investoinnit	Investointiohjelman toteutuminen mahdollistaa paikallisten yrityspalvelujen hyödyntämisen.	3	3, Hyvä investointien toteutuminen kokonaisuutena tehtiin vahvassa yhteistyössä paikallisten yritysten kanssa. Tavoite toteutui.

Sitova tavoite	Arvioidut yritysvaikutukset	Asteikko -3...3	Toteutuma
Optimaalinen palvelu-kiinteistöjen käyttö ja hallinta	Mahdollistaa tehokkaamman palvelutuotannon yksityisen sektorin kanssa. Mahdollistaa tarpeettomien kunnan palvelukiinteistöjen jalostamisen yksityisessä palvelutuotannossa.	2	2, Kunta luovutti apporttiomaisuutena Palvelukeskus Eedilän, Hoivakoti Salmelan, Mäntykodin ja Ryhmäkoti Kallion palvelukiinteistöt kunnan 100 % omistamalle Kiinteistö Oy Lopen Terveystalo Lopenpajalle. Tämä mahdollistaa monipuolisemman ikäihmisten asumispalvelujen tarjoamisen yhteistyössä paikallisten yritysten kanssa. Tavoite toteutui.
Sähkö- ja lämmitysenergian kulutuksen vähentäminen	Mahdollistaa paikallisten yritysten tuottamien asiantuntijapalvelujen käyttämisen energian käytön tehostamistoimenpiteiden toteutuksissa.	3	1, Kunta toimi yhteistyössä paikallisen sähköasennuspalveluja tuottavan yrittäjän kanssa muun muassa katuvalojen LED-muutostöissä ja verkoston ylläpidossa. Lämmitysenergian tuottaminen paikallisesti ei toteutunut. Kokonaisuus toteutui tavoitteena osittain.

Toimialan talous

TEKNINEN LAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	4 164 605	4 247 700	0	4 247 700	4 380 539	103,1 %	132 839
Tuet ja avustukset	23 874	23 300	0	23 300	38 236	164,1 %	14 936
Vuokratuotot	1 145 181	1 070 500	0	1 070 500	1 119 822	104,6 %	49 322
Muut toimintatuotot	26 834	3 700	0	3 700	2 649	71,6 %	-1 051
Toimintatuotot yht.	5 360 495	5 345 200	0	5 345 200	5 541 246	103,7 %	196 046
Valmistus omaan käyttöön	42 265	30 000	0	30 000	36 385	121,3 %	6 385
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-2 225 600	-2 249 874	0	-2 249 874	-2 148 728	95,5 %	101 146
Palvelujen ostot	-1 505 882	-1 402 350	0	-1 402 350	-1 243 029	88,6 %	159 321
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 972 065	-2 050 650	0	-2 050 650	-1 895 559	92,4 %	155 091
Avustukset	-125 100	-110 000	0	-110 000	-109 610	99,6 %	390
Vuokratulot	-309 455	-344 330	0	-344 330	-356 549	103,5 %	-12 219
Muut toimintakulut	-51 103	-13 270	0	-13 270	-87 409	658,7 %	-74 139
Toimintakulut yht.	-6 189 205	-6 170 474	0	-6 170 474	-5 840 885	94,7 %	329 589
Toimintakate	-786 445	-795 274	0	-795 274	-263 255	33,1 %	532 019
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	-28 000	-33 308	119,0 %	-5 308
Poistot ja arvonalentumiset	-1 598 470	-1 494 100	0	-1 494 100	-1 457 290	97,5 %	36 810
Yhteensä	-2 384 915	-2 289 374	0	-2 317 374	-1 753 853	75,7 %	563 521
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-311	-300	0	-304	-232	76,3 %	72

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Tekninen lautakunta				
Virat/toimet	52,00	51,00	51,90	49,50
Määräaikaiset	12,00	5,00	1,00	4,00
Yhteensä	64,00	56,00	52,90	53,50

Teknisen toimialan hallintopalvelut**PERUSTEHTÄVÄ**

Tuottaa teknisen hallinnon palveluita kuntalaisille sekä kunnan muille toimialoille.

Tehtäväalueelle sisältyy teknisen toimialan hallinto ja yksityisteiden avustaminen.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 20 767 euroa (115,4 %). Toimintakulut olivat 363 972 euroa (108,4 %).

Toimintakuluissa ICT-palvelujen ja sovellusten lisenssit ylittivät määrärahan noin 20 000 eurolla. Kirkonkylän kehittämissuunnitelman laadinnan kustannuksia muodostui 6 334 euroa, jotka kohdentuivat tältä osin teknisen toimialan hallintopalveluihin.

Toimintakate oli 343 204 euroa (109,0 %) ja näin ollen 25 308 euroa talousarvioon verrattuna heikompi.

TEKNISEN TOIMIALAN HALLINTOPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	1 056	0	0	0	2 596	-	2 596
Tuet ja avustukset	18 363	18 000	0	18 000	18 171	101,0 %	171
Muut toimintatuotot	436	0	0	0	0	-	0
Toimintatuotot yht.	19 855	18 000	0	18 000	20 767	115,4 %	2 767
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-154 350	-145 796	0	-145 796	-146 499	100,5 %	-702
Palvelujen ostot	-72 907	-65 400	0	-65 400	-93 643	143,2 %	-28 243
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 553	-3 500	0	-3 500	-2 553	73,0 %	947
Avustukset	-125 100	-110 000	0	-110 000	-109 610	99,6 %	390
Vuokratulot	-10 067	-11 000	0	-11 000	-9 047	82,2 %	1 953
Muut toimintakulut	-3 545	-200	0	-200	-2 620	-	-2 420
Toimintakulut yht.	-368 522	-335 896	0	-335 896	-363 972	108,4 %	-28 075
Toimintakate	-348 667	-317 896	0	-317 896	-343 204	108,0 %	-25 308
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	-	0
Yhteensä	-348 667	-317 896	0	-317 896	-343 204	108,0 %	-25 308
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-46	-42	0	-42	-45	108,8 %	-4

HANKKEET

Kirkonkylän kehittämisohjelman laadinta 2025.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Teknisen toimialan hallintopalvelut				
Virat/toimet	3,00	3,00	3,00	2,00
Yhteensä	3,00	3,00	3,00	2,00

Tekniset palvelut**PERUSTEHTÄVÄ**

Huolehtia teknisen lautakunnan vastuulla olevista teknisistä palveluista, varikkotoiminnoista, varastoista sekä konekeskuksen koneista ja kuljetuskalustosta.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 63 268 euroa (86,1%). Myyntituotot jäivät 10 232 euroa arvioitua pienemmiksi.

Toimintakulut olivat 166 392 euroa (87,8 %) ja ne ylittyivät yksittäisten tilien kohdalla, mutta kokonaisuutena toimintakulut toteutuivat 22 968 euroa vahvistettua talousarviota pienempinä. Omaan käyttöön tapahtunutta valmistusta toteutui 4 277 euroa arvioitua enemmän.

Toimintakate oli 95 647 euroa (84,9 %) eli 17 013 euroa parempi talousarvioon verrattuna.

TEKNISET PALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	72 131	70 400	0	70 400	58 471	83,1 %	-11 929
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	4 798	-	4 798
Muut toimintatuotot	0	3 100	0	3 100	0	0,0 %	-3 100
Toimintatuotot yht.	72 131	73 500	0	73 500	63 268	86,1 %	-10 232
Valmistus omaan käyttöön	13 238	2 200	0	2 200	6 477	294,4 %	4 277
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-79 040	-76 060	0	-76 060	-51 921	68,3 %	24 140
Palvelujen ostot	-62 150	-43 300	0	-43 300	-57 773	133,4 %	-14 473
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-46 415	-66 800	0	-66 800	-51 082	76,5 %	15 718
Vuokratulot	-496	-900	0	-900	-645	71,7 %	255
Muut toimintakulut	-3 811	-1 300	0	-1 300	-3 971	305,5 %	-2 671
Toimintakulut yht.	-191 912	-188 360	0	-188 360	-165 392	87,8 %	22 968
Toimintakate	-106 543	-112 660	0	-112 660	-95 647	84,9 %	17 013
Poistot ja arvonalentumiset	-48 488	-42 300	0	-42 300	-43 519	102,9 %	-1 219
Yhteensä	-155 031	-154 960	0	-154 960	-139 166	89,8 %	15 794
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-20	-20	0	-20	-18	90,5 %	2

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Tekniset palvelut				
Virat/toimet	1,00	1,00	1,00	0,00
Yhteensä	1,00	1,00	1,00	0,00

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Kuorma-auto, km	5 499	5 291	10 000	3 657
Traktorit, h	1 830	2 201	2 300	1 660
SER-jätteet, kg	51 290	69 815	55 000	60 790
Vaaralliset jätteet, kg	22 560	26 266	25 000	23 956

Ruokapalvelut**PERUSTEHTÄVÄ**

Tuottaa monipuolista, terveellistä ja maittavaa ruokaa asiakkaille taloudellisesti ja asiakaslähtöisesti sekä ohjata oikeisiin ruokatottumuksiin ja -tapoihin.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 911 958 euroa (95,7 %), mikä on 41 342 euroa vähemmän kuin talousarviossa.

Toimintakulut olivat kokonaisuudessaan 856 065 euroa (91,3 %) ja ne ovat 81 356 euroa talousarviota pienemmät. Sijaisten ja määräaikaisten tarve oli ennakoitua vähäisempi. Asiantuntijapalvelut ja koneiden sekä kaluston kunnossapitopalvelujen tarve oli ennakoitua vähäisempi. Kalustoa ei tarvinnut uusia rikkoutumisten vuoksi.

Toimintakate oli 62 964 euroa (297,3 %) eli 41 785 euroa parempi talousarvioon verrattuna.

RUOKAPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	889 962	953 300	0	953 300	911 958	95,7 %	-41 342
Tuet ja avustukset	5 511	5 300	0	5 300	5 672	107,0 %	372
Vuokratuotot	-336	0	0	0	0	-	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	1 399	-	1 399
Toimintatuotot yht.	895 137	958 600	0	958 600	919 029	95,9 %	-39 571
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-572 906	-535 251	0	-535 251	-516 100	96,4 %	19 151
Palvelujen ostot	-65 829	-75 900	0	-75 900	-48 423	63,8 %	27 477
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-287 443	-313 450	0	-313 450	-285 049	90,9 %	28 401
Vuokratulut	-4 436	-10 000	0	-10 000	-4 376	43,8 %	5 624
Muut toimintakulut	-2 233	-2 820	0	-2 820	-2 116	75,0 %	704
Toimintakulut yht.	-932 847	-937 421	0	-937 421	-856 065	91,3 %	81 356
Toimintakate	-37 710	21 179	0	21 179	62 964	297,3 %	41 785
Poistot ja arvonalentumiset	-45 127	-40 500	0	-40 500	-40 555	100,1 %	-55
Yhteensä	-82 837	-19 321	0	-19 321	22 410	-116,0 %	41 730
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-11	-3	0	-3	3	-116,9 %	5

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Ruokapalvelut				
Virat/toimet	11,00	11,50	11,50	11,50
Määräaikaiset	6,00	0,00	0,00	1,00
Yhteensä	17,00	11,50	11,50	12,50

Liikenneväylät**PERUSTEHTÄVÄ**

Vastata kunnan ylläpitämien katujen ja teiden kunnossapidosta sekä tievalaistuksesta.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 58 378 euroa (97,3 %). Myyntituotot jäivät 1 622 euroa alle talousarvion.

Toimintakulut olivat 359 889 euroa (97,4 %). Palvelujen ostot jäivät katujen kunnossapidossa leudon ja vähälumisen talvikauden vuoksi 94 921 euroa alle talousarviossa varatun määrärahan. Muut liikennealueille kohdistuneet kunnossapitokulut ylittyivät 63 622 euroa. Vesilaitoksen hulevesilaskutus näkyy muissa toimintakuluissa noin 61 000 euron kuluna. Liikenneväylien kunnossapidon henkilöstön sairauslomasijaisuudet olivat 20 616 euroa.

Toimintakate oli 301 511 euroa (97,4 %) eli 8 089 euroa parempi talousarvioon verrattuna.

LIIKENNEVÄYLÄT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	61 142	60 000	0	60 000	58 378	97,3 %	-1 622
Toimintatuotot yht.	61 142	60 000	0	60 000	58 378	97,3 %	-1 622
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-661	0	0	0	-20 616	-	-20 616
Palvelujen ostot	-259 620	-283 100	0	-283 100	-188 179	66,5 %	94 921
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-92 877	-82 700	0	-82 700	-85 972	104,0 %	-3 272
Vuokratulot	-484	-2 300	0	-2 300	0	0,0 %	2 300
Muut toimintakulut	-466	-1 500	0	-1 500	-65 122	-	-63 622
Toimintakulut yht.	-354 108	-369 600	0	-369 600	-359 889	97,4 %	9 711
Toimintakate	-292 965	-309 600	0	-309 600	-301 511	97,4 %	8 089
Poistot ja arvonalentumiset	-406 779	-379 500	0	-379 500	-347 995	91,7 %	31 505
Yhteensä	-699 745	-689 100	0	-689 100	-649 507	94,3 %	39 593
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-91	-90	0	-90	-86	95,0 %	5

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Liikenneväylät				
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Rakennetut kaavatiet, m	41 400	41 700	41 700	41 700
Päällystetyt kaavatiet, m	34 600	34 660	35 000	35 580

Yleiset alueet**PERUSTEHTÄVÄ**

Huolehtia kunnan ylläpitämien urheilualueiden, uima- ja venerantojen, puistojen sekä muiden yleisten alueiden mukaan lukien tori ja matonpesupaikka turvallisuudesta ja käytettävyydestä.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 17 568 euroa (3 514 %), mikä on 17 068 euroa enemmän kuin talousarviossa.

Toimintakulut olivat 300 151 euroa (93,1%) ja olivat 22 194 euroa alle talousarvion. Liikennealueiden henkilöstökulujen ylittyminen tasoittui tällä tehtäväalueella, missä henkilöstökulut toteutuivat 53 006 euroa pienempinä kuin talousarvio.

Toimintakate oli 282 583 euroa (87,8 %) eli toteutui 39 263 euroa parempana talousarvioon verrattuna.

YLEISET ALUEET (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	6 195	500	0	500	7 673	-	7 173
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	9 595	-	9 595
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	300	-	300
Toimintatuotot yht.	6 195	500	0	500	17 568	-	17 068
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-151 447	-236 146	0	-236 146	-183 140	77,6 %	53 006
Palvelujen ostot	-65 365	-49 600	0	-49 600	-55 873	112,6 %	-6 273
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-54 521	-31 000	0	-31 000	-50 202	161,9 %	-19 202
Vuokratulot	-363	-500	0	-500	-877	175,3 %	-377
Muut toimintakulut	-6 586	-5 100	0	-5 100	-10 061	197,3 %	-4 961
Toimintakulut yht.	-278 281	-322 346	0	-322 346	-300 151	93,1 %	22 194
Toimintakate	-272 086	-321 846	0	-321 846	-282 583	87,8 %	39 263
Poistot ja arvonalentumiset	-188 974	-182 000	0	-182 000	-169 665	93,2 %	12 335
Yhteensä	-461 060	-503 846	0	-503 846	-452 248	89,8 %	51 598
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-60	-66	0	-66	-60	90,5 %	6

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Yleiset alueet				
Virat/toimet	5,00	5,00	6,00	4,00
Määräaikaiset	2,00	0,00	0,00	1,00
Yhteensä	7,00	5,00	6,00	5,00

Rakennukset

PERUSTEHTÄVÄ

Vastata kunnan kiinteistöjen yllä- ja kunnossapidosta sekä niiden oikea-aikaisten korjaustoimenpiteiden tekemisestä.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 3 183 168 euroa (100,7%), mikä on 20 568 euroa enemmän kuin talousarviossa. Tuottojen toteutumaan vaikutti positiivisesti vuokrakohteiden hyvä vuokrausaste ja hyvä vuokratulojen kokonaistoteutuma.

Toimintakulut olivat 3 068 034 euroa (96,0 %) ja ne alittuivat 128 460 eurolla.

Toimintakate oli 145 041 euroa eli 151 135 euroa parempi talousarvion -6 094 toimintakatteeseen verrattuna.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle (Oma Häme) vuokralla olleet sosiaalipalvelujen kiinteistöt Palvelukeskus Eedilä, Hoivakoti Salmela, Mäntykoti ja Ryhmäkoti Kallio siirrettiin 31.12.2025 kello 0.00 apporttiomaisuutena kunnan omistamalle Kiinteistö Oy Lopen Terveystalo Lopenpajalle.

RAKENNUKSET (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	2 029 380	2 091 500	0	2 091 500	2 062 396	98,6 %	-29 104
Vuokratuotot	1 145 517	1 070 500	0	1 070 500	1 119 822	104,6 %	49 322
Muut toimintatuotot	26 399	600	0	600	950	158,3 %	350
Toimintatuotot yht.	3 201 296	3 162 600	0	3 162 600	3 183 168	100,7 %	20 568
Valmistus omaan käyttöön	29 028	27 800	0	27 800	29 908	107,6 %	2 108
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-1 116 159	-1 093 014	0	-1 093 014	-1 059 644	96,9 %	33 370
Palvelujen ostot	-507 231	-463 250	0	-463 250	-429 830	92,8 %	33 420
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 276 534	-1 325 700	0	-1 325 700	-1 230 821	92,8 %	94 879
Vuokratulot	-292 171	-314 330	0	-314 330	-339 958	108,2 %	-25 628
Muut toimintakulut	-15 219	-200	0	-200	-7 781	-	-7 581
Toimintakulut yht.	-3 207 315	-3 196 494	0	-3 196 494	-3 068 034	96,0 %	128 460
Toimintakate	23 009	-6 094	0	-6 094	145 041	-	151 135
Poistot ja arvonalentumiset	-487 519	-433 300	0	-433 300	-441 743	101,9 %	-8 443
Yhteensä	-464 510	-439 394	0	-439 394	-296 702	67,5 %	142 692
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-61	-58	0	-58	-39	68,1 %	18

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Rakennukset				
Virat/toimet	9,00	30,00	27,50	29,00
Määräaikaiset	0,00	1,00	1,00	2,00
Yhteensä	9,00	31,00	28,50	31,00

Vesi- ja viemärlaitos**PERUSTEHTÄVÄ**

Vesi- ja viemärlaitos vastaa sekä laitosten toiminnasta ja että talousvesi täyttää sille asetetut laadulliset vaatimukset. Viemärlaitos huolehtii jätevesien johtamisesta Riihimäelle puhdistettavaksi ja hulevesien johtamisesta asemakaava-alueilla.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN JA POIKKEAMAT

Toimintatuotot olivat 1 279 067 euroa (119,3 %), mikä oli 207 067 euroa enemmän kuin talousarviossa. Tuottojen toteutumaan vaikuttivat mm. vedenkulutuksen pienentymisestä huolimatta vesimaksukertymien hyvä toteutuma ja tilikaudelle kohdistuvat vuoden 2024 ja 2025 hulevesimaksut 121 000 euroa. Lisäksi vanhoja myyntisaamia tuloutui noin 10 000 euroa.

Toimintakulut olivat 727 383 euroa (88,7 %) ja ne alittuivat 92 974 eurolla, mistä aineet, tarvikkeet sekä ja sähkökulut jäivät 37 600 euroa ennakoitua pienemmäksi sekä Riihimäen Vedelle maksettava jäteveden käsittelykulu noin 50 000 euroa arvioitua pienemmiksi.

Toimintakate oli 551 685 euroa (219,2 %) eli 300 041 euroa talousarvioon verrattuna parempi.

VESI- JA VIEMÄRILAITOS -TASEYKSIKÖ (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Tot. (%)	Poik.
Toimintatuotot							
Myyntituotot	1 104 738	1 072 000	0	1 072 000	1 279 067	119,3 %	207 067
Toimintatuotot yht.	1 104 738	1 072 000	0	1 072 000	1 279 067	119,3 %	207 067
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-151 039	-163 607	0	-163 607	-170 810	104,4 %	-7 203
Palvelujen ostot	-472 779	-421 800	0	-421 800	-369 308	87,6 %	52 492
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-211 722	-227 500	0	-227 500	-189 880	83,5 %	37 620
Vuokratulot	-1 437	-5 300	0	-5 300	-1 646	31,1 %	3 654
Muut toimintakulut	-19 244	-2 150	0	-2 150	4 262	-198,2 %	6 412
Toimintakulut yht.	-856 221	-820 357	0	-820 357	-727 383	88,7 %	92 974
Toimintakate	248 518	251 643	0	251 643	551 685	219,2 %	300 041
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	-28 000	-33 308	119,0 %	-5 308
Poistot ja arvonalentumiset	-421 583	-416 500	0	-416 500	-413 813	99,4 %	2 687
Yhteensä	-173 065	-164 857	0	-192 857	104 564	-54,2 %	297 421
Asukasluku 31.12.	7 657	7 632	7 632	7 632	7 571	99,2 %	-61
Euroa/asukas	-23	-22	0	-25	14	-54,7 %	39

HANKKEET

Hulevesiviemäreiden rakentaminen ja viemäriverkoston vuotovesivirtaamien pienentäminen. Korjaustoimintaa jatketaan edelleen vuoden 2026 aikana.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Vesi- ja viemärilaitos -taseyksikkö				
Virat/toimet	0,00	2,90	2,90	3,00
Yhteensä	0,00	2,90	2,90	3,00

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Pumpattu vesi, m ³	295 602	347 760	290 000	333 176
Laskutettu vesi, m ³	197 129	193 117	210 000	191 856
Jätevesi Riihimäkeen, m ³	385 926	391 068	380 000	377 546
Laskutettu jätevesi, m ³	194 362	186 070	195 000	193 483

3.2. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU
(SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	Alkup. TA	Muutokset	TA+muut.	Toteutuma	Tot. (%)	Poikkeama
Toimintatuotot						
Myyntituotot	5 074 400	40 000	5 114 400	5 376 224	105,1 %	261 824
Maksutuotot	502 100	0	502 100	464 012	92,4 %	-38 088
Tuet ja avustukset	451 500	0	451 500	528 502	117,1 %	77 002
Vuokratuotot	1 135 800	0	1 135 800	1 207 273	106,3 %	71 473
Muut toimintatuotot	661 400	-484 500	176 900	73 150	41,4 %	-103 750
Toimintatuotot yht.	7 825 200	-444 500	7 380 700	7 649 160	103,6 %	268 460
Valmistus omaan käyttöön	30 000	0	30 000	36 385	121,3 %	6 385
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-16 387 771	608 000	-15 779 771	-15 056 323	95,4 %	723 448
Palvelujen ostot	-9 328 900	364 400	-8 964 500	-8 146 423	90,9 %	818 077
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 591 300	28 000	-2 563 300	-2 397 635	93,5 %	165 665
Avustukset	-973 000	-26 800	-999 800	-1 015 338	101,6 %	-15 538
Vuokratulot	-584 180	55 000	-529 180	-527 964	99,8 %	1 216
Muut toimintakulut	-66 520	0	-66 520	-228 626	343,7 %	-162 106
Toimintakulut yht.	-29 931 671	1 028 600	-28 903 071	-27 372 310	94,7 %	1 530 761
Toimintakate	-22 076 471	584 100	-21 492 371	-19 686 765	91,6 %	1 805 606
Verotulot	19 121 000	-466 000	18 655 000	18 528 972	99,3 %	-126 028
Valtionosuudet	4 775 800	10 900	4 786 700	4 776 284	99,8 %	-10 416
Rahoitustuotot ja -kulut						0
Korkotuotot	38 000	0	38 000	60 096	158,1 %	22 096
Muut rahoitustuotot	10 000	0	10 000	31 171	311,7 %	21 171
Korkokulut	-528 000	0	-528 000	-459 039	86,9 %	68 961
Muut rahoituskulut	-2 000	0	-2 000	-4 154	207,7 %	-2 154
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-482 000	0	-482 000	-371 925	77,2 %	110 075
Vuosikate	1 338 329	129 000	1 467 329	3 246 565	221,3 %	1 779 236
Poistot ja arvonalentumiset	-2 499 000	0	-2 499 000	-2 453 237	98,2 %	45 763
Satunnaiset erät						
Satunnaiset kulut	0	0	0	-889 320	-	-889 320
Satunnaiset erät yht.	0	0	0	-889 320	-	-889 320
Tilikauden tulos	-1 160 671	129 000	-1 031 671	-95 992	9,3 %	935 679
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 160 671	129 000	-1 031 671	-95 992	9,3 %	935 679

Toimintatuottojen ja -kulujen poikkeamista on esitetty alla merkittävimmät poikkeamat verrattuna muutettuun talousarvioon. Yksityiskohtaisemmat selvitykset on esitetty tehtäväalueiden talouden toteutuminen ja poikkeamat kohdassa. Toimielinomainen tehtäväalueittainen toteutuminen käy ilmi kohdassa 3.5. sitovien erien toteutumista tarkastelevassa taulukossa.

TOIMINTATUOTOT

Toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion 268 460 eurolla (3,6 %).

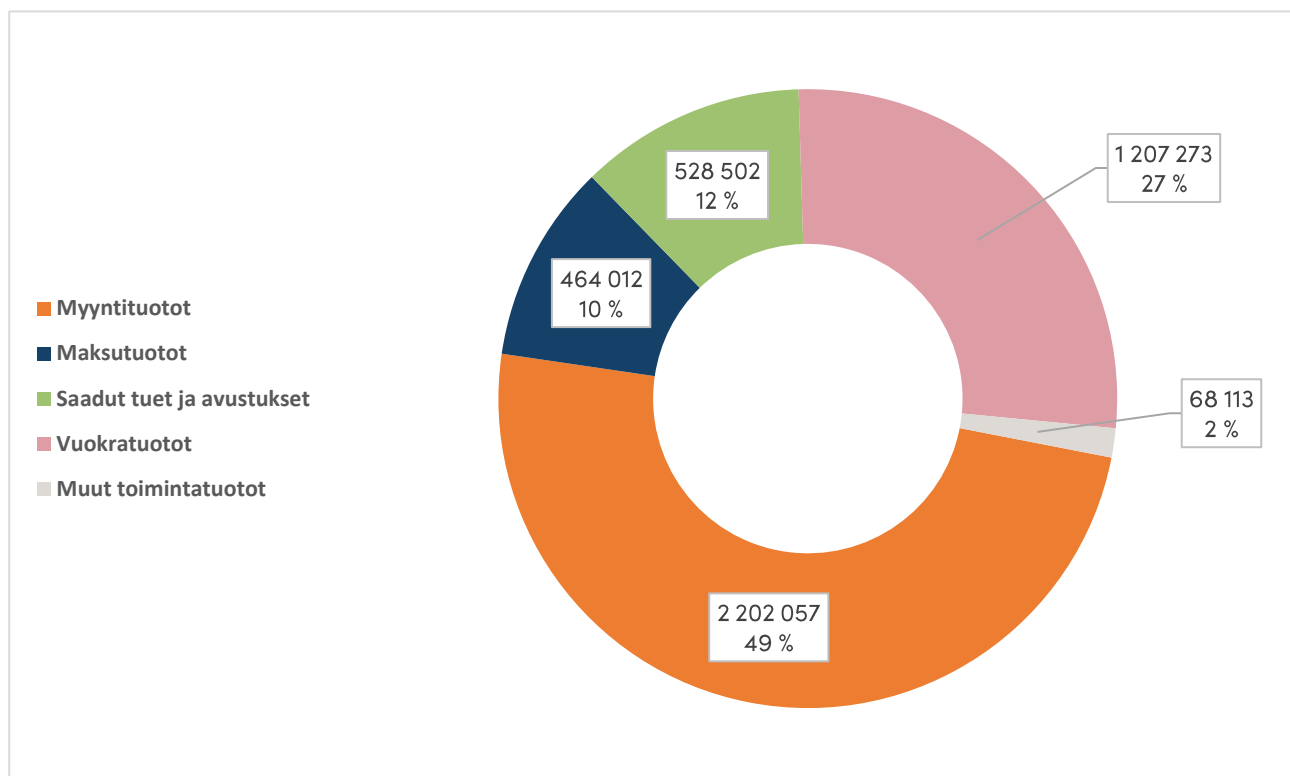
Myyntituotot ylittyivät 261 824 euroa (5,1 %) arvioidusta. Vesi- ja jätevesimaksut ylittyivät 102 510 euroa, kotikuntakorvaukset noin 53 290 euroa, metsänmyyntituotot 27 340 euroa sekä muut myyntituotot 141 190 euroa arvioidusta. Ateriapalvelujen myyntituotot alittuivat 43 860 euroa arvioidusta, muut yhteistoimintakorvaukset 26 060 euroa ja muut liiketoiminnan tuotot 13 100 euroa.

Maksutuotot alittuivat 38 088 euroa (7,6 %) arvioidusta. Rakennusvalvonta ja tarkastusmaksut alittuivat 48 510 euroa, muut yhdyskuntapalvelujen maksut 22 000 euroa ja muut palvelumaksut 16 220 euroa arvioidusta.

Tuet ja avustukset ylittyivät 77 002 euroa (17,1 %) arvioidusta. Valtionavustukset ylittyivät 57 950 euroa ja Kelan korvauksen työterveyshuollosta 19 850 euroa arvioidusta.

Muut toimintatuotot alittuivat 103 750 euroa (58,6 %) arvioidusta. Luovutusvoitot alittuivat 110 000 euroa arvioidusta.

KUNNAN ULKOISET TOIMINTATUOTOT

TOIMINTAKULUT

Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 1 530 761 eurolla (5,3 %).

Henkilöstömenot alittuivat 723 448 euroa (4,6 %) arvioidusta, mikä johtui pääasiassa sivistystoimialan ja teknisen toimialan henkilöstökulujen alituksesta.

Palvelujen ostot alittuivat 818 077 euroa (9,1%) arvioidusta. Toimistopalvelut alittuivat 71 000 euroa, jätevesimaksut 56 860 euroa, majoitus- ja ravitsemuspalvelut 61 770 euroa, oppilaskuljetukset 134 870 euroa, rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelut 126 430 euroa, muut yhteistoimintaosuudet 237 630 euroa ja muut palvelut 202 806 euroa arvioidusta.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat alittuivat 165 665 euroa (6,5 %) arvioidusta, mikä johtui pääasiassa sähkön 167 320 euron alituksesta.

Avustukset ylittyivät 15 538 euroa (1,6 %) arvioidusta, mikä johtui pääasiassa kunnan rahoitusosuuden työttömyystuista 22 980 euron ylityksestä muutettuun talousarvioon verrattuna.

Muut toimintakulut ylittyivät 162 106 euroa.

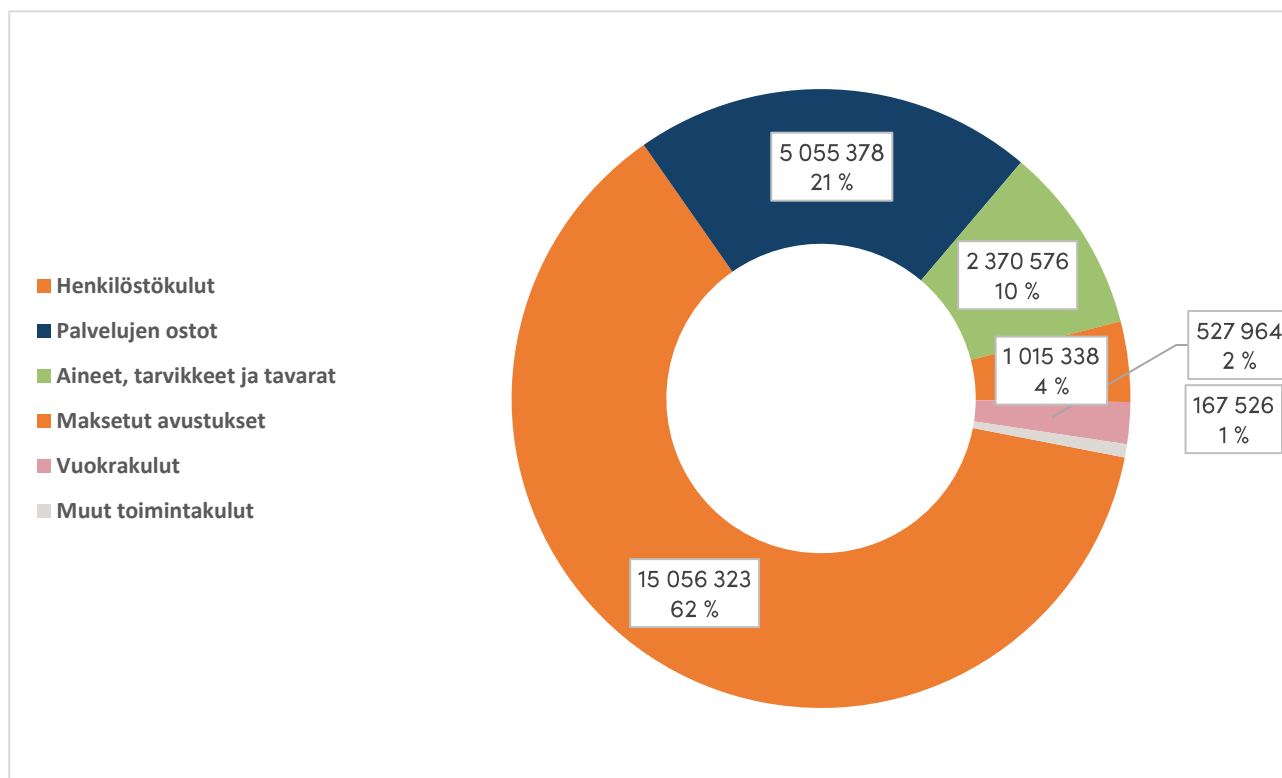
Toimintakate muodostui 1 805 606 euroa (8,4 %) arvioitua paremmaksi.

Rahoitustulot ja -kulut alittivat talousarvion 110 075 euroa (22,8 %), mikä johtui lyhyt- ja pitkäaikaisten lainojen korkomenojen laskusta.

Poistot ja arvonalentumiset toteutuivat poistosuunnitelman mukaisesti.

Satunnaiset kulut 889 320 euroa ovat sote-kiinteistöjen Palvelukeskus Eedilän, Hoivakoti Salmelan, Mäntykodin ja Ryhmäkoti Kallion alaskirjaus.

KUNNAN ULKOISET TOIMINTAKULUT

3.2.1. Verotulojen ja valtionosuuksien toteutuminen

VEROTULOJEN ERITTELY

	Alkup. TA	Muutokset	TA+muut.	Toteutuma	Tot. (%)	Poikkeama
Kunnan tulovero	14 979 000	-466 000	14 513 000	14 355 040	98,9 %	-157 960
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 364 000	0	1 364 000	1 345 458	98,6 %	-18 542
Kiinteistövero	2 778 000	0	2 778 000	2 828 474	101,8 %	50 474
Verotulot yhteensä	19 121 000	-466 000	18 655 000	18 528 972	99,3 %	-126 028

Verotulot toteutuivat 126 028 euroa muutettua talousarviota pienempänä.

VEROPROSENTTIEN KEHITYS

Verolaji	2022	2023	2024	2025
Tulovero	21,50 %	8,86 %	8,90 %	8,90 %
Maapohjan yleinen kiinteistövero	1,00 %	0,93 %	1,30 %	1,35 %
Vakituisten asuinrakennusten vero	0,41 %	0,41 %	0,41 %	0,45 %
Muiden rakennusten vero	1,00 %	0,93 %	0,93 %	1,30 %
Rakennusten yleinen kiinteistövero	1,00 %	0,93 %	0,93 %	1,00 %
Rakentamattoman rakennuspaikan vero	3,00 %	0,00 %	2,00 %	4,00 %
Yleishyödyllisen käytön kiinteistövero	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Voimalaitosten vero	0,00 %	0,00 %	3,10 %	3,10 %

TULOVEROPROSENTIN KEHITYS

Vuosi	Tulovero- prosentti	Verotettava tulo, milj. euroa	Muutos
2022	21,5 %	133	2,5 %
2023	8,9 %	149	12,2 %
2024	8,9 %	157	5,1 %
2025	8,9 %	169	7,7 %

VALTIONOSUUDET JA VEROTULOMENETYSTEN KORVAUS

	Alkup. TA	Muutokset	TA+muut.	Toteutuma	Tot. (%)	Poikkeama
Valtionosuudet						
Peruspalvelujen valtionosuus	2 406 400	-900	2 405 500	2 435 469	101,2 %	29 969
Verotuloihin perustuva vos tasaus	2 351 800	0	2 351 800	2 321 835	98,7 %	-29 965
Opetus- ja kulttuuritoimen vos	-831 900	-24 100	-856 000	-866 421	101,2 %	-10 421
Harkinnanvarainen vos korotus	0	0	0	0	-	0
Verotulomenetyksen korvaus	849 500	35 900	885 400	885 401	100,0 %	1
Yhteensä	4 775 800	10 900	4 786 700	4 776 284	99,8 %	-10 416

Valtionosuudet alittivat muutetun talousarvion 10 416 euroa.

3.3. Investointien toteutuminen

YHTEENVETO INVESTOINNEISTA

Hankeryhmä / hanke	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Poikkeama
Kunnanhallitus					
Maa-alueet					
Menot	200 000		200 000	35 149	164 851
Tulot	200 000		200 000	2 000	198 000
Netto	0		0	-33 149	-33 149
ICT-hankinnat					
Menot	30 000		30 000	0	30 000
Laajakaistasaavutettavuuden parantaminen					
Menot	20 000		20 000	3 457	16 543
Kunnanhallitus yhteensä					
Menot	250 000		250 000	38 606	211 394
Tulot	200 000		200 000	2 000	198 000
Netto	-50 000		-50 000	-36 606	-13 394
Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta yhteensä					
Lähivirkistysalueiden kehittäminen/ Melkutin					
Menot	20 000		20 000	30 789	-10 789
Tulot	10 000		10 000	19 999	-9 999
Netto	-10 000		-10 000	-10 790	-790
Tekninen lautakunta					
Kiinteistöjen peruskorjaus- ja muutostyöt					
Sote-kiinteistöt	15 000		15 000	10 913	4 087
Päiväkodit	20 000		20 000	47 888	-27 888
Koulut	90 000		90 000	78 116	11 884
Muut rakennukset	100 000		100 000	132 481	-32 481
Kiinteistöjen ennalta-arvaamattomat kunnostukset	40 000		40 000	0	40 000
Kiinteistöjen peruskorjaus- ja muutostyöt yhteensä					
Menot	265 000		265 000	269 398	-4 398
Tulot	0		0	0	0
Netto	-265 000		-265 000	-269 398	-4 398
Liikenneväylät					
Kaavateiden ja tievalaistuksen rakentaminen	225 000		225 000	183 376	41 624
Vanhat kaavatiet, varaus	50 000		50 000	109 687	-59 687

Hankeryhmä / hanke	TA 2025	M 2025	TA+M 2025	TP 2025	Poikkeama
Liikenneväylät yhteensä					
Menot	275 000		275 000	293 063	-18 063
Tulot	0		0	0	0
Netto	-275 000		-275 000	-296 063	-18 063
Ympäristötyöt yhteensä					
Kaava-alueet, uimarannat, venevalkammat ja leikkipuistot					
Menot	30 000		30 000	28 281	1 719
Tulot	0		0	0	0
Netto	-30 000		-30 000	-28 281	-1 719
Urheilu- ja liikuntapaikat yhteensä					
Menot	30 000		30 000	23 337	6 663
Tulot	0		0	0	0
Netto	-30 000		-30 000	-23 337	-6 663
Koneet ja kalusto yhteensä					
Menot	50 000		50 000	51 747	-1 747
Tulot	0		0	0	0
Netto	-50 000		-50 000	-51 747	-1 747
Vesijohtoverkosto					
Kirkonkylän ylävesisäiliön peruskorjaus	700 000		700 000	763 556	-63 556
Viemäriverkosto					
Riihimäen Jätevedenpuhdistamo (osuus)	42 000		42 000	25 672	16 328
Hulevesiverkosto	50 000		50 000	62 805	-12 805
Sakolietteen vastaanottoyksikkö	200 000		200 000	0	200 000
Vesi- ja viemärilaitos yhteensä					
Menot	992 000		992 000	852 033	139 967
Tulot	0		0	0	0
Netto	-992 000		-992 000	-852 033	-139 967
Tekninen lautakunta yhteensä					
Menot	1 642 000		1 642 000	1 517 859	124 141
Tulot	0		0	0	0
Netto	-1 642 000		-1 642 000	-1 517 859	-124 141
Yhteensä (kunta + vesi- ja viemärilaitos)					
Menot	1 912 000		1 912 000	1 587 254	324 746
Tulot	210 000		210 000	21 999	188 001
Netto	-1 702 000		-1 702 000	-1 565 255	-136 745

3.4. Rahoitusosan toteutuminen

TALOUSARVION RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

	Alkup. TA	Muutokset	TA+muut.	Toteutuma	Tot. (%)	Poikkeama
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	1 338 329	129 000	1 467 329	3 246 565	221,3 %	1 779 236
Satunnaiset erät	0	0	0	-889 320	-	-889 320
Tulorahoituksen korjaukset	-570 000	0	0	892 424	-	892 424
Toiminnan rahavirta yht.	768 329	129 000	1 467 329	3 249 669	221,5 %	1 782 340
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-1 912 000	0	-1 912 000	-1 593 379	83,3 %	318 621
Rahoitusos. investointimenoihin	10 000	0	10 000	19 999	200,0 %	9 999
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	770 000	0	770 000	2 000	0,3 %	-768 000
Investointien rahavirta yht.	-1 132 000	0	-1 132 000	-1 571 380	138,8 %	-439 380
Toiminnan ja inv. rahavirta yht.	-363 671	129 000	335 329	1 678 289	500,5 %	1 342 960
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainauksen muutokset yht.	0	0	0	0	-	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 500 000	0	2 500 000	0	0,0 %	-2 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 663 000	0	-2 663 000	-2 200 000	82,6 %	463 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	-337 500	-	-337 500
Lainakannan muutokset yht.	-163 000	0	-163 000	-2 537 500	-	-2 374 500
Rahoituksen rahavirta yht.	-163 000	0	-163 000	-2 697 438	-	-2 534 438
Vaikutus maksuvalmiuteen	-526 671	129 000	172 329	-859 211	-498,6 %	-1 031 540

Rahoitusosan toteutuminen osoittaa, miten kunnan menot on rahoitettu.

Laskelman mukaan toiminnan ja investointien rahavirrat toteutuivat alkuperäistä ja muutettua talousarviota parempina toiminnan rahavirran ollessa arvioitua parempi. Investointien rahavirta toteutui muutettua talousarviota parempina investointimenojen jäädessä alle arvioidun.

Pitkäaikaisia lainoja kunta lyhensi lyhennysohjelman mukaisesti. Pitkäaikaista lainaa ei nostettu. Kuntatodistusohjelman mukaisen lyhytaikaisen joukkovelkakirjalainan määrä pysyi kertomusvuonna ennallaan 4,5 miljoonassa eurossa maksuvalmiuden varmistamiseksi.

3.5. Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

(1 000 euroa)	Sito- vuus	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. TA	Muutos	TA+muutos	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. TA	Muutos	TA+muutos	Toteutuma	Poikkeama
Käyttötalousosa											
100 Vaalit	B	45	0	45	36	-10	45	0	45	9	-36
110 Tarkastustoimi	B	42	0	42	35	-7	0	0	0	0	0
120 Keskushallinto	B	1 983	0	1 983	2 061	78	305	-170	135	93	-42
124 Työllisyyspalvelut	B	1 048	217	1 265	1 153	-112	36	0	36	30	-6
140 Henkilöstöhallinto	B	429	0	429	337	-92	9	0	9	13	4
150 Maankäyttö	B	158	0	158	219	61	825	-290	535	455	-80
160 Kulttuuripalvelut	B	121	0	121	145	24	18	0	18	18	0
170 Liikuntapalvelut	B	489	0	489	489	0	75	0	75	113	39
180 Nuorisopalvelut	B	252	0	252	244	-9	37	0	37	42	5
190 Hyvinvointi	B	160	0	160	119	-41	42	0	42	135	94
200 Rakennusvalvonta	B	324	0	324	382	58	155	0	155	103	-52
210 Ympäristönsuojelu	B	328	0	328	312	-16	65	0	65	94	29
400 Sivistystoimialan hallintopalvelut	B	418	-30	388	359	-30	55	0	55	73	18
410 Varhaiskasvatus	B	4 689	-190	4 499	4 250	-249	231	0	231	231	1
420 Esiopetus	B	573	-20	553	538	-15	0	0	0	0	0
430 Perusopetus	B	10 494	-845	9 649	8 937	-712	406	40	446	488	43
440 Lukio	B	1 052	-130	922	883	-40	5	0	5	58	52
450 Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta	B	305	-30	275	208	-66	125	-25	100	90	-10
460 Kansalaisopisto	B	183	0	183	210	27	33	0	33	48	14
470 Taiteen perusopetuksen tukeminen	B	64	0	64	59	-5	0	0	0	0	0
480 Kirjasto	B	603	0	603	556	-47	16	0	16	15	-1
500 Teknisen toimialan hallintopalvelut	B	336	0	336	364	28	18	0	18	21	3
510 Tekniset palvelut	B	188	0	188	165	-23	76	0	76	70	-6
520 Ruokapalvelut	B	937	0	937	856	-81	959	0	959	919	-40
530 Liikenneväylät	B	370	0	370	360	-10	60	0	60	58	-2

(1 000 euroa)	Sito- vuus	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. TA	Muutos	TA+muutos	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. TA	Muutos	TA+muutos	Toteutuma	Poikkeama
540 Yleiset alueet	B	322	0	322	300	-22	1	0	1	18	17
550 Rakennukset	B	3 196	0	3 196	3 068	-128	3 190	0	3 190	3 213	23
580 Vesi- ja viemärlaitos -taseyksikkö	B	820	0	820	727	-93	1 072	0	1 072	1 279	207
Tuloslaskelmaosa											
Verotulot	B						19 121	-466	18 655	18 529	-126
Valtionosuudet	B						4 776	11	4 787	4 776	-10
Korkotuotot	B						38	0	38	60	22
Muut rahoitustuotot	B						10	0	10	31	21
Korkomenot	B	528	0	528	459	-69					
Muut rahoitusmenot	B	2	0	2	4	2					
Satunnaiset erät	B	0	0	0	889	889	0	0	0	0	0
Investointiosa											
Kunnanhallitus	B	250	0	250	39	-211	200		200	2	
Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta	B	20	0	20	31	11	10		10	20	
Tekninen lautakunta (pl. Taseyksikkö)	B	650	0	650	666	16					
Vesi- ja viemärlaitos -taseyksikkö	B	992	0	992	852	-140					
Rahoitusosa											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten lisäys	B	0	0	0	0	0					
Antolainasaamisten vähennys	B						0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lisäykset	B						2 500	0	2 500	0	-2 500
Pitkäaikaisten vähennykset	B	2 663	0	2 663	2 200	-463					
Lyhytaikaisten muutokset	N				338	338					
Oman pääoman muutokset	N										
Vaikutus maksuvalmiuteen			129	172		-172	527			859	859
Yhteensä		35 037	-900	34 180	32 850	-1 330	35 037	-900	33 610	31 963	-1 459

4. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

4.1. Kunta

4.1.1. Tuloslaskelma

KUNNAN TULOSLASKELMA (ULKOISET ERÄT)

	2025	2024
Toimintatuotot		
Myyntituotot	2 202 056,88	2 087 585,10
Maksutuotot	464 011,73	571 156,06
Tuet ja avustukset	528 501,65	591 308,27
Vuokratuotot	1 207 272,57	1 213 291,88
Muut toimintatuotot	68 113,06	141 057,39
Toimintatuotot yht.	4 469 955,89	4 604 398,70
Valmistus omaan käyttöön	36 384,50	44 348,86
Toimintakulut		
Palkat ja palkkiot	-12 092 817,84	-12 539 022,66
Henkilösivukulut	-2 963 505,20	-3 068 815,38
Eläkekulut		
Muut henkilösivukulut		
Palvelujen ostot	-5 055 378,13	-5 213 258,72
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 370 575,81	-2 403 341,29
Avustukset	-1 015 337,64	-753 829,30
Vuokratulot	-527 964,35	-521 959,61
Muut toimintakulut	-167 526,49	-131 573,80
Toimintakulut yht.	-24 193 105,46	-24 631 800,76
Toimintakate	-19 686 765,07	-19 983 053,92
Verotulot	18 528 971,73	18 163 089,35
Valtionosuudet	4 776 284,00	4 816 240,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	25 904,93	40 857,29
Muut rahoitustuotot	31 171,22	36 444,76
Korkokulut	-424 848,06	-630 212,03
Muut rahoituskulut	-4 153,57	-1 292,50
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-371 925,48	-554 202,48
Vuosikate	3 246 565,18	2 442 073,36
Poistot ja arvonalentumiset	-2 453 237,48	-2 598 465,87
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	290 689,93
Satunnaiset kulut	-889 319,54	-22 216,74
Satunnaiset erät yht.	-889 319,54	268 473,19
Tilikauden tulos	-95 991,84	112 080,27
Tilikauden yli-/alijäämä	-95 991,84	112 080,27

4.1.2. Rahoituslaskelma

KUNNAN RAHOITUSLASKELMA

	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 246 565,18	2 442 073,36
Satunnaiset erät	-889 319,54	268 473,19
Tulorahoituksen korjaukset	892 423,79	-3 726,54
Toiminnan rahavirta yhteensä	3 249 669,43	2 706 819,60
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 593 379,18	-1 198 137,15
Rahoitusosuudet investointimenoihin	19 998,99	43 964,50
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	2 000,00	55 308,00
Investointien rahavirta yhteensä	-1 571 380,19	-1 098 864,65
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	1 678 289,24	1 607 954,95
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainauksen muutokset yhteensä	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	1 500 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 200 000,00	-2 612 500,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-337 500,00	25 000,00
Lainakannan muutokset yhteensä	-2 537 500,00	-1 087 500,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut.	91 291,67	-83 978,02
Vaihto-omaisuuden muutos	22 455,41	4 918,89
Saamisten muutos	53 688,66	992 874,40
Korottomien velkojen muutos	-327 374,23	-1 838 863,40
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	-159 938,49	-925 048,13
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-2 697 438,49	-2 012 548,13
Rahavarojen muutos	-1 019 149,25	-404 593,18
Rahavarat jakson alussa	1 951 092,22	2 355 684,99
Rahavarat jakson lopussa	931 942,97	1 951 092,22

4.1.3. Tase

KUNNAN TASE - VASTAAVAA

	2025	2024
VASTAAVAA		
A Pysyvät vastaavat		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	25 058,30	35 312,44
2. Muut pitkävaikutteiset menot	1 582 615,51	1 488 605,81
I Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 607 673,81	1 523 918,25
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	6 235 671,95	6 208 116,78
2. Rakennukset	27 003 114,08	28 721 330,18
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 926 797,12	7 050 178,13
4. Koneet ja kalusto	254 257,25	354 293,10
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	6 679,11	754 411,72
II Aineelliset hyödykkeet yhteensä	40 426 519,51	43 088 329,91
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	4 216 276,48	3 412 502,72
4. Muut saamiset	46 389,85	46 389,85
III Sijoitukset yhteensä	4 262 666,33	3 458 892,57
A Pysyvät vastaavat yhteensä	46 296 859,65	48 071 140,73
B Toimeksiantojen varat		
2. Lahjoitusrahastojen varat	587 048,53	457 147,56
B Toimeksiantojen varat yhteensä	587 048,53	457 147,56
C Vaihtuvat vastaavat		
I Vaihto-omaisuus		
1. Aineet ja tarvikkeet	95 864,73	118 320,14
I Vaihto-omaisuus yhteensä	95 864,73	118 320,14
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
2. Lainasaamiset	54 395,64	66 263,76
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	446 873,58	512 682,92
2. Lainasaamiset	35 125,00	10 200,00
3. Muut saamiset	34 089,00	127 294,73
4. Siirtosaamiset	592 246,72	499 977,19
II Saamiset yhteensä	1 162 729,94	1 216 418,60
IV Rahat ja pankkisaamiset	931 942,97	1 951 092,22
C Vaihtuvat vastaavat yhteensä	2 190 537,64	3 285 830,96
VASTAAVAA YHTEENSÄ	49 074 445,82	51 814 119,25

KUNNAN TASE - VASTATTAVAA

	2025	2024
VASTATTAVAA		
A Oma pääoma		
I Peruspääoma	12 445 533,24	12 445 533,24
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	17 306 703,58	17 194 623,31
V Tilikauden yli-/alijäämä	-95 991,84	112 080,27
A Oma pääoma yhteensä	29 656 244,98	29 752 236,82
D Toimeksiantojen pääomat		
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	655 949,41	434 756,77
D Toimeksiantojen pääomat yhteensä	655 949,41	434 756,77
E Vieras pääoma		
I Pitkäaikainen		
Korolliset		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 725 000,00	8 925 000,00
Korottomat		
7. Muut velat	1 520 083,57	1 500 164,13
8. Siirtovelat	417 076,00	486 588,00
II Lyhytaikainen		
Korolliset		
1. Joukkovelkakirjalainat	4 500 000,00	4 500 000,00
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 200 000,00	2 537 500,00
Korottomat		
5. Saadut ennakot	3 145,43	4 845,43
6. Ostovelat	948 909,99	916 167,56
7. Muut velat	255 164,63	248 482,11
8. Siirtovelat	2 192 871,81	2 508 378,43
E Vieras pääoma yhteensä	18 762 251,43	21 627 125,66
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	49 074 445,82	51 814 119,25

4.2. Konserni

4.2.1. Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA

	2025	2024
Toimintatuotot	5 975 306,63	6 164 497,70
Toimintakulut	-25 307 137,93	-25 629 615,52
Osuus osakkuusyht. voitosta/tappiosta	-1 810,69	-2 867,42
Toimintakate	-19 333 641,99	-19 467 985,24
Verotulot	18 528 971,73	18 163 089,35
Valtionosuudet	4 776 284,00	4 816 240,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	30 086,50	43 129,98
Muut rahoitustuotot	78 741,43	48 530,16
Korkokulut	-553 139,96	-763 418,17
Muut rahoituskulut	-12 370,49	-3 601,48
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-456 682,52	-675 359,51
Vuosikate	3 514 931,22	2 835 984,60
Poistot ja arvonalentumiset	-2 780 285,48	-2 921 936,64
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	290 689,93
Satunnaiset kulut	-889 319,54	-22 216,74
Satunnaiset erät yht.	-889 319,54	268 473,19
Tilikauden tulos	-154 673,80	182 521,15
Tilinpäätössiirrot	585,00	828,75
Tilikauden verot	0,00	0,87
Laskennalliset verot	15 658,00	4 820,00
Vähemmistöosuudet	1 115,79	678,69
Tilikauden yli-/alijäämä	-137 315,01	188 849,46

4.2.2. Konsernin rahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 514 931,22	2 835 984,60
Satunnaiset erät	-889 319,54	268 473,19
Tilikauden verot	0,00	0,87
Tulorahoituksen korjaukset	1 026 290,68	104 701,08
Toiminnan rahavirta yhteensä	3 651 902,36	3 209 159,74
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 768 705,42	-1 445 928,43
Rahoitusosuudet investointimenoihin	19 998,99	43 964,50
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	2 000,00	55 308,00
Investointien rahavirta yhteensä	-1 746 706,43	-1 346 655,93
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	1 905 195,93	1 862 503,81
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainauksen muutokset yhteensä	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	2 100 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 650 274,00	-3 498 975,70
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-307 954,92	25 000,00
Lainakannan muutokset yhteensä	-2 958 228,92	-1 373 975,70
Oman pääoman muutokset	3,14	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut.	91 357,15	-84 043,50
Vaihto-omaisuuden muutos	22 455,41	4 918,89
Saamisten muutos	70 542,80	980 037,94
Korottomien velkojen muutos	-378 575,00	-1 825 415,20
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	-194 219,64	-924 501,87
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-3 152 445,42	-2 298 477,57
Rahavarojen muutos	-1 247 249,49	-435 973,76
Rahavarat jakson alussa	2 769 410,74	3 205 384,50
Rahavarat jakson lopussa	1 522 161,25	2 769 410,74

4.2.3. Konsernitase

KONSERNITASE - VASTAAVAA

	2025	2024
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	25 058,30	35 312,44
Muut pitkävaikutteiset menot	1 582 758,91	1 489 135,53
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 607 817,21	1 524 447,97
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	6 663 130,76	6 635 575,59
Rakennukset	34 468 121,58	36 335 203,22
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 951 419,40	7 077 738,04
Koneet ja kalusto	259 082,56	359 968,51
Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat	7 996,94	754 411,72
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	48 349 751,24	51 162 897,08
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	1 795 252,86	1 795 063,54
Muut saamiset	79 624,25	468 538,82
Sijoitukset yhteensä	1 874 877,11	2 263 602,36
Pysyvät vastaavat yhteensä	51 832 445,56	54 950 947,41
Toimeksiantojen varat		
Valtion toimeksiantojen varat	46 905,32	67 641,08
Lahjoitusrahastojen varat	587 048,53	457 147,56
Toimeksiantojen varat yhteensä	633 953,85	524 788,64
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	95 864,73	118 320,14
Vaihto-omaisuus yhteensä	95 864,73	118 320,14
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	54 395,64	66 263,76
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	492 229,22	565 662,23
Lainasaamiset	35 125,00	10 200,00
Muut saamiset	52 260,83	150 386,50
Siirtosaamiset	613 015,65	510 390,01
Saamiset yhteensä	1 247 026,34	1 302 902,50
Rahat ja pankkisaamiset	1 522 161,25	2 769 410,74
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	2 865 052,32	4 190 633,38
VASTAAVAA YHTEENSÄ	55 331 451,73	59 666 369,43

KONSERNITASE - VASTATTAVAA

	2025	2024
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	12 445 533,24	12 445 533,24
Muut omat rahastot	454 537,07	1 119 146,94
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	17 649 552,99	17 447 862,38
Tilikauden yli-/alijäämä	-137 315,01	188 849,46
Oma pääoma yhteensä	30 412 308,29	31 201 392,02
Vähemmistöosuudet	286 019,39	287 860,06
Toimeksiantojen pääomat		
Valtion toimeksiantojen pääomat	46 905,32	67 575,60
Lahjoitusrahastojen pääomat	655 949,41	434 756,77
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	702 854,73	502 332,37
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Korolliset		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 737 880,00	13 359 208,00
Lainat julkisyhteisöiltä	521 054,00	550 000,00
Korottomat		
Muut velat	1 937 159,57	2 375 666,70
Lyhytaikainen		
Korolliset		
Joukkovelkakirjalainat	4 500 000,00	4 500 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 339 623,09	2 676 524,00
Lainat julkisyhteisöiltä	311 250,00	282 304,00
Korottomat		
Saadut ennakot	22 510,94	21 578,88
Ostovelat	965 973,05	986 682,08
Muut velat	318 967,81	312 236,27
Siirtovelat	2 268 883,06	2 577 121,25
Laskennalliset verovelat	6 967,80	33 463,80
Vieras pääoma yhteensä	23 930 269,32	27 674 784,98
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	55 331 451,73	59 666 369,43

5. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

5.1. Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevina liitetietoina on kunnan tilinpäätöksessä esitettävä tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät.

ARVOSTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT SEKÄ JAKSOTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT

JAKSOTUSPERIAATTEET

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

PYSYVÄT VASTAAVAT

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

SIJOITUSTEN ARVOSTUS

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankinta-arvoon.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno määräisenä.

RAHOITUSOMAISUUS

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

JOHDANNAISSOPIMUSTEN KÄSITTELY

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksen. Koronvaihtosopimus on tehty suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Vuonna 2007 solmittu sopimus on voimassa 30.3.2027 saakka.

5.1.1. Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tilinpäätökseen ei ole tehty edelliseen vuoteen kohdistuvia oikaisuja.

5.1.2. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt, osakkuusyhteisö sekä kuntayhtymä, jossa kunta on jäsenenä.

SISÄISET LIIKETAPAHTUMAT JA SISÄISET KATTEET

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

KESKINÄISEN OMISTUKSEN ELIMINOINTI

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

VÄHEMMISTÖOSUUDET

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

OSAKKUUSYHTEISÖT

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

KONSERNIRAKENTEEN MUUTOKSET TILIKAUDELLE

Konsernirakenteessa ei tapahtunut muutoksia vuonna 2025.

5.2. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) ULKOISET TOIMINTATUOTOT TOIMIELIMITTÄIN

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Yleishallinto	600 656,80	769 247,48	600 656,80	769 247,48
Opetus- ja kulttuuripalvelut	994 819,77	1 024 776,67	994 819,77	1 024 776,67
Muut palvelut	4 379 830,06	4 370 473,55	2 874 479,32	2 810 374,26
Yhteensä	5 975 306,63	6 164 497,70	4 469 955,89	4 604 398,41

7) VEROTULOJEN ERITTELY

	2025	2024
Kunnan tulovero	14 355 039,97	14 349 593,00
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 345 457,79	1 419 265,46
Kiinteistövero	2 828 473,97	2 394 230,89
Verotulot yhteensä	18 528 971,73	18 163 089,35

8) VALTIONOSUUKSIEN JA VEROTULOMENETYSTEN KORVAUSTEN ERITTELY

	2025	2024
Peruspalvelujen valtionosuus	2 435 469,00	2 111 024,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	2 321 835,00	2 289 313,00
Harkinnanvarainen vos korotus	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-866 421,00	-987 288,00
Verotulomenetysten korvaus	885 401,00	1 403 191,00
Yhteensä	4 776 284,00	4 816 240,00

9) PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

	2025	2024
Asiakaspalvelujen ostot	342 558,95	413 281,17
Muiden palvelujen ostot	4 712 819,18	4 799 977,55
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	5 055 378,13	5 213 258,72

10) VALTUUSTORYHMIEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TUKEMISEKSI ANNETUT TUET VALTUUSTORYHMITÄIN ERITELTYINÄ.

11) SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN POISTOMENETELMÄT JA POISTOAJAT

Laji	Poistomenetelmä	Poistoaika
Aineettomat hyödykkeet		
ICT-ohjelmistojen lisenssit	Tasapoisto	5 v
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5–20 v
Muut pitkävaikutteiset menot		
ICT-hankinnat, muut kuin lisenssit	Tasapoisto	5 v
Osallistuminen toisen yhteisön:		
-jätevedenpuhdistamon hankkeisiin	Tasapoisto	20 v
-valokuituhankkeisiin	Tasapoisto	20 v
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	2–10 v
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset		
Hallinto- ja laitosrakennukset, kiviset	Tasapoisto	30–40 v
Hallinto- ja laitosrakennukset, puiset	Tasapoisto	25–35 v
Koulurakennukset ja päiväkodit, kiviset	Tasapoisto	30–40 v
Koulurakennukset ja päiväkodit, puiset	Tasapoisto	25–35 v
Liikuntahallit	Tasapoisto	25–35 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset		
Tehdas-, tuotanto- ja varastorakennukset	Tasapoisto	20 v
Vapaa-ajan rakennukset		
Urheilukenttien huoltorakennukset	Tasapoisto	20 v
Virkistysalueiden mökit, saunamökit	Tasapoisto	30 v
Asuinrakennukset		
Kerros-, rivi- ja pientalot	Tasapoisto	30–50 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut ja tiet	Menojäännöspoisto	20 %
Muut maa- ja vesirakenteet (urheilualueet, puistot, torit)	Menojäännöspoisto	20 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet, muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	20 %
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja -laitteet	Menojäännöspoisto	15 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	25 %
Siirtoviemäri-yhdysvesijohdot ja runkolinjat	Tasapoisto	40 v
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 v
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 v
Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	10 v
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 v
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3 v
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoaikaa	
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoaikaa	

13) SELVITYS SATUNNAISISTA ERISTÄ JA PYSYVIEN VASTAAVIEN LUOVUTUSVOITOISTA JA -TAPPIOISTA

PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOITOT JA -TAPPIOT

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	0,00	19 458,27	0,00	19 458,27
Luovutusvoitot yhteensä	0,00	19 458,27	0,00	19 458,27
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	3 104,25	2 954,58	3 104,25	2 954,28
Rakennusten luovutustappiot	0,00	12 777,45	0,00	12 777,45
Luovutustappiot yhteensä	3 104,25	15 732,03	3 104,25	15 731,73

SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Satunnaiset tuotot				
Riihimäen seudun terveyskeskus ky:n lopputilityksen 2. jako-osuus	0,00	290 689,93	0,00	290 689,93
Satunnaiset tuotot yhteensä	0,00	290 689,93	0,00	296 689,93
Satunnaiset kulut				
Sotekiinteistöjen luovutuksiin liittyvät tasearvojen alaskirjaukset	889 319,54	0,00	889 319,54	0,00
Riihimäen seudun terveyskeskus ky:n loppulaskutus 2024		22 216,74		22 216,74
Satunnaiset kulut yhteensä	889 319,54	22 216,74	889 319,54	22 216,74

5.3. Tasetta koskevat liitetiedot

5.3.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19) TIEDOT PYSYVISTÄ VASTAAVISTA TASE-ERÄKOHTAISESTI

Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Aineettomat hyödykkeet yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	35 312,44	1 488 605,81	0,00	1 523 918,25
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	256 303,06	0,00	256 303,06
Tilikauden poisto	-10 254,14	-162 293,36	0,00	-172 547,50
Poistamaton hankintameno 31.12.	25 058,30	1 582 615,51	0,00	1 607 673,81
Kirjanpitoarvo 31.12.	25 058,30	1 582 615,51	0,00	1 607 673,81

Aineelliset hyödykkeet

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	6 208 116,78	28 721 330,18	7 050 178,13	354 293,10	0,00	754 411,72	43 088 329,91
Lisäykset tilikauden aikana	35 149,00	1 408 290,06	784 508,86	51 746,89	0,00	1 513 139,30	3 792 834,11
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	-19 998,99	0,00	0,00	0,00	-19 998,99
Vähennykset tilikauden aikana	-7 593,83	-1 876 493,65	-8 996,15	0,00	0,00	-2 260 871,91	-4 153 955,54
Tilikauden poisto	0,00	-1 250 012,51	-878 894,73	-151 782,74	0,00	0,00	-2 280 689,98
Poistamaton hankintameno 31.12.	6 235 671,95	27 003 114,08	6 926 797,12	254 257,25	0,00	6 679,11	40 426 519,51
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 235 671,95	27 003 114,08	6 926 797,12	254 257,25	0,00	6 679,11	40 426 519,51

Maa- ja vesialueiden erittely

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut		309 404,11	309 404,11	189 844,13
Muut maa- ja vesialueet		6 353 726,65	6 322 640,33	6 045 827,82
Maa- ja vesialueet yhteensä		6 663 130,76	6 632 044,44	6 235 671,95

Osakkeet ja osuudet

	Konserniyhtiöt	Omistus-yhteisöt	Kuntayht.-osuudet	Muut osakkeet ja os.	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 498 008,02	97 408,88	28 544,28	1 788 541,52	3 412 502,70
Lisäykset	803 773,78	0,00	0,00	0,00	803 773,78
Hankintameno 31.12.	2 301 781,80	97 408,88	28 544,28	1 788 541,52	4 216 276,48
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 301 781,80	97 408,88	28 544,28	1 788 541,52	4 216 276,48

Jvk, laina ja muut saamiset

	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Palautettavat liittymismaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,00	0,00	0,00	46 389,85	46 389,85
Hankintameno 31.12.	0,00	0,00	0,00	46 389,85	46 389,85
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00	0,00	46 389,85	46 389,85

19-21) OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ

	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Lopen Vuokratalot Oy	0987348-1	100,00 %	100,00 %	1 659 023,47	3 730 318,55	111 163,90
Lopen Vanhustentalot Oy	0968045-2	100,00 %	100,00 %	34 924,95	586 059,91	8,57
Lopen Kiinteistö Oy Lopen Terveystalo Lopenpaja	2261849-3	100,00 %	100,00 %	1 759 353,74	854 059,49	6 320,95
Lopen Kiinteistö Oy Läyliäisten Palveluasema	0804745-2	61,30 %	61,30 %	448 971,12	1 463,64	-1 148,19
Yhteensä				3 902 273,28	5 171 901,59	116 345,23
Kuntayhtymät						
Hämeen maakuntaliitto ky	0826048-0	3,90 %	3,90 %	57 880,39	20 797,18	-183,45
Yhteensä				57 880,39	20 797,18	-183,45
Osakkuusyhteisöt						
Asunto Oy Lopen Kentänkulma	0205647-0	23,60 %	23,60 %	98 696,76	8 684,39	-1 379,88
Yhteensä				98 696,76	8 684,39	-1 379,88

22) SAAMISET TYTÄRYHTEISÖILTÄ, KUNTAYHTYMILTÄ SEKÄ OSAKKUUS- JA MUILTA OMISTUSYHTEISYHTEISÖILTÄ

	2025		2024	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	19 796,09	0,00	14 646,91
Yhteensä	0,00	19 796,09	0,00	14 646,91
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	962,68	0,00	1 676,33
Yhteensä	0,00	962,68	0,00	1 676,33
Saamiset yhteensä	0,00	20 758,77	0,00	16 323,24

23) SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Kela/työterveyshuollon korvaukset	90 253,54	80 237,35	90 000,00	80 000,00
EU-tuet ja avustukset	7 828,75	9 247,93	0,00	0,00
Muut tulojäämät	502 608,51	420 154,43	502 246,72	419 977,19
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	600 690,80	509 639,71	592 246,72	499 977,19

5.3.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

24) OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Peruspääoma 1.1.	12 445 533,24	12 445 533,24	12 445 533,24	12 445 533,24
Peruspääoma 31.12.	12 445 533,24	12 445 533,24	12 445 533,24	12 445 533,24
Muut omat rahastot 1.1.	1 119 146,94	981 657,49	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	137 489,45	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	-664 609,88	0,00	0,00	0,00
Muut omat rahastot 31.12.	454 537,06	1 119 146,94	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	17 649 552,99	17 447 862,38	17 306 703,58	17 194 623,31
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	17 649 552,99	17 447 862,38	17 306 703,58	17 194 623,31
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	-137 315,01	188 849,46	-95 991,84	112 080,27
Oma pääoma yhteensä 31.12.	30 412 308,28	31 201 392,02	29 656 244,98	29 752 236,82

26) MYÖHEMMIN KUIN VIIDEN VUODEN KULUTTUA ERÄÄNTYVÄT VELAT

	2025	2024
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 875 000,00	2 625 000,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	1 875 000,00	2 625 000,00

27) ALLE VUODEN KLUESSA ERÄÄNTYVÄT JOUKKOVELKAKIRJALAINAT

	2025	2024
Kuntarahoitus 409021: korko 2,08 %, laina-aika 24.11.2025–27.2.2026		
Seuraavan vuoden aikana erääntyvä osuus	4 500 000,00	4 500 000,00
Vuoden aikana erääntyvät yhteensä	4 500 000,00	4 500 000,00

29) VIERAS PÄÄOMA

	2025		2024	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	12 775,53	0,00	0,00
Siirtovelat	417 076,00			
Yhteensä	417 076,00	12 775,53	486 558,00	0,00
Velat kuntayhtymille				
Ostovelat	0,00	27,67	0,00	505,71
Yhteensä	0,00	27,67	0,00	505,71
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat	0,00	2 048,05	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	2 048,05	0,00	0,00
Vieras pääoma yhteensä	417 076,00	14 851,25	486 558,00	505,71

31) MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Liittymismaksut	1 520 083,57	1 500 164,13	1 520 083,57	1 500 164,13
Muut velat yhteensä	1 520 083,57	1 500 164,13	1 520 083,57	1 500 164,13

32) SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Siirtyvät korot	25 072,04	41 697,20	25 072,04	41 697,20
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	1 895 846,34	1 945 778,22	1 883 937,56	1 934 774,37
Valtionosuuksien ja -avustusten ennakot	139 989,29	215 937,08	139 989,29	215 937,08
Muut siirtovelat	143 889,93	315 991,40	143 872,92	315 969,78
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	2 204 797,60	2 519 403,90	2 192 871,81	2 508 378,43

5.4. Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot**37) TASEEN ULKOPUOLISET VASTUUSITOUMUKSET**

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Vuokravastuut yhteensä	235 064,40	262 677,97	235 064,40	262 677,97
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	135 860,72	143 762,13	135 860,72	143 762,13

Leasingvuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

38-39) VASTUUSITOUMUKSET

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	10 300 000,00	10 300 000,00	10 300 000,00	10 300 000,00
Jäljellä oleva pääoma	4 984 208,00	5 405 536,00	4 984 208,00	5 405 536,00
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	150 000,00	150 000,00	150 000,00	150 000,00
Jäljellä oleva pääoma	41 655,88	52 069,87	41 655,88	52 069,87

39) TAKAUSVASTUUT

	2025	2024
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	71 124 414,00	66 478 237,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	91 038,00	71 338,00

40) TASEEN ULKOPUOLISET JÄRJESTELYT

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Muut sopimusvastuut				
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	89 160,00	89 160,00	89 160,00	89 160,00
Elinkaarimallilla 2025 toteutettu Launosten koulun lämmitystavan muutoksen palvelumaksu yhteensä 1 337 400 euroa, vuoden 2039 loppuun asti (irtisanomisaika 12 kk)				
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	89 160,00	89 160,00	89 160,00	89 160,00

40) KORONVAIHTOSOPIMUKSET

Sopimus ja ehdot	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Koronvaihtosopimus nro 1				
Kyseisellä sopimuksella on toteutettu koko lainasalkun suojausta ilman lainakohtaista kytköstä. Suojaustoimenpiteen lähtökohtana on ollut, että kunnan lainasalkku pysyy korkotasoltaan kohtuullisena korkotason noustessa pitemmänkin aikavälin tarkastelulla, Sopimus erääntyy 30.3.2027				
Nimellisarvo	6 000 000,00	6 000 000,00	6 000 000,00	6 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-51 294,27	-87 495,00	-51 294,27	-87 495,00

Kunta on käyttänyt johdannaissopimuksia suojaamaan korkoriskeiltä sekä tasaamaan korkotason muutosten vaikutuksia. Suojauksilla on sidottu vaihtuvakorkoisia lainasopimuksia kiinteäkorkoisiksi tarkoituksena alentaa korko-odotuksiin perustuvia korkokustannuksia. Kunnan tavoitteena on pitää lainoista aiheutuva rahoitusrasitus mahdollisimman matalana ja ennakoitavana myös odotettavissa olevan korkotason nousun jälkeen. Kunta suojaa johdannaissopimuksilla sekä olemassa olevia että tulevia lainoja. Lainakohtaisilla korkosuojaussopimuksilla vaihtuvakorkoisen lainan korkoperuste on sidottu kiinteäksi koroksi kunkin lainan nostoajankohtana kilpailtuun korkotasoon.

5.5. Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

41) HENKILÖTYÖVUODET 31.12.

	2025	2024
Kunnanhallitus	12	12
Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta	8	9
Ympäristö- ja rakennuslautakunta	7	9
Sivistyslautakunta	196	203
Tekninen lautakunta	52	56
Yhteensä	275	289

42) TASEeseen ARTIVOIDUT HENKILÖSTÖMENOT

	2025	2024
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	15 056 323,04	15 607 838,04
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	4 109,57	0,00
Henkilöstökulut yhteensä	15 060 432,61	15 607 838,04

43) LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT

	2025	2024
Keskustan Lopen Kunnallisjärjestö ry	3 373,99	3 468,00
Lopen Kokoomus ry	7 398,06	7 805,00
Lopen Sos.Dem. Työväenyhdistys ry	959,00	2 598,75
Lopen Perussuomalaiset	558,42	1 073,00
Riihimäen seudun Vihreät ry	627,50	516,00
Riihimäen Seudun Vasemmistoliitto ry	504,14	202,50
Lopen Sitoutumattomien valtuustoryhmä	2 582,34	2 091,00
Luottamushenkilömaksut yhteensä	16 003,45	17 754,25

44) TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

	2025	2024
Tilintarkastusyriitys Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	17 690,60	13 871,52
Tilintarkastajan lausunnot	982,00	0,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	4 307,60	3 847,80
Muut palkkiot	2 112,00	3 477,80
Palkkiot yhteensä	25 092,20	21 197,12

6. ERiyTETYt TILINPÄÄTÖKSET

6.1. Toimintakertomus

6.1.1. Teknisen johtajan katsaus

Lopen vesi- ja viemärlaitoksen kirjanpito on eriytetty Lopen kunnan talousarviosta ja Lopen Vesilaitos toimii teknisen lautakunnan alaisuudessa omana taseyksikkönä.

Lopen vesi- ja viemärlaitos tuottaa jakelualueellaan vesihuollon palvelut, jotka käsittävät talousveden toimittamisen kuluttajille sekä kiinteistöillä tuotetun jäteveden pois johtamisen. Talousvesi pumpataan verkostoon neljästä eri pohjavedenottamosta (Kirkonkylä, Launonen, Läyliäinen sekä Kaartjärvi). Kukin vedenottamo palvelee oman erillisen toiminta-alueen vesihuoltoa.

Kaikilla vedenottamoilla talousvesi on täyttänyt koko vuoden sille asetetut laatuvaatimukset. Veden laatua valvoo Etelä-Hämeen ympäristöterveydenhuolto. Veden laatua koskevat tutkimukset suorittivat toimintaan akkreditoidut laboratoriot Eurofins ja Metropolilab.

Jätevedet johdetaan kaikista taajamista siirtoviemäriä myöten Riihimäen jätevedenpuhdistamolle puhdistettavaksi. Lopen vesi- ja viemärlaitos maksaa erillisen laitoshinnoittelun mukaisesti Riihimäen puhdistamolle johdetun jäteveden käsittelystä Kormun mittakaivosta mitatun jätevesimäärän (m³) ja jäteveden sisältölaadun perusteella sekä Riihimäen jätevedenpuhdistamon toimintaan liittyvistä investointikustannuksista käyttämänsä puhdistuskapasiteetin mukaisen osuuden.

Kaartjärven toiminta-alueen jätevedet puhdistetaan omissa alueen jätevedenpuhdistamossa, joka on täyttänyt kertomusvuonna sille ympäristöluvassa asetetut puhdistusvaatimukset.

Vuoden 2025 taloudellisesti merkittävin investointi oli kirkonkylän ylävesisäiliön (vesitornin) peruskorjaus 14.4.–31.10.2025. Peruskorjaus toteutui siitä laaditun suunnitelman mukaisesti ja otettiin aikataulun mukaisesti uudelleen käyttöön 1.11.2025. Peruskorjauksen verottomat kustannukset olivat 807 579 euroa.

Viime vuosina voimakkaasti yleistyneet rankkasateet ovat aiheuttaneet lisääntyneessä määrin yksityisille kiinteistöille huleveden aiheuttamia tulva- ja vesivahinkoja. Tämän johdosta toteutuneet hulevesivahingot ja huleveden kasvanut tulvavesiriski ovat pakottaneet myös osaltaan rakentamaan tarveperusteisesti uutta hulevesilinjastoa, etenkin kirkonkylän taajamassa.

Eetiläntielle rakennettiin uutta hulevesiviemäriä noin 210 metriä, Opintielle noin 100 metriä, Niittykujalle noin 50 metriä, Kirkkorinteelle noin 65 metriä, Sarkakujalle noin 170 metriä, Koulukuja-Laiduntie-välille noin 70 metriä ja Mäkeläntien alituksen jatkamista toteutettiin noin 60 metriä. Yhteensä hulevesiviemäriä rakennettiin noin 725 metriä. Lisäksi hulevesirakenteiden korjauksena tehtiin Läyliäisten taajamassa Niittypolun ympäristössä noin 200 metriä ojaston perkauskäivutyötä.

Hulevesiviemäröinnin putkiverkoston ja ojaston rakentamisesta aiheutuvat kustannukset kirjataan kunnalle lakisääteisesti kuuluvana kuluna kaavateiden rakentamiseen / kunnossapitoon.

Näitä kuluja katettiin kunnan talouden puolella perityllä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella hulevesimaksulla. Vesilaitos laskuttaa erikseen peruskuntaa huleveden edelleen johtamisesta jätevesiviemäriverkostoon.

Lopen vesi- ja viemärlaitos ei erikseen puhdistaa pelkästään hulevesiviemäroinnin kautta johdettavia hulevesiä. Nämä hulevedet johdetaan joko putkituksella tai avo-ojastolla maastoon, jossa hulevettä viivytetään imeyttämällä ja haihdunnalla. Osa hulevedestä virtaa edelleen isompiin alapuolisiin uomiin ja merkittävä osa painuu myös maaperään sekä ajautuu valuntana jätevesiviemäriin. Sekaviemärointinä liitetyt kiinteistöjen hulevedet ohjataan jätevesiviemäreillä muun jäteveden kanssa jäteveden puhdistusprosessiin Riihimäen vesilaitoksen keskuspuhdistamolle. Hulevedet aiheuttavat kuormittajina vuositasolla erittäin merkittävän osan jäteveden kokonaismäärästä ja tämän vesilaitoksen käyttötaloudelle aiheuttamista Riihimäen vesilaitokselle jäteveden puhdistamiskäsittelystä aiheutuvista jätevedenkäsittelymaksuista. Karkeimmillaan arvioituna Riihimäen vesilaitoksen keskuspuhdistamolle johdettavan noin 377 000 m³:n jäteveden määrästä voi pienimpien jätevesimäärien osalta eli kuivien heinä-elokuun virtaamamäärien perusteella arvioida vuosittaiseksi aidon jäteveden määräksi noin 250 000 m³. Muu noin 127 000 m³:n (noin 140 000 m³; vuonna 2024) osuus jätevedestä on vuositasolla hulevettä.

Toiminnalliselta puolelta tarkasteltuna Riihimäen jätevedenpuhdistamolle johdetun ja puhdistettavan jäteveden (jäte- ja hulevedet) määrä laski noin 13 522 m³ edellisvuoteen nähden ja Riihimäen vesilaitokselle maksettavat jätevesien puhdistamisen jätevesimaksut laskivat 83 266 euroa vuodesta 2024. Kustannusten kasvu saatiin taitettua aikaisempiin vuosiin nähden. Jätevesiverkostoon kuulumattomien hulevesien määrä oli korkea noin 127 000 m³/vuosi (noin 34 % jäteveden kokonaismäärästä). Tämä vaikuttaa raskaana kulueränä suoraan vesilaitoksen käyttötalouteen. Laskennallisesti arvioituna viemäriin kulkeutuvan huleveden aiheuttama suora taloudellinen vaikutus on arvonlisäverottomana noin 100 000 euroa/vuosi. Käyttökustannuksista arvioituna energian ja varaosien sekä kaluston kustannuksista vastaava noin 34 %:n osuus oli arvonlisäverottomana 40 000 euron suuruusluokkaa. Hulevedestä aiheutuva osuus jäteveden puhdistamisen kokonaiskustannuksista on arvioituna edelleen noin 140 000 euroa vuodessa. Mikäli käyttöveden vesivuodot edelleen pienenevät, on odotettavissa, että viemäreiden vuotovesikorjaukset tulevat kääntämään jäteveden puhdistukseen johdettavien jätevesien tilavuusvirtaa (m³) vastaavasti pienemmäksi. Jäteveden kokonaisvesimäärän ja vuotovesien pienentämiseksi tulee edelleen jatkaa suunnitelmallisia viemäriverkoston korjauksia. Vesilaitoksen talous mitoitaa pitkälti saneerausten etenemisnopeuden. Vesilaitokselle asetetut toiminnalliset tavoitteet saavutettiin.

Ilmatieteen laitoksen tilastojen mukaan vuosi 2025 oli Suomessa mittaushistorian toiseksi lämpimin. Koko maan keskilämpötila oli noin +4,5 astetta (+3,2 astetta vuonna 2023), mikä on 1,6 astetta yli pitkän ajan (30 v) keskiarvon. Touko-, kesä- ja elokuu olivat tavanomaisia kylmempinä. Kaikki muut kuukaudet olivat selvästi lämpimämpiä. Maan eteläosassa talvi oli harvinaisen lauha ja vähäluminen. Suuressa osassa maata vuotuinen sademäärä oli selvästi tavanomaista suurempi.

Kertomusvuonna sattui yksi (1) vesijohtoverkoston putkirikko Kirkonkylän taajamassa Jokiniementiellä. Vuonna 2024 kunnalle, ja edelleen Lopen vesilaitokselle, esitetty huleveden aiheuttama korvausvaatimus vedettiin hakijan toimesta pois. Korvauksia ei maksettu. Vaatimus katsotaan näin ratkaistuksi.

Pumpatun ja laskutetun käyttöveden erotus pieneni 13 323 m³ edellisestä vuodesta. Laitoksen vesijohtojen materiaali on pääosin laadukasta muoviputkea (PEH, PVC), mutta erilaiset ympäristöstä johtuvat tekijät (painumat ja routa) ja dynaamiset voimat (liikennetärinä) aiheuttavat satunnaisesti ennalta arvaamattomia putkivuotoja. Merkittävin tekijä vuoden aikana tapahtuneissa vesivuodoissa oli runkolinjasta erkanevan rautaputkisen runkoliitoksen painuma- tai korroosioaurio.

Läyliäinen – Loppi kirkonkylä – Riihimäki -välinen jäteveden siirtoviemäri rakennettiin vaiheittain vuosina 2003–2006. Lähes kahdenkymmenen (20) vuoden käyttöikä näkyi kuluneena vuonna siten, että alkuperäisiä elinkaarensa päähän tulleita jätevesipumppuja jouduttiin uusimaan yksi (1) (vuonna 2024; 1 kpl) nykyaikaisiin jäteveden siirtopumppuihin. Laitosautomaation ja ICT-palvelujen käyttötarve lisääntyi vanhenevan laitteiston uusimisessa.

Uutta vesi- ja viemäriverkostoa ei rakennettu lainkaan. Rakennetun vesihuoltoverkoston linjojen ja varusteiden sijaintitietojen kartoitusta jatkettiin GNSS-mittauksilla ja tallennettujen tietojen siirrolla sähköiseen KeyAqua-paikkatieto-ohjelmaan.

6.1.2. Hallinto

Lopen vesi- ja viemärilaitos kuuluu teknisen lautakunnan alaisuuteen ja talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut tuotti ostopalveluna Kuntien Hetapalvelut Oy. Vesilaitoksen laskutus ja liittymissopimukset hoidetaan teknisessä toimistossa.

Henkilöstön koulutuksessa on hyödynnetty Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:n järjestämää käyttöveden käsittelyyn suunnattua vesilaitostyöntekijöiden kurssia ja uudistettujen jätevesipumppujen toimittajan järjestämää käyttökoulutuskurssia. Työntekijöitä Lopen vesi- ja viemärilaitoksella on tällä hetkellä kaksi henkilöä (vesilaitoksen hoitaja ja verkostoasentaja). Lisäksi osa kiinteistöpäällikön ja teknisen johtajan sekä palvelusihteerin palkasta kirjautuu vesi- ja viemärilaitokselle heidän vakiintuneen vuositason työpanoksen perusteella.

6.1.3. Arvio merkittävimmistä riskeistä

Lopen vesi- ja viemärilaitoksen riskit voidaan jakaa toiminnallisiin, taloudellisiin sekä ympäristöön ja terveyteen liittyviin riskeihin. Talousveden saastuminen on mahdollisesti terveyteen vaikuttava toiminnallinen riski, mutta myös taloudellinen riski, koska siitä aiheutuvat korvaukset ovat poikkeuksetta merkittäviä. Tällaisessa tapauksessa riskinä on myös vedenjakeluun tarvittavan kaluston, säiliöiden, astioiden sekä riittävän talousvesimäärän toimittamiseen liittyvät asiat. Riskeihin on varauduttu edelleen oman palvelutuotannon ylläpitämiseksi hankkimalla varavesi- ja polttoainesäiliöitä. Lisäksi on varauduttu toimimaan naapurikuntien vesilaitosten kanssa. Edellä esitetyt vesihuollon riskit on kartoitettu ja tunnistettu vuoden 2022 aikana ja päivitetty vuoden 2024 alussa. Tältä pohjalta vesilaitos laati WSP (Water Safety Plan) riskienarviointiohjelman, jonka Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymän ympäristöterveydenhuolto hyväksyi 4.11.2022. Lopen Vesilaitos noudattaa tätä oman toimintansa riskienhallinnassa.

Lopen Vesilaitoksen vesihuollon varautumissuunnitelma on myös ajantasaistettu ja hyväksytty 25.1.2024 toimintaohjeena mahdollisten häiriötilanteiden varalle. Kirkonkylän taajaman ylävesisäilön peruskorjaus paransi merkittävästi sen verkostoalueen toimintavarmuutta ja käyttöturvallisuutta.

Taloudellinen riski voi olla myös vesihuoltoverkoston yllättävät korjaukset sekä putkirikot. Lopen vesi- ja viemärlaitoksella on käytössä viikko- / viikonloppupäivystys. Päiväaikaan vesilaitoksen ammattihenkilöstö hoitaa perustehtävänä vastuilleen kuuluvana laitosten huollon ja ylläpidon.

6.1.4. Arvio tulevasta

Lopen vesi- ja viemärlaitoksen käyttövesipuolen toimitus- ja laatuvarmuutta on parannettu UV-laitteistoilla kaikilla vedenottamoilla sekä vesitorneilla. Kaikkien vedenottamoiden huoltovarmuutta häiriötilanteissa ja niiden estämiseksi on parannettu vuonna 2025 ja tullaan parantamaan myös vuoden 2026 aikana. Lisäksi kirkonkylän vedenottamon saneeraus on parantanut kirkonkylän alueen vedenjakelun toimintavarmuutta. Läyliäisten ja Launosten ylävesisäiliöistä tehtiin kuntoselvitykset, jotka eivät edellyttäneet jatkosuunnitelmien laatimista, eikä niihin ole siten tarvetta kohdistaa lähivuosina peruskorjaustarpeita. Alueellista vesihuoltoyhteistyötä jatketaan edelleen naapurikuntien kanssa. Vuoden 2020 aikana aloitettiin esiselvitys alueellisen vesilaitosyhtiön perustamisesta yhteistyössä Riihimäen ja Hausjärven kanssa. Asia ei ole edennyt esiselvitysvaihetta pidemmälle.

Tulevaisuuden suurimpia haasteita tulee olemaan kaavateiltä ja yksityisten kiinteistöjen pihamailta jätevesiviemäriin johdettavien hulevesien ja viemäriin johdettavien vuotovesien vähentäminen. Tavoitteena on pienentää Riihimäen jätevedenpuhdistamolle tällä hetkellä pumpattavan jäteveden m³-määrää, erityisesti sen huleveden osuutta. Vesilaitoksen talouden tasapainottamiseksi välttämänä korjaustarpeena on vuositasolla tunnistettu noin 100 000 – 150 000 m³ suuruusluokan hulevesimäärän suunnitelmallisen pienentämisen välttämätön edellytys johtamalla hulevedet asianmukaisesti viemäroinnin ulkopuoliseen imeytykseen / valuntaan. Lopen taajamissa vanhemmille, arvioituna ennen vuotta 1995 valmistuneille, asuntoalueille tulee varautua rakentamaan vaiheittain erilliset hulevesiviemäröinnit. Rakennettavien hulevesiviemäreiden tarpeiden määrät (m) selvitetään erikseen asuntoalueittain.

Hule- ja vuotovesiarvio perustuu vuosien 2023–2024 ajalta jätevedenpuhdistamolle pumpatun jäteveden ”kuivien” / pienimpien (helmi-, kesä-, heinä- ja elokuu) jäteveden pumppauskuukausien mitatun keskiarvon perusteella laskettuun jäteveden vuositason tavoitepumppausmäärään 240 000 – 285 000 m³ ja vuositasolla todellisen jäteveden Kormun mittakaivosta mitatun Riihimäen jätevesipumppaamolle pumpatun jäteveden määrän keskiarvon 390 000 m³ erotukseen. Arvion tulos on ohjeellinen, mutta vaihteluväli huomioiden suuruusluokassaan riittävä ja realistinen. Näin ollen pitkän ajan kestävä ratkaisuna nykyinen vanha sekaviemäröinti tulisi erottaa erikseen jäteveden ja hulevesien viemäroinniksi.

Jätevesiviemärin ja hulevesiverkoston eriyttäminen tulee vaatimaan merkittävää investointitarvetta, johon vesilaitos ei tällä hetkellä omilla taloudellisilla resursseillaan kykene.

Nykyisellä laitoksen omalla kunnossapitohenkilöstöllä ei erillisen hulevesiviemäröinnin rakentamishaasteeseen myöskään pystytä vastaamaan. Viemäröinnin eriyttävän hulevesiviemäröinnin rakentaminen tapahtuisi pitkällä, yli 10 vuoden, aikajaksolla. Ilman hulevesikuormitusta Riihimäelle johdettavan jäteveden määrä tulee pienenemään merkittävästi ja keventää asteittain vesilaitoksen raskasta käyttötaloutta. Vuoden 2025 aikana ei jatkettu niukoilla määrärahoilla vuonna 2024 aloitettua jätevesiviemärin sisäistä tiivistämistä sujutusmenetelmällä, joka vähentää jo merkittävästi ulkoisen valuntaveden ja huleveden pääsyä jätevesiviemäriin. Tätä vuotovesien vähentämissaneerausta tullaan jatkamaan vuonna 2026 myönnettyjen määrärahojen puitteissa.

6.1.5. Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on osa kunnan ja kuntakonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Päivittäinen valvonta käsittää jatkuvana prosessina laskujen oikeellisuuden tarkastuksen investointien sekä käyttötalouden osalta. Talouden seuranta on päivittäistä ja siitä raportoidaan neljännesvuosikatsauksien yhteydessä.

Käyttöveden laatua seurataan verkostonäytteiden avulla, tutkimusohjelman mukaisesti, yhteistyössä terveystalouden kanssa. Vedenottamot pystyivät tuottamaan määrältään riittävästi sekä laadultaan hyvää ja määräykset täyttävää vesihuoltoa. Laitosten toiminnalliset tarkastukset sekä mittareiden luennat kuuluvat päivittäisiin tarkastuksiin vedenottamoilla.

Jätevedenpumppaamoiden toimintaa pystytään valvomaan keskitetysti Lining AquaRex -sähköisellä etävalvontaohjelmistolla.

6.2. Talousarvion toteutuminen

6.2.1. Tavoitteiden toteutuminen

Vuodelle 2025 vesi- ja viemärlaitokselle on asetettu seuraavat tavoitteet:

Talousveden laatu täyttää sille asetetut vaatimukset

Kaikkien taajamien vedenottamot tuottivat vesijohtoverkostoon tarvetta vastaavan määrän vettä, eikä suoritetuissa ympäristöterveydenhuollon valvontatutkimuksissa vedessä havaittu laatu- poikkeamia. Vedenottamot toimivat moitteettomasti.

Kirkonkylän vedenjakelualueella oli yksi käyttöveden johtovuoto, joka ei vaikuttanut käyttäjäturvallisuuteen tai talouden toteutumiseen. Vesilaitoksen omavalvonta ja Etelä-Hämeen ympäristöterveysviranomaiset varmistivat omalla laatuseurannallaan veden elintarvikekelpoisuuden säilymisen. Tavoite toteutui.

Paikallisten palvelujen tuottajien käyttö kunnossapito- ja rakentamistehtävissä.

Vesilaitos käytti kaikissa kunnossapito- ja korjaustöissä mahdollisuuksien mukaan paikallisia koneurakoitsijoita ja materiaalien toimittajia aina, kun se oli toimenpiteen tekemiseen nähden tarkoituksenmukaista ja kokonaisuutena edullista. Tavoite toteutui.

6.2.2. Käyttötalous on tasapainossa

Vesilaitoksen käyttöveden ja jäteveden taksat ajantasaistettiin vuodelle 2025. Kulutusperusteiset taksan osat pysytettiin ennallaan, mutta perusmaksuihin tehtiin kustannusten nousuperusteisesti ajantasaistava indeksikorotus. Viime vuosien aikana tehdyt vesihuollon investoinnit sekä edelleen jatkuvat toiminnan kannalta välttämättömät investoinnit (kirkonkylän vesitorni) rasittavat voimakkaasti käyttötaloutta. Vesilaitoksen vuoden 2024 talousarviota suuremman alijäämän kattamiseksi käynnistettiin ja hyväksyttiin molemmille verkostoalueille (taajamat ja Kaartjärven verkostoalue) merkittävästi korotetut taksojen perusmaksujen korotukset, mutta päätös jouduttiin purkamaan hallinnollisen virheen vuoksi. Vesilaitoksen käyttötalous ei ole edelleenkään tasapainossa, vaikka vuoden 2025 talousarvio on merkittävästi vahvistettua talousarviota parempi. Tavoite ei toteutunut. Vesilaitoksen taksarakennetta tulee tarkastella edelleen uudelleen viivytystä toiminta-alueiden vahvistamisen lainvoimaiseksi tulon jälkeen.

6.2.3. Ammatillisen osaamisen varmistaminen

Vesilaitoksen hoitaja on suorittanut vesihuoltomestarin erikoisammattitutkinnon. Vesilaitoksen operatiivisella henkilöstöllä on voimassa ympäristöterveysviranomaisen vaatimat Vesityökortit sekä oikeudet vesilaitoksen ja vesijohtoverkoston huolto- ja käyttötason toimiin. Käyttöhenkilöstö osallistui vesihuoltojärjestelmien palveluita ja laitteistoja toimittavien yritysten laitekoulutuskursseille sekä Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:n järjestämille jätevedenpuhdistamoiden käyttökoulutuskursseille.

6.3. Käyttötalouden toteutuminen

Vesilaitoksen toimintatuotot nousivat 174 329 euroa edellisestä vuodesta 2024 ja toteutuivat 207 067 euroa (119 %) talousarviossa arvioitua suurempana, vaikka vedenkulutus laski edelleen noin 1260 m³ edellisestä vuodesta. Kokonaisuutena liittyjien kuluttama vesimäärä (m³) on vähentynyt merkittävästi vuodesta 2023, noin 5 270 m³. Riihimäen Veden jätevedenkäsittelymaksut pienenevät edellisestä vuodesta myös merkittävästi 78 546 euroa ja jäivät kuluina 51 482 euroa (82 %) alle talousarvion määrärahan. Toimintakulut jäivät kokonaisuutena 92 974 euroa (88 %) alle talousarvion määrärahan ja toteutuivat 128 838 euroa pienempänä kuin vuonna 2024. Toimintakate muodostui merkittävästi, 300 041 euroa, talousarviota paremmaksi. Poistot toteutuivat lähes talousarvion mukaisena jääden alle 2 687 euroa. Rahoituskulut toteutuivat 5 307 euroa talousarviota suurempina.

Tulos muodostui 297 420 euroa talousarviota paremmaksi ollen ylijäämäinen 104 563 euroa. Kokonaisuutena vesilaitoksen talous on viime vuosien isojen investointien vuosipoistojen jälkeen edelleen oman pääoman suhteen kriittinen.

Vesilaitoksen talouden kehitys kääntyi parempaan suuntaan, mutta suurten vuosipoistojen kattamiseksi oman pääoman vahvistaminen edellyttää jäteveden perusmaksujen korottamista. Vesihuoltolaitoksen taloushallintoa määräävät vesihuoltolain 18 §:n mukaiset perusteet, jotka edellyttävät maksujen olevan pitkällä aikavälillä sellaiset, että ne kattavat vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit sekä kustannukset huomioituna vuosipoistot.

Huomionarvoista on, että alueidenkäyttölain 103 §:n mukaisen hulevesimaksun tulot kirjataan peruskunnan tuloksi, mikä tasapainottaa kunnan vastuulla olevien hulevesijärjestelmien investointirahoitusta. Kokonaisuutta korjaavat toimenpiteet tehdään kunnan katualueiden hulevesimäärää pienentävillä korjausinvestoinneilla.

6.4. Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut**VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA**

	2025	2024
Liikevaihto	1 279 067,04	1 104 738,22
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-189 880,32	-211 721,64
Aineet, tarvikkeet ja tavarat yht.	-189 880,32	-211 721,64
Palvelujen ostot	-369 308,01	-472 779,29
Materiaalit ja palvelut yht.	-559 188,33	-684 500,93
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-137 119,17	-120 033,59
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-27 879,47	-26 202,05
Muut henkilösivukulut	-5 811,52	-4 802,95
Henkilöstökulut yht.	-170 810,16	-151 038,59
Poistot ja arvonalentumiset	-413 812,72	-421 582,88
Liiketoiminnan muut kulut	2 615,97	-20 681,16
Liikelyli-/alijäämä	137 871,80	-173 065,34
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	910,98	2 005,58
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-34 190,85	-34 993,15
Muut rahoituskulut	-27,95	-4,22
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-33 307,82	-32 991,79
Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä	104 563,98	-206 057,13
Yli-/alijäämä ennen varauksia	104 563,98	-206 057,13
Tilikauden yli-/alijäämä	104 563,98	-206 057,13

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2025	2024
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,2 %	-4,0 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	3,2 %	-4,0 %
Voitto, %	8,2 %	-18,7 %

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Tunnusluku	Laskentakaava
Sijoitetun pääoman tuotto, %	(Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut + Muille maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) (Korollinen vieras pääoma = pitkä- ja lyhytaikaisen vieraan pääoman erät 1–5 (joukkovelkakirjalainat, lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, lainat kunnalta/kuntayhtymältä, lainat julkisyhteisöiltä, lainat muilta luotonantajilta. Myös ns. nollakorkoiset pitkäaikaiset lainat ovat sijoitettua pääomaa.) (Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona.)
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	(Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta/kuntayhtymältä + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) (Myös ns. nollakorkoiset pitkäaikaiset lainat kunnalta otetaan tunnusluvussa sijoitettuna pääomana huomioon. Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona.)
Voitto, %	(Yli-/alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto

VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Liikeyli-/alijäämä	137 871,80	-173 065,34
Poistot ja arvonalentumiset	413 812,72	421 582,88
Rahoitustuotot ja -kulut	-33 307,82	-32 991,79
Toiminnan rahavirta yhteensä	518 376,70	215 525,75
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-852 032,66	-223 638,76
Investointien rahavirta yhteensä	-852 032,66	-223 638,76
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	-333 655,96	-8 113,01
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta/kuntayhtymältä	437 939,98	161 878,02
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle/kuntayhtymälle	0,00	-224 528,38
Lainakannan muutokset yhteensä	437 939,98	-62 650,36
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos muilta	-72 963,92	61 815,50
Korottomien velkojen muutos muilta	-31 320,10	8 947,87
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	-104 284,02	70 763,37
Rahoituksen rahavirta yhteensä	333 655,96	8 113,01

VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2025	2024
Toim. ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta	-245 840	82 581
Investointien tulorahoitus, %	60,8 %	96,4 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,92	0,45
Kassan riittävyys, pv	0	0
Quick ratio	3,80	2,27
Current ratio	3,80	2,27

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

Tunnusluku	Laskentakaava
Investointien tulorahoitus, %	(Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset – Tuloverot) / Investointien omahankintameno
Laskennallinen lainanhoitokate	(Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut – Tuloverot) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset) (Laskennalliset lainanlyhennykset = taseen lainat/8)
Lainanhoitokate	(Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut – Tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset) (Mikäli liikelaitoksen lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.)
Kassan riittävyys (pv)	365 pv x rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella (Kassasta maksut tilikaudella = Materiaalit ja palvelut + Henkilöstökulut + Liiketoiminnan muut kulut – Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys – Valmistus omaan käyttöön + Korkokulut kunnalle/kuntayhtymälle + Korkokulut muille + Korvaus peruspääomasta + Tuloverot + Muut rahoituskulut + Investointimenot + Antolainasaamisten lisäys kunnalle/kuntayhtymälle + Antolainasaamisten lisäys muille + Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle/kuntayhtymälle + Pitkäaikaisten lainojen vähennys muille)
Quick ratio	(Rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)
Current ratio	(Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE - VASTAAVAA

	2025	2024
VASTAAVAA		
A Pysyvät vastaavat		
I Aineettomat hyödykkeet		
2. Muut pitkävaikutteiset menot	1 025 715,54	858 098,45
I Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 025 715,54	858 098,45
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	55 558,39	55 558,39
2. Rakennukset	807 579,64	0,00
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 956 711,21	4 216 798,70
4. Koneet ja kalusto	8 011,60	12 017,40
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	272 883,50
II Aineelliset hyödykkeet yhteensä	4 827 860,84	4 557 257,99
A Pysyvät vastaavat yhteensä	5 853 576,38	5 415 356,44
C Vaihtuvat vastaavat		
II Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	353 347,83	282 061,88
5. Siirtosaamiset	4 322,03	2 644,06
II Saamiset yhteensä	357 669,86	284 705,94
C Vaihtuvat vastaavat yhteensä	357 669,86	284 705,94
VASTAAVAA YHTEENSÄ	6 211 246,24	5 700 062,38

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE - VASTATTAVAA

	2025	2024
VASTATTAVAA		
A Oma pääoma		
I Peruspääoma	196 413,20	196 413,20
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-251 314,87	-45 257,74
V Tilikauden yli-/alijäämä	104 563,98	-206 057,13
A Oma pääoma yhteensä	49 662,31	-54 901,67
E Vieras pääoma		
I Pitkäaikainen		
Korolliset		
3. Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	4 547 350,27	4 129 329,73
Korottomat		
9. Muut velat / liittymismaksut	1 520 083,57	1 500 164,13
Korottomat		
6. Saadut ennakot	227,64	227,64
7. Ostovelat	55 385,97	101 411,38
9. Muut velat / liittymismaksut	4 065,62	2 661,65
10. Siirtovelat	34 470,86	21 169,52
E Vieras pääoma yhteensä	6 161 583,93	5 754 964,05
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	6 211 246,24	5 700 062,38

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASEEN TUNNUSLUVUT

	2025	2024
Omavaraisuusaste, %	0,8 %	-1,0 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	481,7 %	520,9 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 euroa	-146	-251
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	-19	-33
Lainakanta 31.12., 1 000 euroa	4 547	4 129
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	601	539
Lainat ja vuokravastuut, 31.12. 1 000 euroa	4 547	4 129
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	601	539
Lainasaamiset, 1 000 euroa	0	0
Asukasluku	7 571	7 657

TASEEN TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

Tunnusluku	Laskentakaava
Omavaraisuusaste, %	$(\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	$(\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$ (Käyttötulot muodostuvat tilikauden liikevaihdosta, liiketoiminnan muista tuotoista sekä tuesta ja avustuksesta kunnalta/kuntayhtymältä.)

Tunnusluku	Laskentakaava
Lainakanta 31.12.	Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat + Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä) (Liikelaitoksen lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.
Lainat ja vuokra- vastuut 31.12.	Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut
Lainasaamiset 31.12.	Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

6.4.1. Toiminnan tunnusluvut

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Pumpattu vesi, m ³	295 602	347 760	290 000	333 176
Laskutettu vesi, m ³	197 129	193 117	200 000	191 856
Jätevesi Riihimäkeen, m ³	385 926	391 068	380 000	377 546
Laskutettu jätevesi, m ³	194 362	186 070	195 000	193 483

VEDENOTTAMOILTA PUMPATTU VESI / LASKUTETTU VESI 2019–2025

Vedenottamo	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lopenkylä pumpattu	150 979	131 999	145 469	131 403	134 760	182 240	190 996
Launonen pumpattu	86 331	87 229	90 351	93 605	96 722	86 890	83 914
Läyliäinen pumpattu	57 505	57 891	64 983	61 710	53 698	65 858	48 684
Kaartjärvi pumpattu	7 168	4 998	6 629	10 307	10 422	12 772	9 582
Yhteensä pumpattu	301 983	282 117	307 432	297 025	295 602	347 760	333 176
Yhteensä laskutettu	201 426	211 572	210 624	195 042	197 129	190 595	191 856

RIIHIMÄEN JÄTEVESIPUHDISTAMOLLE PUMPATTU JÄTEVESI / LASKUTETTU JÄTEVESI 2019–2025

Vuosi	Pumpattu	Laskutettu jätevesi	Laskutettu sakokaivoliete
2019	380 502	183 543	12 320
2020	426 383	193 161	12 993
2021	406 106	190 047	12 673
2022	380 171	186 810	11 141
2023	385 926	181 537	12 825
2024	391 068	183 548	9 575
2025	377 546	180 361	13 122

6.4.2. Vesihuollon hintataso

Lopen vesi- ja viemärlaitoksen taksa on jäteveden suhteen noin 9 % pienempi Hausjärven Vesilaitoksen jätevesitaksaa, mutta reilusti suurempi (noin 42 %) kuin Riihimäen vesilaitoksen jätevesitaksa. Molemmilla ympäristökunnilla jätevesi johdetaan siirtoviemäreillä Riihimäen vesilaitoksen

keskuspuhdistamolle, mikä nostaa merkittävästi jäteveden käsittelykustannuksia pitkällä verkosto-osuuksilla.

Vesilaitoksen veden yksikköhinta on Lopella muita ympäristökuntia korkeampi (Hausjärven Vesilaitoksen taksaan nähden noin +9 % ja Riihimäen Veden taksaan nähden noin +29 %). Taksassa vaikuttaa korottavasti muun muassa kirkonkylän uusitun vedenottamon 852 362 euron investointikustannusten ja Marjarinne II -asuntoalueen 304 000 euron sekä Jylhäkumpu II -yrittysalueen vesihuoltolinjojen 80 000 euron investointikustannusten poistovaikutukset sekä erillisen Kaartjärven vesihuoltoverkoston investointi- ja ylläpitokustannukset. Perus- ja liittymismaksuissa on alueellisia eroja, joita ei voida suoraan yhteismitallistaa.

Lopen Vesilaitoksen vuosiperusmaksut ovat merkittävästi edullisemmat kuin ympäristömme vertailukuntien vesilaitoksella. Lopen vesilaitoksen taloudellinen tilanne huomioituna näissä on välitön korotuspaine.

Taseen oma pääoma on 49 662 euroa ja vesilaitoksen pitkäaikainen lainakanta on 4,6 miljoonaa euroa.

	Lopen Vesilaitos	Hausjärven Vesilaitos	Riihimäen Vesi
Käyttömaksu vesi	2,43 €	2,23 €	1,88 €
Käyttömaksu jätevesi	3,23 €	3,54 €	2,28 €
Perusmaksu vesi	Alkaen 51,46 € rakennustyyppin mukaan	Alkaen 88,99 € toiminta-alueen mukaan	Alkaen 146,09 € mittariko on mukaan
Perusmaksu jätevesi	Alkaen 58,99 € rakennustyyppin mukaan	Alkaen 140,91 € toiminta-alueen mukaan	Alkaen 229,11 € mittariko on mukaan

Hinnat sisältävät arvonlisäveroa 25,5 %.

6.4.3. Tehokkuus

Laskutetun käyttöveden ja jäteveden erotus on pienentynyt vaiheittain noin 53 000 m³:lla vuodesta 2021. Vuonna 2025 verkostoon pumpatun ja laskutetun käyttöveden ero oli 141 320 m³ (ylipumppausta noin 74 %). Keskimääräinen vesilaitosten vuotuinen vuotoprosentti on noin 15 %. Vuotoveden määrä on tavanomaisesta vuotomäärästä merkittävän paljon poikkeava. Tämä on käyttötalouden kannalta virheellinen kehityssuunta. Ylipumppauksen määrää ei pystyne selittämään kirkonkylän vesijohtoverkostossa tapahtunut yksittäinen tunnistettu ja nopeasti korjattu vesivuoto. Taajamien verkostoissa on edelleen piileviä ja paikantamattomia pienempiä vesivuotoja, jotka vuotavat käyttövedettä oikokiertoa suoraan vesijohtoverkosta maaperään. Tämän osalta vuoden 2026 aikana Lopen Vesilaitos jatkaa aktiivisilla toimilla mahdollisten vuotokohtien etsintää.

Lisäksi Lopen Vesilaitoksen henkilöstö jatkaa vuonna 2024 aloitettua kiinteistöjen liittymäkohtaisten vanhojen vesimittareiden vaihtotyötä. Vanhojen mekaanisten vesimittareiden sijaan vaihdetaan etäluettavia kiinteistökohtaisia vesimittareita käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Pumpatun ja laskutetun jäteveden erotuksen määrä (m³) on pienentynyt vuoden 2022 tasosta 248 000 m³ vuoden 2025 tasolle 197 000 m³.

6.4.4. Investoinnit

Lopen vesi- ja viemärlaitos osallistui Riihimäen jätevedenpuhdistamon kunnossapito- ja saneeraus-kustannuksiin kapasiteettivarauksensa mukaisesti. Vesilaitos peruskorjasi vuositavoitteena kirkonkylän ylävesisäiliön aikaisemmin todetun mukaisesti.

6.5. Vesihuoltolaitoksen liitetiedot

JAKSOTUSPERIAATTEET

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteella mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

PYSYVIEN VASTAAVIEN ARVOSTUS

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintameno suunittelman mukaisilla poistoilla ja investointien rahoitusosuuksilla vähennettynä. Suunittelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunittelman mukaisesti. Poistosuunittelman mukaiset suunittelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunittelman mukaisten poistojen perusteet.

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTUS

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintahintaan.

RAHOITUSOMAISUUDEN ARVOSTUS

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

TILINPÄÄTÖKSEN ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Tilinpäätökseen ei sisälly edelliseen vuoteen kohdistuvia oikaisuja.

6.6. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) TOIMINTATUOTOT TEHTÄVÄALUEITTAIN

	2025	2024
Vesilaitos		
Liikevaihto	581 189,45	553 001,74
Viemärlaitos		
Liikevaihto	698 277,59	551 736,48
Toimintatuotot yhteensä	1 279 467,04	1 104 738,22

11) SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN POISTOMENETELMÄT JA POISTOAJAT

Loji	Poistomenetelmä	Poisto aika
Aineettomat hyödykkeet		
ICT-ohjelmistojen lisenssit	Tasapoisto	5 v
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5–20 v
Muut pitkävaikutteiset menot		
ICT-hankinnat, muut kuin lisenssit	Tasapoisto	5 v
Osallistuminen toisen yhteisön:		
-jätevedenpuhdistamon hankkeisiin	Tasapoisto	20 v
-valokuituhankkeisiin	Tasapoisto	20 v
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	2–10 v
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset		
Hallinto- ja laitosrakennukset, kiviset	Tasapoisto	30–40 v
Hallinto- ja laitosrakennukset, puiset	Tasapoisto	25–35 v
Koulurakennukset ja päiväkodit, kiviset	Tasapoisto	30–40 v
Koulurakennukset ja päiväkodit, puiset	Tasapoisto	25–35 v
Liikuntahallit	Tasapoisto	25–35 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset		
Tehdas-, tuotanto- ja varastorakennukset	Tasapoisto	20 v
Vapaa-ajan rakennukset		
Urheilukenttien huoltorakennukset	Tasapoisto	20 v
Virkistysalueiden mökit, saunamökit	Tasapoisto	30 v
Asuinrakennukset		
Kerros-, rivi- ja pientalot	Tasapoisto	30–50 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut ja tiet	Menojäännöspoisto	20 %
Muut maa- ja vesirakenteet (urheilualueet, puistot, torit)	Menojäännöspoisto	20 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet, muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	20 %
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja -laitteet	Menojäännöspoisto	15 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	25 %
Siirtoviemäri-yhdysvesijohdot ja runkolinjat	Tasapoisto	40 v

Laji	Poistomenetelmä	Poisto aika
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 v
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 v
Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	10 v
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 v
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3 v
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoaikaa	
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoaikaa	

6.7. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19) TIEDOT PYSYVISTÄ VASTAAVISTA TASE-ERÄKOHTAISESTI

Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik. menot	Ennakkomaksut	Aineettomat hyödykkeet yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	858 098,45	0,00	858 098,45
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	252 879,94	0,00	252 879,94
Tilikauden poisto	0,00	-85 262,85	0,00	-85 262,85
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	1 025 715,54	0,00	1 025 715,54
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	1 025 715,54	0,00	1 025 715,54

Aineelliset hyödykkeet

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Johto- verkostot ja laitteet	Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesken- eräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	55 558,39	0,00	0,00	4 216 798,70	12 017,40	0,00	272 883,50	4 557 257,99
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	809 265,61	0,00	63 327,96	0,00	0,00	1 554 361,27	2 426 954,84
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-1 827 244,77	-1 827 244,77
Tilikauden poisto	0,00	-1 685,97	0,00	-323 415,45	-4 005,80	0,00	0,00	-329 107,22
Poistamaton hankintameno 31.12.	55 558,39	807 579,64	0,00	3 956 711,21	8 011,60	0,00	0,00	4 827 860,84
Kirjanpitoarvo 31.12.	55 558,39	807 579,64	0,00	3 956 711,21	8 011,60	0,00	0,00	4 827 860,84

Maa- ja vesialueet erittely

	2025	2024
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	55 558,39	55 558,39
Maa- ja vesialueet yhteensä	55 558,39	55 558,39

22) SAAMISTEN ERITTELY

	2025		2024	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	19 796,09	0,00	13 781,22
Yhteensä	0,00	19 796,09	0,00	13 781,22
Saamiset osakkuusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	962,68	0,00	1 476,33
Yhteensä	0,00	962,68	0,00	1 476,33
Saamiset yhteensä	0,00	20 758,77	0,00	15 257,55

23) SIIRTOSAAMISIIN LIITTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Muut tulojäämät	4 322,03	2 644,06
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	4 322,03	2 644,06

6.8. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot**24) OMAN PÄÄOMAN ERITTELY**

	2025	2024
Peruspääoma 1.1.	196 413,20	196 413,20
Peruspääoma 31.12.	196 413,20	196 413,20
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	-251 314,87	-45 257,74
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-251 314,87	-45 257,74
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	104 563,98	-206 057,13
Oma pääoma yhteensä 31.12.	49 662,31	-54 901,67

29) VIERAS PÄÄOMA

	2025		2024	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat kunnalle				
Lainat kunnalta	4 547 350,27	0,00	4 129 329,73	0,00
Yhteensä	4 547 350,27	0,00	4 129 329,73	0,00
Velat tytäryhteisöille				
Muut velat/liittymismaksuvelat	33 464,43	0,00	33 464,43	0,00
Yhteensä	33 464,43	0,00	33 464,43	0,00
Vieras pääoma yhteensä	4 580 814,70	0,00	4 162 794,16	0,00

31) MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

	2025	2024
Liittymismaksut	1 520 083,57	1 500 164,13
Muut velat yhteensä	1 520 083,57	1 500 164,13

32) SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	33 277,81	19 860,05
Muut menojäämät	1 193,05	1 309,47
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	34 470,86	21 169,52

6.9. Henkilöstöä koskevat liitetiedot**41) HENKILÖTYÖVUODET 31.12.**

	2025	2024
	3	2,9

Vesi- ja viemärlaitoksella on työskennellyt kaksi henkilöä, vesilaitoksen hoitaja ja verkosto-
asentaja. Lisäksi osa kiinteistöpäällikön ja teknisen johtajan sekä palvelusihteerin palkasta kirjautuu vesi- ja viemärlaitokselle heidän vakiintuneen vuositason työpanoksen perusteella.

42) TASEeseen aktivoitunut henkilöstömenot

	2025	2024
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	170 810,16	151 038,59
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	4 109,57	-
Henkilöstökulut yhteensä	174 919,73	151 038,59

7. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Lopella 30. maaliskuuta 2026

LOPEN KUNNANHALLITUS

Mikko Salmela

kunnanjohtaja

TILINTARKASTAJAN TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Loppi 7 / 5 2026

BDO Audiator Oy

Mark Lassfolk

JHT, HT

8. TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT

Käytetyt kirjanpitokirjat:

Päiväkirja	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Tasekirja	sidottu

Tapautumatyyppe	Tositemäärä
10 10 Yleislaskutus, yksityisoikeudellinen	937
11 11 Yleislaskutus, julkisoikeudellinen	84
15 15 Vuokrat, yksityisoikeudellinen	513
54 54 Varhaiskasvatus, julkisoikeudellinen	1 510
57 57 Kansalaisopisto, julkisoikeudellinen	794
70 70 Rakennusvalvonta, julkisoikeudellinen	82
75 75 Vesi ja jätevesi, yksityisoikeudellinen	6 223
76 76 Hulevesi, julkisoikeudellinen	1 261
AT Käyttöomaisuuden kirjaus	220
EK Täsmäämättömien maksujen korjaus, Myr	84
HB Pääkirjatapahtumat (ei työnkulkua)	189
HD Hyväksytyjen pääkirjatapahtumien kirjaus	633
HX Kirjaus Excelistä (työnkulku)	34
HY ALV-siirrot/tyhjennykset	16
IE Täsmäämättömien maksujen korjaus, perit	19
IK Viitesuoritukset perinnästä	60
IP Maksut - konekielinen tiliote	323
KI Perinnän suoritukset	2
KO Viitesuoritukset	251
KP Suoritukset	242
L2 Saapuvien laskujen kirjaus	9 641
LT Luottotappiot	1
P06 Basware maksuliikenne	325
P12 Vesikanta	103
P30 Personec	28
RV Peruutus / vastakirjaus	1
UO Ulosoton kautta tuolleet viitesuoritukset	4
YE Alkutase	3
Yhteensä	23 583

Kirjanpitoaineisto säilytetään kirjanpitolain 2 luvun 10 §:n mukaisesti.

9. LUOTTAMUSHENKILÖT TOIMIELIMITTÄIN

Valtuusto 31.5.2025 saakka

Kansallinen Kokoomus rp.

Valtuutetut:	Läsnäolot	Varavaltuutetut:	Läsnäolot
Heinonen Timo	3/3 (*)	1. Säkkinen Eerik	0/3
Laukkanen Jarmo	3/3	2. Hopearuoho Sirpa	2/3
Lehtinen Susa	2/3	3. Rautiainen Aleks	0/3
Mikkola Antti	2/3	4. Hervala Tiia	0/3
Mikkola Jarkko	3/3	5. Maunula Kari	0/3
Männistö Juhana	3/3	6. Voivala Kati	0/3
Pyhälampi Eeva	3/3 (*)	7. Vilkas Laura	0/3
Seppälä Tiina, II vpj.	3/3	8. Kosonen Anu	0/3

Suomen Keskusta rp:n ja Suomen Kristillisdemokraatit (KD) rp:n vaaliliitto

Valtuutetut:	Läsnäolot	Varavaltuutetut:	Läsnäolot
Eve Anne	2/3	1. Peltomäki Marja	1/3
Kilpiäinen Jorma	2/3	2. Kuusemo Jari	0/3
Louhelainen Suvi, pj.	3/3	3. Hatakka Harri	1/3
Mustajoki Petri	3/3	4. Hovi Jori	0/3
Myllykoski Satu	3/3	5. Liljeroos Tiia	0/3
Niemelä Asko	3/3	6. Nisula Niina	0/3
Ukkola Marja	3/3	7. Knuuti Anne	0/3

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue rp:n ja Vasemmistoliitto rp:n vaaliliitto

Valtuutetut:	Läsnäolot	Varavaltuutetut:	Läsnäolot
Ahqvist Leila (SDP), I vpj.	3/3	1. Tuomi Aki (VAS)	0/3
Kollin Ossi (SDP)	3/3	2. Pikkarainen Jarmo (SDP)	0/3
Marttila Katri (VAS)	3/3	3. Kaasalainen Kaisa (SDP)	0/3
Vehmas Pirkko (SDP)	3/3	4. Arola Otto (SDP)	0/3

Lopen Sitoutumattomat -yhteislista (Lopen Sitoutumattomat)

Valtuutetut:	Läsnäolot	Varavaltuutetut:	Läsnäolot
Hietala-Virtanen Satu-Maria	1/3	1. Kanerva Risto	0/3
Ketonen Kaisa	3/3	2. Kuusinen Markku	0/3
Lähde Joni	3/3	3. Ilmonen Hannele	0/3

Perussuomalaiset rp.

Valtuutetut:	Läsnäolot	Varavaltuutetut:	Läsnäolot
Kindt Sami	3/3	1. Kuivalahti Paul	0/3
Mäkilaine Kirsi	3/3 (*)	2. Rautio Martti	0/3
Salminen Antti	3/3 (*)	3. Nevalainen Jarno	0/3

Lopen Puolenpitäjät -yhteislista (Liike Nyt, Suomen Keskusta rp.)

Valtuutetut:	Läsnäolot	Varavaltuutetut:	Läsnäolot
Lehtilä Salmi Heli (Liike Nyt)	3/3	1. Päivärinta Teemu	0/3
		2. Myllymäki Into (KESK)	0/3

Vihreä liitto r.p.

Valtuutetut:	Läsnäolot	Varavaltuutetut:	Läsnäolot
Ojala Pilvi	1/3	1. Kekki Outi	1/3
		2. Pirttilä Satu	1/3

(*) Muuta huomioitavaa:

- Valtuuston kokoukseen 24.2.2025 on saapunut klo 18.48 Kirsi Mäkilaine, joka on ollut läsnä kokouksessa pykälät 10–12.
- Valtuuston kokouksesta 24.2.2025 on ollut poissa pykälän 10 käsittelyn aikana klo 18.48–18.49 Antti Salminen.
- Valtuuston kokouksessa 26.5.2025 esteellisiä (intressijäävi) pykälän 26 (Asemakaavan laatiminen / Jylhäkummun työpaikka-alueen laajennuksen lisäalue / Käynnistäminen / Luonnosvaihe / Ehdotusvaihe / Hyväksymiskäsittely) käsittelyyn ovat olleet valtuutetut Timo Heinonen ja Eeva Pyhälampi.

Valtuusto 1.6.2025 alkaen

Suomen Keskusta r.p.

Valtuutetut:	Läsnäolot	Varavaltuutetut:	Läsnäolot
Hatakka Harri	4/4 ^(*)	1. Hovi Jori	2/4
Kataja Janne	4/4	2. Peltomäki Marja	0/4
Kerovuori Minna	4/4	3. Knuuti Anne	0/4
Kilpiäinen Jorma	4/4	4. Kairi Sari	0/4
Koivu Julianna	4/4	5. Kuusemo Jari	0/4
Louhelainen Suvi	3/4	6. Myllymäki Into	0/4
Mustajoki Petri	3/4	7. Salo Juha	0/4
Saksala Eija	4/4 ^(*)	8. Tuure Juhani	1/4 ^(*)
Siivonen Erkki	4/4	9. Schultz Vida	0/4

Kansallinen Kokoomus r.p.

Valtuutetut:	Läsnäolot	Varavaltuutetut:	Läsnäolot
Heinonen Timo (pj.)	4/4 ^(*)	1. Viljanen Matti	2/4 ^(*)
Laukkanen Jarmo	4/4	2. Rautiainen Aleks	0/4
Mikkola Antti	4/4	3. Hervalo Tiia	0/4
Mikkola Jarkko	4/4	4. Lehtinen Susa	0/4
Männistö Juhana	3/4	5. Joutsu-Hänninen Riitta	0/4
Pyhälampi Eeva	4/4	6. Salomaa Joni	0/4
Saranen Silja	4/4	7. Marjanen Tuukka 10.11.2025 saakka Ahola Jani 10.11.2025 alkaen	0/4 0/4
Syrjälä Taru	4/4	8. Ahola Jani 10.11.2025 saakka Hopearuoho Sirpa 10.11.2025 alkaen	0/4 0/4

Lopen Sitoutumattomat -yhteislista (Lopen Sitoutumattomat)

Valtuutetut:	Läsnäolot	Varavaltuutetut:	Läsnäolot
Ketonen Kaisa	3/4	1. Töyrylä Wilhelmi	1/4
Laakkonen Johanna	4/4	2. Bärholm Arttu	0/4
Lehtilä-Salmi Heli (vpj.)	4/4 ^(*)	3. Lappeteläinen Marko	0/4
Lähde Joni	4/4	4. Porkka Tomi	0/4

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.

Valtuutetut:	Läsnäolot	Varavaltuutetut:	Läsnäolot
Ahqvist Leila	3/4	1. Vuorimies Kristiina	3/4 (*)
Kollin Ossi	3/4 (*)	2. Tuominen Onni 22.9.2025 saakka Arola Otto 22.9.2025 alkaen	1/4 0/4
Sailio Maiju	3/4	3. Arola Otto 22.9.2025 saakka Ekholm Mervi 22.9.2025 alkaen	0/4 0/4

Perussuomalaiset r.p.

Valtuutetut:	Läsnäolot	Varavaltuutetut:	Läsnäolot
Salminen Antti	4/4	1. Mäkilaine Kirsi	0/4
		2. Kindt Sami	0/4

Vasemmistoliitto r.p.

Valtuutetut:	Läsnäolot	Varavaltuutetut:	Läsnäolot
Marttila Katri	4/4	1. Tuomi Aki	0/4
		2. Toivonen Sirkka	0/4

Vihreä liitto r.p.

Valtuutetut:	Läsnäolot	Varavaltuutetut:	Läsnäolot
Ojala Pilvi	4/4	1. Kosonen Anu	0/4
		2. Heinonen Harri	0/4

(*) Muuta huomioitavaa:

- Valtuuston kokouksessa 9.6.2025 puheenjohtajana on toiminut pykälän 29–30 ajan Harri Hatakka ja pykälän 31–49 ajan valtuuston puheenjohtaja Timo Heinonen.
- Valtuuston kokouksessa 10.11.2025 esteellisiä (yhteisöjäävi) pykälän 46 (Sote-kiinteistöjen siirto Kiinteistö Oy Lopen Terveystalo Lopenpajalle) käsittelyyn ovat olleet valtuutetut Timo Heinonen, Ossi Kollin ja Eija Saksala. Pykälän käsittelyn ajan klo 18.16–18.41 kokoukseen ovat osallistuneet Matti Viljanen Timo Heinosen tilalla, Kristiina Vuorimies Ossi Kollinin tilalla ja Juhani Tuure Eija Saksalan tilalla. Puheenjohtajana pykälän käsittelyn ajan on toiminut valtuuston vara-puheenjohtaja Heli Lehtilä-Salmi.

Nuorisovaltuusto 2025

Nuorisovaltuutettu	Läsnäolot valtuuston kokouksissa
Liikala Ella	7/7
Marjanen Tuukka 3.11.2025 saakka	4/7 ^(*)
Mikkola Ada	6/7
Riikonen Miko	6/7
Pakarinen Salma	5/7
Porkka Helmi	5/7
Schildt Samuel	7/7
Vienonen Samu	6/7

(*) Muuta huomioitavaa:

- Tuukka Marjaselle on kunnanhallituksen kokouksessa 3.11.2025 (§ 202) myönnetty ero nuorisovaltuuston jäsenyydestä, koska hän on muuttanut pois Lopelta.

Valtuuston vaalilautakunta 31.5.2025 saakka

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Seppälä Tiina (pj.)	0/0	Mikkola Antti	0/0
Ukkola Marja (vpj.)	0/0	Kilpiäinen Jorma	0/0
Hietala-Virtanen Satu-Maria	0/0	Ojala Pilvi	0/0
Kindt Sami	0/0	Marttila Katri	0/0
Kollin Ossi	0/0	Lehtilä-Salmi Heli	0/0

Valtuuston vaalilautakunta 1.6.2025 alkaen

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Kataja Janne (pj.)	0/0	Ojala Pilvi	0/0
Pyhälampi Eeva (vpj.)	0/0	Marttila Katri	0/0
Ketonen Kaisa	0/0	Saksala Eija	0/0
Sailio Maiju	0/0	Mikkola Antti	0/0
Salminen Antti	0/0	Lähde Joni	0/0

Kunnanhallitus 31.5.2025 saakka

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Heinonen Timo (pj.)	6/6 (*)	Männistö Juhana	0/6
Myllykoski Satu (vpj.)	5/6 (*)	Hovi Jori	1/6
Eve Anne	5/6	Niemelä Asko	1/6
Ketonen Kaisa	6/6	Hietala-Virtanen Satu-Maria	0/6
Kollin Ossi	6/6	Pikkarainen Jarmo	0/6
Laukkanen Jarmo	6/6	Mikkola Antti	0/6
Lehtinen Susa	5/6 (*)	Voivala Kati	0/6
Mustajoki Petri	6/6	Peltomäki Marja	0/6
Pyhälampi Eeva	6/6 (*)	Säkinen Eerik	0/6
Salminen Antti	5/6	Mäkilaine Kirsi	0/6
Vehmas Pirkko	5/6	Marttila Katri	1/6

(*) Muuta huomioitavaa:

- Kunnanhallituksen kokouksessa 10.2.2025 esteellisiä (osallisuusjävi) pykälän 7 (Asemakaavan laatiminen / Jylhäkummun työpaikka-alueen laajennuksen lisäalue / Käynnistäminen / Luonnosvaihe / Ehdotusvaihe) käsittelyyn ovat olleet Timo Heinonen ja Eeva Pyhälampi. Pykälän käsittelyn ajan klo 17.53–17.54 puheenjohtajana on toiminut kunnanhallituksen varapuheenjohtaja Satu Myllykoski.
- Kunnanhallituksen kokouksessa 28.4.2025 Susa Lehtinen on ollut läsnä pykälät 51–59 ja poistunut kokouksesta klo 18.12.
- Kunnanhallituksen kokouksessa 19.5.2025 esteellisiä (osallisuusjävi) pykälän 74 (Asemakaavan laatiminen / Jylhäkummun työpaikka-alueen laajennuksen lisäalue / Käynnistäminen / Luonnosvaihe / Ehdotusvaihe / Hyväksymiskäsittely) käsittelyyn ovat olleet Timo Heinonen ja Eeva Pyhälampi. Pykälän käsittelyn ajan klo 17.27–17.28 puheenjohtajana on toiminut kunnanhallituksen varapuheenjohtaja Satu Myllykoski.

Kunnanhallitus 1.6.2025 alkaen

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Kilpiäinen Jorma (pj.)	6/7 (*)	Mustajoki Petri	2/7 (*)
Pyhälampi Eeva (vpj.)	7/7 (*)	Syrjälä Taru	0/7
Ketonen Kaisa	6/7	Laakkonen Johanna	1/7
Louhelainen Suvi	6/7 (*)	Saksala Eija	2/7 (*)
Lähde Joni	6/7	Lappeteläinen Marko	1/7
Mikkola Antti	6/7 (*)	Laukkanen Jarmo	1/7
Sailio Maiju	7/7	Vuorimies Kristiina	0/7
Saranen Silja	7/7 (*)	Männistö Juhana	1/7 (*)
Siivonen Erkki	7/7	Kataja Janne	0/7

(* Muuta huomioitavaa:

- Kunnanhallituksen kokouksessa 6.10.2025 esteellinen (osallisuusjävi; asianosainen) pykälän 169 (Hankekoordinaattorin määräaikaisen toimen perustaminen Turvallinen koulu -hankkeeseen ja täyttölupa toimen täyttämiseksi) käsittelyyn on ollut Silja Saranen. Pykälän käsittelyn ajan klo 9.01–9.18 kokoukseen on osallistunut Silja Sarasen henkilökohtainen varajäsen Juhana Männistö.
- Kunnanhallituksen kokouksessa 6.10.2025 on ollut läsnä Suvi Louhelaisen henkilökohtainen varajäsen Eija Saksala pykälät 169–192 klo 8.57–11.16 ja Suvi Louhelainen pykälän 187 käsittelyn aikana klo 12.00–14.17.
- Kunnanhallituksen kokouksessa 15.12.2025 esteellinen (intressijävi) pykälän 258 (Asemakaavan laatiminen / Kirkonkylä / Lähdemäen alue / Käynnistysvaihe) käsittelyyn on ollut Jorma Kilpiäinen. Pykälän käsittelyn ajan klo 17.04–17.13 kokoukseen on osallistunut Jorma Kilpiäisen henkilökohtainen varajäsen Petri Mustajoki. Puheenjohtajana on toiminut kunnanhallituksen varapuheenjohtaja Eeva Pyhälampi.
- Kunnanhallituksen kokouksessa 15.12.2025 esteellinen (osallisuusjävi) pykälän 251 (Nuorisovaltuusto 2026–2027) käsittelyyn on ollut Antti Mikkola klo 17.31–17.32.

Elinkeinoasioiden neuvottelukunta 31.5.2025 saakka

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Laukkanen Jarmo (pj.)	3/3	Säkkinen Eerik	0/3
Ahlqvist Leila	3/3	Marttila Katri	0/3
Hatakka Jarno / Lopen Yrittäjät ry	3/3 (*)	Männistö Heli / Lopen Yrittäjät ry	0/3
Peltomäki Marja	3/3	Leino Maria	0/3
Salminen Antti	1/3 (*)	Mikkola Jarkko	1/3
Tuure Juhani	3/3	Kuusemo Jari	0/3
Ukkola Jonna / MTK-Loppi	3/3 (*)	Männistö Joonatan / MTK-Loppi	0/3

(*) Muuta huomioitavaa:

- Elinkeinoasioiden neuvottelukunnan kokoukseen 4.3.2025 Jarno Hatakka on saapunut klo 17.17.
- Elinkeinoasioiden neuvottelukunnan kokouksesta 4.3.2025 Jonna Ukkola on poistunut klo 17.33.
- Elinkeinoasioiden neuvottelukunnan kokoukseen 14.5.2025 Antti Salminen on saapunut klo 17.25.

Elinkeinoasioiden neuvottelukunta on lakkautettu 31.5.2025.

Henkilöstöjaosto 31.5.2025 saakka

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Pyhälampi Eeva (pj.)	2/2	Lehtinen Susa	0/2
Eve Anne (vpj.)	2/2 (*)	Mustajoki Petri	0/2
Kollin Ossi	2/2	Ketonen Kaisa	0/2
Kunnanjohtaja (Salmela Mikko)	1/2		

(*) Muuta huomioitavaa:

- Henkilöstöjaoston kokoukseen 24.2.2025 Anne Eve on saapunut klo 15.02.

Henkilöstöjaosto on lakkautettu 31.5.2025.

Loppilaisten rahaston jaosto 31.5.2025 saakka

Jäsen	Läsnäolot
Heinonen Timo (pj.)	2/2
Ketonen Kaisa	2/2 (*)
Louhelainen Suvi	2/2

(*) Muuta huomioitavaa:

- Loppilaisten rahaston jaoston kokouksessa 12.5.2025 Kaisa Ketonen on ollut läsnä pykälän 4 (Loppilaisten rahaston avustusten myöntäminen) käsittelyn aikana ja poistunut kokouksesta esteellisenä klo 8.26.

Loppilaisten rahaston jaosto 1.6.2025 alkaen

Jäsen	Läsnäolot
Lehtilä-Salmi Heli (pj.)	2/2
Heinonen Timo	1/2
Sailio Maiju	1/2

(*) Muuta huomioitavaa:

- Loppilaisten rahaston jaoston kokous 5.11.2025 ei ole ollut päätösvaltainen.

Yhteistyötoimikunta 2025

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Pesonen Pirjo (pj.) (pääluottamus mies / JYTY ry)	4/4 (*)		
Pyhälampi Eeva (vpj.) (kunnanhallituksen edustaja)	4/4 (*)	Lehtinen Susa	0/4
Ylitalo Matleena (henkilöstöpäällikkö, työsuojelupäällikkö)	4/4		
Salmela Mikko (kunnanjohtaja)	3/4		
Jaaramaa Liisa (pääluottamus mies / JHL ry)	3/4		
Kuutti Kirsi (pj.) (pääluottamus mies / JUKO ry)	4/4		
Vuotila Tiina (työsuojeluvaltuutettu)	4/4		

(* Muuta huomioitavaa:

- Yhteistyötoimikunnan kokouksessa 11.2.2025 puheenjohtajaksi vuodelle 2025 on valittu Pirjo Pesonen ja varapuheenjohtajaksi Eeva Pyhälampi.
- Kokouksen 11.2.2025 puheenjohtajana on toiminut pykälän 1 ajan Eeva Pyhälampi ja pykälästä 2 alkaen Pirjo Pesonen.

Keskusvaalilautakunta 31.5.2025 saakka

Jäsen	Läsnäolot	Varajäsen	Läsnäolot
Hatakka Venla (pj.) 24.2.2025 saakka Seppälä Tiina (pj.) 24.2.2025 alkaen	1/7 6/7 (*)	1. Kallela Sanna	4/7
Kindt Sami (vpj.) 24.2.2025 saakka Vuorinen Sakari (vpj.) 24.2.2025 alkaen	1/7 6/7 (*)	2. Kataja Janne 24.2.2025 saakka Ansalehto Aulis 24.2.2025 alkaen	0/7 0/7
Ilmonen Hannele	5/7	3. Zetterman Jukka 24.2.2025 saakka Asell Reijo 24.2.2025 alkaen	0/7 0/7
Mikkola Tapio	7/7	4. Hietala-Virtanen Satu-Maria	0/7
Pikkarainen Jarmo 24.2.2025 saakka Zetterman Teuvo 24.2.2025 alkaen	1/7 6/7	5. Partanen Juha	0/7

Keskusvaalilautakunnan kokoukset ovat koskeneet alue- ja kuntavaaleja 2025.

Keskusvaalilautakunnan kokoonpanossa vuonna 2025 tapahtuneet muutokset:

- Valtuuston kokouksessa 24.2.2025 (§ 5) Venla Hatakalle on myönnetty ero keskusvaalilautakunnan jäsenyydestä ja puheenjohtajuudesta, koska hän on hallintolain 27-30 §:n tarkoittamalla tavalla esteellinen osallistumaan keskusvaalilautakunnan työskentelyyn.
- Valtuuston kokouksessa 24.2.2025 (§ 5) keskusvaalilautakunnan jäseneksi ja puheenjohtajaksi Venla Hatakan tilalle on valittu Tiina Seppälä 31.5.2025 saakka.
- Valtuuston kokouksessa 24.2.2025 (§ 5) Sami Kindtille on myönnetty ero keskusvaalilautakunnan jäsenyydestä ja varapuheenjohtajuudesta, koska hän on asettunut ehdokkaaksi kuntavaaleissa 2025.
- Valtuuston kokouksessa 24.2.2025 (§ 5) keskusvaalilautakunnan jäseneksi ja varapuheenjohtajaksi Sami Kindtin tilalle on valittu Sakari Vuorinen 31.5.2025 saakka.
- Valtuuston kokouksessa 24.2.2025 (§ 5) Jarmo Pikkaraiselle on myönnetty ero keskusvaalilautakunnan jäsenyydestä, koska hänen puolisonsa on asettunut ehdokkaaksi kuntavaaleissa 2025.
- Valtuuston kokouksessa 24.2.2025 (§ 5) keskusvaalilautakunnan jäseneksi Jarmo Pikkaraisen tilalle on valittu Teuvo Zetterman 31.5.2025 saakka.
- Valtuuston kokouksessa 24.2.2025 (§ 5) Janne Katajalle on myönnetty ero keskusvaalilautakunnan varajäsenyydestä, koska hän on asettunut ehdokkaaksi kuntavaaleissa 2025.
- Valtuuston kokouksessa 24.2.2025 (§ 5) keskusvaalilautakunnan toiseksi varajäseneksi Janne Katajan tilalle on valittu Aulis Ansalehto 31.5.2025 saakka.

- Valtuuston kokouksessa 24.2.2025 (§ 5) Jukka Zettermanille on myönnetty ero keskusvaalilautakunnan varajäsenyydestä henkilökohtaisista syistä.
- Valtuuston kokouksessa 24.2.2025 (§ 5) Keskusvaalilautakunnan kolmanneksi varajäseneksi Jukka Zettermanin tilalle on valittu Reijo Asell 31.5.2025 saakka.

(* Muuta huomioitavaa:

- Keskusvaalilautakunnan kokouksessa 11.4.2025 puheenjohtajana on toiminut keskusvaalilautakunnan varapuheenjohtaja Sakari Vuorinen, koska puheenjohtaja Tiina Seppälä on ollut poissa kokouksesta.
- Keskusvaalilautakunnan kokoukseen 13.4.2025 on saapunut puheenjohtaja Tiina Seppälä pykälän 19 käsittelyn aikana klo 20.40, josta alkaen on toiminut myös kokouksen puheenjohtajana. Pykälien 18 ja 19 ajan klo 20.40 saakka kokouksen puheenjohtajana on toiminut keskusvaalilautakunnan varapuheenjohtaja Sakari Vuorinen.

Keskusvaalilautakunta 1.6.2025 alkaen

Jäsen	Läsnäolot	Varajäsen	Läsnäolot
Seppälä Tiina (pj.)	0/0	1. Marjanen Tuukka 10.11.2025 saakka Zetterman Teuvo 10.11.2025 alkaen	0/0 0/0
Leino Marko (vpj.)	0/0	2. Kuusemo Jari	0/0
Porkka Tomi	0/0	3. Tani Sari	0/0
Sallinen Ilpo 8.12.2025 saakka Valtavaara Veera 8.12.2025 alkaen	0/0 0/0	4. Tuomi Mirja	0/0
Vuorimies Kristiina	0/0	5. Pirttilä Satu	0/0

Keskusvaalilautakunnan kokoonpanossa vuonna 2025 tapahtuneet muutokset:

- Valtuuston kokouksessa 10.11.2025 (§ 73) Tuukka Marjaselle on myönnetty ero keskusvaalilautakunnan varajäsenyydestä, koska hän on muuttanut pois Lopelta.
- Valtuuston kokouksessa 10.11.2025 (§ 73) keskusvaalilautakunnan ensimmäiseksi varajäseneksi Tuukka Marjasen tilalle on valittu Teuvo Zetterman 31.5.2027 saakka.
- Keskusvaalilautakunnan jäsen Ilpo Sallinen on menehtynyt.
- Valtuuston kokouksessa 8.12.2025 (§ 85) keskusvaalilautakunnan jäseneksi Ilpo Sallisen tilalle on valittu Veera Valtavaara 31.5.2027 saakka.

Tarkastuslautakunta 31.5.2025 saakka

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Lehtilä-Salmi Heli (pj.)	6/6	Pesonen Vesa	0/6
Lähde Joni (vpj.)	0/6	Tani Sari	6/6
Knuuti Anne	5/6 (*)	Koivu Julianna	0/6
Kuusemo Jari	5/6	Tuure Juhani	0/6
Rautiainen Aleks	6/6	Arminen Mika	0/6
Sillanpää Sami	4/6 (*)	Johansson Jukka	2/6
Vuorimies Kristiina	5/6 (*)	Ojaranta Jutta	0/6

(* Muuta huomioitavaa:

- Tarkastuslautakunnan kokoukseen 21.1.2025 ovat saapuneet Anne Knuuti klo 17.50 ja Kristiina Vuorimies klo 17.55.
- Tarkastuslautakunnan kokoukseen 11.2.2025 ovat saapuneet Anne Knuuti klo 17.32 ja Sami Sillanpää klo 17.31.
- Tarkastuslautakunnan kokoukseen 8.4.2025 on saapunut Kristiina Vuorimies klo 17.59.
- Tarkastuslautakunnan kokoukseen 22.4.2025 on saapunut Kristiina Vuorimies klo 17.52.
- Tarkastuslautakunnan kokoukseen 7.5.2025 ovat saapuneet Anne Knuuti klo 17.38 ja Kristiina Vuorimies klo 17.41.
- Tarkastuslautakunnan kokoukseen 7.5.2025 ovat saapuneet Sami Sillanpää klo 17.38 ja Kristiina Vuorimies klo 17.51.

Tarkastuslautakunta 1.6.2025 alkaen

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Salminen Antti (pj.)	4/4	Lappalainen Tony	0/4
Marttila Katri (vpj.)	2/4 (*)	Tuomi Aki	2/4
Arola Otto	4/4 (*)	Ekholm Mervi	0/4
Knuuti Anne	3/4	Lindén Anne	1/4
Knuuti Asko	4/4	Tani Sari	0/4
Pirttilä Satu	4/4	Mustonen Leo	0/4
Rautiainen Aleks	4/4	Jokinen Teo	0/4

(* Muuta huomioitavaa:

- Tarkastuslautakunnan kokouksessa 6.11.2025 esteellinen hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan puheenjohtajan ominaisuudessa pykälän 251 (Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan katsaus) käsittelyyn on ollut Katri Marttila klo 17.32–17.56.
- Tarkastuslautakunnan kokoukseen 6.11.2025 on Otto Arola osallistunut Teams-yhteydellä.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta 31.5.2025 saakka

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Marttila Katri (pj.)	2/3	Vehmas Pirkko	0/3
Eve Anne (vpj.)	2/3 (*)	Peltomäki Marja	0/3
Ahola Jani	3/3 (*)	Joutsu Essi	0/3
Hervala Tiia	3/3 (*)	Lehtimäki Tuire	0/3
Joutsu-Hänninen Riitta	3/3 (*)	Tammilehto Jyrki	0/3
Kollin Ossi	2/3	Pikkarainen Jarmo	0/3
Leino Marko	3/3 (*)	Hatakka Harri	0/3
Lähde Joni	3/3	Laurila Jarkko	0/3
Vilkas Laura	2/3	Salonen Tiia	0/3

(* Muuta huomioitavaa:

- Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan kokouksessa 12.2.2025 Riitta Joutsu-Hänninen on ollut läsnä pykälät 8–9 ja 1–5 ja poistunut kokouksesta pykälän 6 käsittelyn aikana klo 18.01.
- Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan kokouksessa 19.3.2025 Tiia Hervala ja Riitta Joutsu-Hänninen ovat olleet esteellisiä pykälän 22 (Vapaa-aikapalveluiden vastikkeelliset avustukset vuonna 2025) liikuntatoimen vastikkeellisten avustusten käsittelyyn, koska he ovat mukana avustusta hakevan yhdistyksen tai yhdistysten toiminnassa, klo 18.09–18.11.
- Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan kokouksessa 19.3.2025 Marko Leino on ollut esteellinen pykälän 22 (Vapaa-aikapalveluiden vastikkeelliset avustukset vuonna 2025) nuorisotoimen vastikkeellisten avustusten käsittelyyn, koska hän on mukana avustusta hakevan yhdistyksen tai yhdistysten toiminnassa, klo 18.12–18.15.
- Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan kokouksessa 19.3.2025 Jani Ahola on ollut läsnä pykälät 16–22 ja poistunut kokouksesta klo 18.16.
- Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan kokouksessa 14.5.2025 puheenjohtajana on toiminut hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan varapuheenjohtaja Anne Eve, koska puheenjohtaja Katri Marttila on ollut poissa kokouksesta.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta 1.6.2025 alkaen

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Marttila Katri (pj.)	2/2	Tuomi Aki	0/2
Syrjälä Taru (vpj.)	2/2	Ranta Outi	0/2
Ahola Jani	0/2	Tulkki Janne	1/2
Joutsu-Hänninen Riitta	0/2	Salomaa Joni	0/2
Nisula Niina	2/2	Vesto Leena	0/2
Tikander Joonas	1/2	Niinivaara Jarkko	1/2
Töyrylä Wilhelmi	2/2	Ketonen Kaisa	0/2

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 31.5.2025 saakka

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Lähde Joni (pj.)	4/4 (*)	Koskinen Toni	0/4
Ojala Pilvi (vpj.)	4/4 (*)	Pirttilä Satu	0/4
Hatakka Harri	4/4	Arminen Oiva	0/4
Kindt Sami	4/4	Sallinen Ilpo	0/4
Maunula Kari	4/4	Tammilehto Jyrki	0/4
Nisula Niina	3/4	Ulmanen Laura	0/4
Tammilehto Eija	4/4	Kallela Sanna	0/4

(*) Muuta huomioitavaa:

- Ympäristö- ja rakennuslautakunnan kokouksessa 22.4.2025 esteellinen (intressijäävi) pykälän 21 (Suunnittelutarveratkaisu koskien tiloja 433-402-7-13, 433-402-20-1, 433-402-19-6, 433-405-6-84 ja 433-402-20-5) käsittelyyn on ollut Joni Lähde. Pykälän käsittelyn ajan klo 17.55–18.40 puheenjohtajana on toiminut ympäristö- ja rakennuslautakunnan varapuheenjohtaja Pilvi Ojala.

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 1.6.2025 alkaen

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Mustajoki Petri (pj.)	4/4 (*)	Hovi Jori	0/4
Ojala Pilvi (vpj.)	4/4 (*)	Heinonen Harri	0/4
Kindt Sami	4/4	Sallinen Ilpo 8.12.2025 saakka Sillanpää Sami 8.12.2025 alkaen	0/4 0/4
Peltomäki Marja	4/4	Schultz Vida	0/4
Syrjälä Taru	3/4	Hervalta Tiia	1/4

Ympäristö- ja rakennuslautakunnan kokoonpanossa vuonna 2025 tapahtuneet muutokset:

- Ympäristö- ja rakennuslautakunnan varajäsen Ilpo Sallinen on menehtynyt.
- Ympäristö- ja rakennuslautakuntaan Sami Kindtin henkilökohtaiseksi varajäseneksi Ilpo Sallisen tilalle on valtuuston kokouksessa 8.12.2025 (§ 86) valittu Sami Sillanpää 31.5.2027 saakka.

(* Muuta huomioitavaa:

- Ympäristö- ja rakennuslautakunnan kokouksessa 21.10.2025 esteellinen pykälän 52 (Päätös maa-aines- ja ympäristöluvan yhteiskäsittelyhakemuksesta / Peab Industri Oy) käsittelyyn on ollut Petri Mustajoki, koska hänen yritystoimintansa toimii vuokralaisena samalla kiinteistöllä. Pykälän käsittelyn ajan klo 18.17–18.23 puheenjohtajana on toiminut ympäristö- ja rakennuslautakunnan varapuheenjohtaja Pilvi Ojala.

Sivistyslautakunta 31.5.2025 saakka

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Niemelä Asko (pj.)	3/3	Tuure Juhani	0/3
Mikkola Jarkko (vpj.)	3/3 (*)	Rautiainen Aleksi	0/3
Hietala-Virtanen Satu-Maria	2/3	Ketonen Kaisa	1/3
Kosonen Anu	3/3 (*)	Ruuskanen Piritta	0/3
Kuivalahti Paul	3/3	Kindt Sami	0/3
Ahlqvist Leila	3/3	Kollin Ossi	0/3
Liljeroos Tiia	3/3 (*)	Nisula Niina	0/3
Maunula Kari	3/3	Säkinen Eerik	0/3
Vehmas Pirkko	3/3	Marttila Katri	0/3

(* Muuta huomioitavaa:

- Sivistyslautakunnan kokoukseen 23.1.2025 on saapunut Tiia Liljeroos klo 17.01 ja Anu Kosonen klo 17.06.
- Sivistyslautakunnan kokoukseen 27.2.2025 on saapunut Jarkko Mikkola klo 17.03 ja Anu Kosonen klo 17.13.

Sivistyslautakunta 1.6.2025 alkaen

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Kerovuori Minna (pj.)	3/3	Lindén Anne	0/3
Mikkola Jarkko (vpj.)	3/3	Joutsu-Hänninen Riitta	0/3
Leino Marko	2/3	Salo Juha	1/3
Mäkilaine Kirsi	2/3	Valtavaara Veera	0/3
Porkka Tomi	1/3	Kosonen Anu	1/3
Tani Sari	2/3	Kalliomäki Joni	0/3
Viljanen Matti	3/3	Marjanen Tuukka 10.11.2025 saakka	0/3
		Männistö Juhana 10.11.2025 alkaen	0/3

Sivistyslautakunnan kokoonpanossa vuonna 2025 tapahtuneet muutokset:

- Tuukka Marjaselle on valtuuston kokouksessa 10.11.2025 (§ 74) myönnetty ero sivistyslautakunnan varajäsenyydestä, koska hän on muuttanut pois Lopelta.
- Sivistyslautakuntaan Matti Viljasen henkilökohtaiseksi varajäseneksi Tuukka Marjasen tilalle on valtuuston kokouksessa 10.11.2025 (§ 74) valittu Juhana Männistö 31.5.2027 saakka.

Tekninen lautakunta 31.5.2025 saakka

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Mikkola Antti (pj.)	1/3 (*)	Rybak Viktoriia	0/3
Ukkola Marja (vpj.)	2/3 (*)	Hovi Jori	1/3
Ahqvist Leila	2/3	Tuomi Aki	0/3
Knuuti Asko	3/3	Kanerva Risto	0/3
Männistö Juhana	1/3	Hatakka Jarno	0/3
Pirttilä Satu	3/3	Kaasalainen Kaisa	0/3
Sallinen Ilpo	3/3	Kindt Sami	0/3
Salonen Tiia	0/3	Voivala Kati	0/3
Vesto Leena	1/3	Peltomäki Marja	1/3

(*) Muuta huomioitavaa:

- Teknisen lautakunnan kokouksessa 23.1.2025 puheenjohtajana on toiminut teknisen lautakunnan varapuheenjohtaja Marja Ukkola, koska puheenjohtaja Antti Mikkola on ollut poissa kokouksesta.
- Teknisen lautakunnan kokouksessa 20.3.2025 puheenjohtajana on toiminut teknisen lautakunnan varapuheenjohtaja Marja Ukkola, koska puheenjohtaja Antti Mikkola on ollut poissa kokouksesta.

Tekninen lautakunta 1.6.2025 alkaen

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Laukkanen Jarmo (pj.)	5/5	Marjanen Tuukka 10.11.2025 saakka	0/5
		Hatakka Jarno 10.11.2025 saakka	0/5
Hatakka Harri (vpj.)	5/5	Leino Marko	0/5
Bärholm Arttu	5/5 (*)	Ojala Pilvi	0/5
Hervalo Tiia	4/5	Tuokko Neea	0/5
Kairi Sari	3/5	Nisula Niina	1/5
Laakkonen Johanna	5/5	Laurila Jarkko	0/5
Lehtinen Susa	2/5	Sivén Piia	2/5

Teknisen lautakunnan kokoonpanossa vuonna 2025 tapahtuneet muutokset:

- Tuukka Marjaselle on valtuuston kokouksessa 10.11.2025 (§ 75) myönnetty ero teknisen lautakunnan varajäsenyydestä, koska hän on muuttanut pois Lopelta.
- Tekniseen lautakuntaan Jarmo Laukkasen henkilökohtaiseksi varajäseneksi Tuukka Marjasen tilalle on valtuuston kokouksessa 10.11.2025 (§ 75) valittu Jarno Hatakka 31.5.2027 saakka.

(* Muuta huomioitavaa:

- Teknisen lautakunnan kokouksessa 18.9.2025 Arttu Bärholm on ollut läsnä pykälät 37–39 ja poistunut kokouksesta pykälän 39 käsittelyn aikana klo 18.33.

Vammaisneuvosto 2025

Jäsen	Läsnäolot
Ahlqvist Leila (pj.)	2/2
Haapala Laura (Riihimäen Seudun Diabeetikot ry)	2/2
Hutri Sinikka (Riihimäen Seudun Invalidit ry)	2/2
Lehtonen Orvokki (Riihimäen Seudun Omaishoitajat ja Läheiset ry)	1/2
Peura Heidi (Kanta-Hämeen Neuroyhdistys ry)	2/2
Rintaluoma Maija-Liisa (Riihimäen seudun reuma-tules ry)	1/2

Vanhusneuvosto 2025

Jäsen	Läsnäolot	Henkilökohtainen varajäsen	Läsnäolot
Männistö Juhana (pj.)	2/3 (*)		
Hänninen Ritva (Lopen Eläkkeensaajat ry)	3/3	Saukkola Päivi (Lopen Eläkkeensaajat ry)	0/3
Hopearuoho Sirpa (Lopen Seniorit ry)	3/3	Tammilehto Jyrki (Lopen Seniorit ry)	0/3
Salmi Tuula (Eläkeliiton Lopen Yhdistys)	3/3 (*)	Väänänen Elis (Eläkeliiton Lopen Yhdistys)	0/3
Toivonen Sirkka (Lopen Eläkeläiset ry)	2/3	Vainio Leena (Lopen Eläkeläiset ry)	0/3

(* Muuta huomioitavaa:

- Vanhusneuvoston kokouksessa 22.9.2025 puheenjohtajana on toiminut Tuula Salmi, koska puheenjohtaja Juhana Männistö on ollut poissa kokouksesta.

Lopen Vanhustentalot Oy

Hallitus 31.5.2025 saakka

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Hopearuoho Sirpa (pj.)	Vilkas Laura
Marttila Katri (vpj.)	Salminen Antti
Lähde Joni	Hovi Jori

Lopen Vanhustentalot Oy

Hallitus 1.6.2025 alkaen

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Hervalva Tiia (pj.)	Hopearuoho Sirpa
Lähde Joni (vpj.)	Töyrylä Wilhelmi
Salonen Juha	Kuusemo Jari
Toivonen Sirkka	Marttila Katri

Lopen Vuokratalot Oy

Hallitus 31.5.2025 saakka

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Kilpiäinen Jorma (pj.)	Kuparinen Marja-Leena
Mikkola Antti (vpj.)	Säkinen Erik
Eve Anne	Kindt Sami

Lopen Vuokratalot Oy

Hallitus 1.6.2025 alkaen

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Kataja Janne (pj.)	Niinivaara Jarkko
Mäkilaine Kirsi (vpj.)	Hopearuoho Sirpa
Salomaa Joni	Kuivalahti Paul
Schultz Vida	Louhelainen Suvi

Hämeen liitto

Kuntien edustajainkokous 2025

Jäsen	Varajäsen
Ahlqvist Leila	Tuure Juhani

Hämeen liitto

Maakuntavaltuusto 31.5.2025 saakka

Jäsen	Varajäsen
Pyhälampi Eeva (I vpj.)	Mikkola Antti
Kollin Ossi	Pikkarainen Jarmo
Louhelainen Suvi	Hovi Jori

Hämeen liitto

Maakuntavaltuusto 1.6.2025 alkaen

Jäsen	Varajäsen
Ahlqvist Leila	Sailio Maiju
Heinonen Timo	Saranen Silja
Louhelainen Suvi	Koivu Julianna

Jätelautakunta (Kiertokapula Oy:n osakaskuntien muodostama) 31.5.2025 saakka

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Myllykoski Satu	Vesto Leena

Jätelautakunta (Kiertokapula Oy:n osakaskuntien muodostama) 1.6.2025 alkaen

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Mustajoki Petri	Leino Marko

Kiinteistötoimitusten uskotut miehet 31.5.2025 saakka

Hatakka Jarno
Kallela Sanna
Kekki Outi
Kollin Ossi
Kuivalahti Paul
Niemelä Asko
Siivonen Erkki
Tani Sari
Tuure Juhani
Vesto Leena

Kiinteistötoimitusten uskotut miehet 1.6.2025 alkaen

Heinonen Harri
Kindt Sami
Laakkonen Johanna
Lehtimäki Tuire
Marttila Katri
Pesonen Vesa
Päivärinta Teemu
Siivonen Erkki
Vesto Leena
Vuorimies Kristiina

Käräjäoikeuden lautamiehet 31.5.2025 saakka

Joutsu-Hänninen Riitta

Käräjäoikeuden lautamiehet 1.6.2025 alkaen

Joutsu-Hänninen Riitta

Hämeen poliisilaitoksen poliisin neuvottelukunta 31.5.2025 saakka

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Arola Otto	Ahqvist Leila

Hämeen poliisilaitoksen poliisin neuvottelukunta 1.6.2025 alkaen

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Lindén Anne	Vesto Leena

K.F.A. ja Edla Johanna von Qvantenin Opintorahastosäätiö

Hallitus 31.5.2025 saakka

Jäsen	Varajäsen
Laukkanen Jarmo (vpj.)	Hopearuoho Sirpa
Peltomäki Marja	

K.F.A. ja Edla Johanna von Qvantenin Opintorahastosäätiö

Hallitus 1.6.2025 alkaen

Jäsen	Varajäsen
Saksala Eija	Tuominen Onni 22.9.2025 saakka Kollin Ossi 22.9.2025 alkaen
Pesonen Vesa	

Lopella on itua.
Meillä on hyvä maaperä kasvulle.

Loppi